

RP 62/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Det föreslås att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras så att förutom arbets- och näringsmyndigheterna ska även serviceproducenter kunna intervjua arbetssökande, bedöma arbetssökandens servicebehov och utarbeta en sysselsättningsplan med den arbetssökande. Syftet med propositionen är att göra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen mera kundorienterad och verkningsfull genom att göra det möjligt att utnyttja marknaden för att hantera serviceprocesserna samt för serviceproduktion. Ändringarna främjar beredskapen inför ikraftträdandet av landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna. Syftet med ändringarna är att stödja uppbyggnaden av tillväxttjänstmarknaden genom att utveckla sådana anordnar-producent-modeller som har samband med den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

De lagförslag som ingår i propositionen är möjliggörande till sin karaktär. På basis av ändringarna är det möjligt att i större utsträckning än för närvarande skaffa uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbets- och näringsbyråns kunder av serviceproducenter, om detta anses vara ändamålsenligt.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte görs de ändringar som beror på att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras. De för arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten bindande arbetskraftspolitiska utlåtandena, som gäller den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service, slopas. Utlåtandena ersätts med meddelanden som föreslås innehålla motsvarande uppgifter. Dessa ska inte bara kunna lämnas av arbets- och näringsbyråer utan också av serviceproducenter. En eventuell påföljd med tanke på utkomstskyddet för arbetslösa föreläggs på motsvarande sätt som för närvarande av arbets- och näringsbyrån.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 oktober 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice	5
Systemet för utkomstskydd	7
Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning	9
Nationell rätt om skydd av personuppgifter	12
2.2 Bedömning av nuläget	13
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	15
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Ekonomiska konsekvenser	18
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	22
4.3 Samhälleliga konsekvenser	24
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	27
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	33
DETALJMOTIVERING	34
1 LAGFÖRSLAG	34
1.1 Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.....	34
1 kap. Allmänna bestämmelser	34
2 kap. Serviceprocessen för arbetssökande.....	41
3 kap. Arbetsförmedling	46
4 kap. Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning	46
6 kap. Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån	48
9 kap. Kostnadsersättning.....	48
10 kap. Förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar	49
12 kap. Genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och tillhörande samarbete.....	49
13 kap. Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem	50
14 kap. Sökande av ändring.....	55
1.2 Lagen om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice	56
4 kap. Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning	56
1.3 Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.....	57
1.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	57
1 kap. Allmänna bestämmelser	57
2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner	58
2 a kap. Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda.....	58
5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning	59
11 kap. Bestämmelser om verkställighet	59
12 kap. Sökande av ändring.....	61

RP 62/2018 rd

13 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter.....	61
1.5 Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	62
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	62
3 IKRAFTTRÄDANDE	64
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	65
LAGFÖRSLAG	76
1. Lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice	76
2. Lag om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.....	88
3. Lag om ändring av 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn	89
4. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	90
5. Lag om ändring av 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	95
BILAGA	96
PARALLELLTEXT	96
1. Lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice	96
2. Lag om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.....	116
3. Lag om ändring av 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn	118
4. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	119
5. Lag om ändring av 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	127

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram ska regeringen bereda behövliga åtgärder för en övergripande reform av arbetskraftsservicen. Syftet med reformen är bland annat att lindra matchningsproblemen på arbetsmarknaden och att betona aktiveringsåtgärder vid riktandet av resurser inom arbets- och näringsförvaltningen. Som en del av denna helhet utökas den privata arbetskraftsservicens roll speciellt i tjänsterna för dem som är lättast att sysselsätta.

I regeringens handlingsplan för 2017–2019 konstateras det att den privata serviceproduktionens roll och andel av arbets- och närings tjänsterna ökas med stöd av erfarenheterna från de genomförda pilotprojekten. De nya projekten inriktas på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till reformen av tillväxttjänsterna. Till exempel för personer med svag ställning på arbetsmarknaden och för unga arbetsökande anskaffar man av privata serviceproducenter nya sektorövergripande servicekoncept.

I regeringens proposition med förslag till bland annat landskapslag (RP 15/2017 rd), som lämnades våren 2017, föreslås det att 18 landskap ska bildas i Finland. Landskapen ska vara offentligrättsliga samfund med självstyre inom sitt område. Enligt propositionen ska landskapets uppgift bland annat vara utbildning och kompetensutveckling förknippad med innovationsmiljöer, ordnande av företags-, arbets- och närings tjänster samt främjande av integrationen. Närmare bestämmelser om landskapets uppgifter ska finnas i annan lagstiftning.

Sådana åtgärder enligt landskapslagen som främjar regionutveckling, en hållbar ekonomisk tillväxt, företagande, tillgång till arbetskraft och en fungerande arbetsmarknad samt förutsättningarna för sysselsättning, möjlighet att få arbete, integration och företagsverksamhet ska kallas tillväxttjänster. Tillväxttjänster ska ordnas och produceras på riksomfattande nivå och på landskapsnivå. Arbets- och näringsministeriet ska svara för de riksomfattande tillväxttjänsterna. Organiseringsansvaret för de tjänster som kallas tillväxttjänster på landskapsnivå övergår i enlighet med propositionen med förslag till landskapslag från staten till landskapen. Produktionen av tjänster ska förnyas så att tjänsteproducenterna på uppdrag av landskapet också kan utföra uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande och som enligt gällande lagstiftning ska utföras av en myndighet. Dessutom ska kunden ha större möjligheter än tidigare att välja önskad tjänsteproducent. Tjänsteproducenten kan vara en sammanslutning, en stiftelse eller en privat näringsidkare. Landskapsreformen är avsedd att träda i kraft vid ingången av 2020.

Landskapets möjlighet att mer övergripande än för närvarande skaffa tjänster av tjänsteproducenterna, och kundernas möjlighet att välja tjänsteproducent, förutsätter att det när landskapsreformen träder i kraft finns eller åtminstone håller på och utvecklas en marknad för tillväxttjänster. För att en sådan marknad ska finnas eller hålla på att utvecklas vid ingången av 2020, måste uppbyggnaden av den stödjas innan reformen träder i kraft. I denna proposition föreslås det ändring av den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), så att en mer övergripande användning av tjänsteproducenter är möjlig när det gäller offentlig arbetskrafts- och företagsservice redan innan landskapsreformen träder i kraft, vilket skulle stödja uppbyggnaden av marknaden.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det om serviceprocessen för arbetsökande och om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Serviceprocessen för arbetsökande är en helhet som utgörs av anmälan som arbetsökande, intervju med den arbetsökande, bedömning av servicebehovet, utarbetande eller revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den samt hänvisning till tjänster som omfattas av planen och till andra tjänster. Arbets- och näringsmyndigheten erbjuder som offentlig arbetskrafts- och företagsservice arbetsförmedling, information och rådgivning, kompetensutveckling och tjänster för att starta och utveckla företagsverksamhet. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör också sakkunnigbedömningar som gäller serviceprocessen för enskilda kunder samt stöd och ersättningar enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det att de uppgifter som hör till serviceprocessen för arbetsökande, dvs. intervju med den arbetsökande, bedömning av servicebehovet samt utarbetande och revidering av planen, ska utföras av arbets- och näringsmyndigheten. Däremot kan arbets- och näringsbyrån producera offentlig arbetskrafts- och företagsservice antingen själv eller anskaffa den helt eller delvis av utomstående serviceproducenter. Arbetsförmedlingen samt inom kompetensutvecklingen vägledningen för yrkesval och karriär är i princip tjänster som arbets- och näringsbyrån producerar själv. Bland annat arbetskraftsutbildning, träningstjänster och sakkunnigbedömningar skaffar man av utomstående serviceproducenter. I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns det inga bestämmelser om att ordna eller anskaffa service som kompletterar den service som anges i lagen.

Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen finansieras med de anslag under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsedda att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (moment 32.30.51, nedan sysselsättningsanslag). Med sysselsättningsanslaget finansieras också en del av lönesubventionen, startpengen för andra än arbetslösa samt andra stöd och ersättningar enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Åren 2017–2018 används för finansiering av lönesubventionen och av startpengen för arbetslösa de anslag som staten anvisat för den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, för grunddagpenningen och för finansiering av arbetsmarknadsstödet. Arbetskraftsservicen kan också finansieras av Europeiska socialfonden (ESF). Under programperioden 2014–2020 godkänns i ESF-projekt kostnader för anskaffning av träning och arbetskraftsutbildning samt för lönesubvention.

Enligt närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenters rapporter om utbetalningar användes uppskattningsvis 22 miljoner euro av sysselsättningsanslagen för anskaffning av prövning och träning. År 2017 användes totalt över 200 miljoner euro av sysselsättningsanslagen för anskaffning av köpta tjänster. Den största gruppen av anskaffningar var arbetskraftsutbildning.

På riksnivå skaffade man prövning och träning av uppskattningsvis 70 olika serviceproducenter, av vilka cirka 70 procent var företag, cirka 20 procent aktörer inom den tredje sektorn och cirka 10 procent offentligt ägda organisationer. I genomsnitt köptes service för cirka 320 000 euro per aktör. Anskaffningarna har koncentrerats till rätt stora aktörer, eftersom de serviceproducenter av vilka tjänster för ett belopp som överskred det genomsnittliga anskaffningspriset anskaffades var endast elva år 2017. Beloppsmässigt bestod nästan 94 procent av de ovan nämnda anskaffningarna av sådana tjänster som man anskaffade av företag. Företagens roll är betydande uttryckligen när det gäller anskaffning av träning. Vid anskaffning av arbetskraftsutbildning har de offentligt ägda serviceproducenterna en mer betydande roll.

Serviceprocessen för arbetsökande

RP 62/2018 rd

En enskild persons jobbsökning inleds då personen elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen på arbets- och näringsbyrån och han eller hon registreras som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Arbets- och näringsmyndigheterna kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt.

Arbets- och näringsmyndigheten ska ordna en intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av den arbetssökandes situation är uppenbart onödigt, och ge den arbetssökande möjlighet till senare periodiska intervjuer i enlighet med den arbetssökandes servicebehov. En intervju med en arbetslös arbetssökande ska dock alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott. Intervallet mellan de periodiska intervjuerna ändrades från ingången av 2017 till ovannämnda tre månader. Före det skulle intervjuerna ordnas med sex månaders mellanrum efter tre månaders arbetslöshet utan avbrott, om det inte med hänsyn till den arbetssökandes situation var uppenbart onödigt.

En arbetslös arbetssökande och en arbetssökande som omfattas av omställningsskydd har rätt till en sysselsättningsplan. En sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas och justeras i samband med intervjun med den arbetssökande. Planen ska också justeras på begäran av den arbetssökande. Planen bygger på den arbetssökandes egna mål för arbete eller utbildning och på det bedömda servicebehovet. I planen överenskomms om jobbsökning och målsättningen för den, om offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt den arbetssökandes servicebehov, om annan sysselsättningsfrämjande service samt om expertbedömningar. Vid behov kommer man i planen överens om annan service som förbättrar kompetensen, arbetsmarknadsfärdigheterna och funktionsförmågan eller om åtgärder i samband med utredning av arbetsförmågan eller hälsotillståndet.

Den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten ska komma överens om uppföljning av hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen har genomförts och godkänna planen. Den arbetssökande är med hot om att förlora arbetslöshetsförmånen förpliktad att delta i utarbetandet och genomförandet av planen. Om den arbetssökande inte meddelar arbets- och näringsmyndigheten hur han eller hon har genomfört sin plan, upphör giltigheten för jobbsökningen.

Arbets- och näringsmyndigheten ska inom ramen för de anslag som har ställts till arbets- och näringsmyndighetens förfogande erbjuda arbete och utbildning samt ordna den service som ingår i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den. Arbets- och näringsmyndigheten ska också följa upp genomförandet av sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter den och se till att serviceprocessen framskrider.

Den arbetssökande har i regel ingen subjektiv dvs. absolut rätt att delta i offentlig arbetskrafts- och företagsservice, utan deltagandet bygger på arbets- och näringsmyndighetens bedömning av den arbetskraftspolitiska ändamålsenligheten att delta i servicen. Detta gäller med undantag för vissa äldre arbetssökande som kan ha rätt att få delta i servicen. Bestämmelser om dessa undantag finns i 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Kundinformationssystem och erhållande av information

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem upprätthålls för att man ska kunna ordna offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Informationssystemet innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett register över serviceproducenter. Bestämmelser om kundinformationssystemet finns i 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

De uppgifter som ålagts den personuppgiftsansvarige för kundinformationssystemet har delats mellan arbets- och näringsministeriet och arbets- och näringsbyråerna. I lagen föreskrivs det inte om möjlighet att delegera den personuppgiftsansvariges uppgifter eller om bemyndigande att utfärda förordning om möjligheten. I praktiken ansvarar närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för de uppgifter som har föreskrivits arbets- och näringsministeriet. Däremot sköter arbets- och näringsministeriet den strategiska styrningen och uppföljningen av kundinformationssystemet.

Användningen av kundinformationssystemet förutsätter att personen har beviljats användarrättigheter. I 13 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det till vem användarrättigheter kan beviljas och vilken part som beviljar någon utanför arbets- och näringsförvaltningen användarrättigheter. Enligt bestämmelserna beviljas användarrättigheterna av arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen. I praktiken beviljas användarrättigheterna dock av närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter.

Vid försök enligt lagen om ett försök med regionalt tillhandahållande av arbetskrafts- och företagstjänster samt med arbetslivsprövning (505/2017) har det varit nödvändigt att ge kommunernas tjänstemän rätt att använda systemet. Detta har genomförts på så sätt att för varje försöksområde har det i informationssystemet fastställts en egen enhet (försöksbyrå) för vilken egen enhetsbeteckning för statistikföring, utbetalningar och uppföljning har fastställts. De kunder som har ingått i försökets målgrupp har manuellt överförts från arbets- och näringsbyrån till försöksbyrån. För behandlingen av kunduppgifter har det i informationssystemet fastställts en användarrättighet som begränsar användarrättigheten för kommunala tjänsteinnehavare som deltagit i försöket. Till skillnad från de nuvarande användarrättigheterna för arbets- och näringsbyråernas experter har tjänsteinnehavarna beviljats en användarrättighet som endast omfattar de kunder som har överförts till försöksbyrån. Att avgränsa uppgifterna om en enskild kund på det ovan beskrivna sättet har inte helt eliminerat tillgången för de tjänsteinnehavare som deltagit i försöket till uppgifterna om andra arbetssökande. Uppgifter om andra arbetssökande kan finnas bifogade till exempelvis arbetsgivaruppgifter, uppgifter om arbetsplatser eller placeringmöjligheter eller till uppgifter om arbetskraftsutbildning. Med stöd av bestämmelserna om behandlingen av uppgifter har tjänsteinnehavarna rätt att se eller behandla dessa uppgifter endast om det behövs för att ordna kundbetjäningen eller utreda eller avgöra ett anhängigt ärende. En uppgift som anknyter till att ordna kundbetjäning kan vara till exempel att presentera arbetssökande för en arbetsgivare.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det inte vem eller vilken part som får registrera uppgifter i systemet. I praktiken registreras uppgifter av tjänstemän vid arbets- och näringsbyråerna samt arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. I det ovan nämnda försöket beviljades också kommunens tjänsteinnehavare möjlighet att registrera uppgifter.

I 12 kap. 6 § i den nämnda lagen föreskrivs det om myndigheters och serviceproducenters rätt att få uppgifter. Enligt paragrafen har serviceproducenten rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter om en enskild kund som är nödvändiga för att ordna servicen.

Systemet för utkomstskydd

Anmälan som arbetssökande och giltigheten för jobbsökningen är absoluta förutsättningar för att få arbetslöshetsförmåner. Till arbets- och näringsbyråns uppgifter hör att registrera en person som arbetssökande och följa giltigheten av jobbsökningen. Ett bindande arbetskraftspoli-

RP 62/2018 rd

tiskt utlåtande om ärendet lämnas till utbetalaren av arbetslöshetsförmånen. Att det arbetskraftspolitiska utlåtandet är bindande innebär att den som betalar ut arbetslöshetsförmånen till denna del inte kan avvika från avgörandet från arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken gav arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter år 2017 i fråga om en arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmån cirka 810 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden som gällde begynnelse av en arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Uppskattningsvis 635 000 utlåtanden om att jobbsökningen upphör eller att den arbetssökande har fått jobb gavs också. En del av utlåtandena gavs automatiskt.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa avses med sysselsättningsfrämjande service jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier samt arbets- och utbildningsprövning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017), frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration (1386/2010) och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001).

En arbetssökande har vanligen rätt att få arbetslöshetsförmån för tiden för sysselsättningsfrämjande service bland annat trots tiden utan ersättning, skyldigheten att vara i arbete och den begränsning som gäller unga personer som saknar utbildning. Dessutom kan den arbetssökande ha rätt att för tiden för service få höjd arbetslöshetsförmån och kostnadsersättning. En arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service påverkar för närvarande också fördelningen av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet mellan staten och personens hemkommun. Ordnanget av all sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och deltagandet i servicen bygger på lagen.

Arbets- och näringsbyrån ger till utbetalaren av arbetslöshetsförmånen ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om huruvida bland annat den sysselsättningsfrämjande service som den arbetssökande deltar i ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats tillsammans med den arbetssökande eller i den plan som ersätter den. I utlåtandet tar man också ställning till huruvida arbetslöshetsförmånen kan betalas ut för tiden för service oberoende av tiden utan ersättning, skyldigheten att vara i arbete och den begränsning som gäller unga personer som saknar utbildning. I anslutning till utlåtandet lämnar arbets- och näringsbyrån utbetalaren av arbetslöshetsförmånen dessutom bland annat sådana uppgifter om ordnanget av servicen som behövs för utbetalningen av kostnadsersättning och för uppföljningen av frånvaro. Formellt är dessa uppgifter inte en del av det bindande arbetskraftspolitiska utlåtandet. År 2017 gavs cirka 97 800 arbetskraftspolitiska utlåtanden i samband med jobbsökar- och karriärträning samt arbets- och utbildningsförsök.

Arbets- och näringsmyndigheten kan för att stödja att de arbetssökande får jobb också ordna annan service än sådan sysselsättningsfrämjande service som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det ges inga arbetskraftspolitiska utlåtanden om deltagandet i annan sysselsättningsfrämjande service. Och de ovannämnda faktorer som anknyter till den sysselsättningsfrämjande service som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa gäller inte annan sysselsättningsfrämjande service. Dessutom köper arbets- och näringsförvaltningen redan för närvarande av utomstående serviceproducenter såväl sådan sysselsättningsfrämjande service som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som annan service. De behövliga arbetskraftspolitiska utlåtandena ges dock alltid av arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

RP 62/2018 rd

I påföljdssystemet för utkomstskydd för arbetslösa är principen att självförvårdad arbetslöshet eller förlängning av arbetslöshet leder till förlorad arbetslöshetsförmån under viss tid eller tills vidare. Påföljdssystemets syfte är att styra arbetssökande att aktivt söka jobb och att delta i service som förbättrar förutsättningarna att få arbete. Bestämmelser om påföljdssystemet för utkomstskydd finns i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

År 2017 förelade arbets- och näringsbyråerna med stöd av uppgifter i arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem cirka 115 800 tidsperioder utan ersättning på grund av förfarande som är arbetskraftspolitiskt klandervärt. Utlåtandena gällde cirka 85 800 olika personer. År 2017 gavs cirka 41 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden om skyldighet att vara i arbete och påföljder för unga personer som saknar utbildning. Utlåtandena gällde cirka 32 200 olika personer. Av statistiken framgår inte antalet situationer där arbets- och näringsbyrån har bedömt om den arbetssökande har handlat klandervärt och dragit slutsatsen att tidsperioder utan ersättning eller någon annan påföljd inte ska föreläggas.

När arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten har fått det arbetskraftspolitiska utlåtandet om den arbetssökande, avgör den förutsättningarna för att betala ut den arbetslöshetsförmån som omfattas av dess behörighet och fattar beslut om utbetalning av arbetslöshetsförmånen. Beslutet gäller också de förutsättningar att få arbetslöshetsförmånen som anges i det arbetskraftspolitiska utlåtandet.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet kan inte separat överklagas genom besvär. Ett beslut från utbetalaren av arbetslöshetsförmånen kan överklagas genom besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. Beslutet från besvärsnämnden kan överklagas hos försäkringsdomstolen. Försäkringsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

Om besväret gäller de arbetskraftspolitiska förutsättningarna att få arbetslöshetsförmån, begär utbetalaren av arbetslöshetsförmånen som interimistisk åtgärd att arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter bemöter besväret. Dessutom kan besvärsnämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen begära att arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ska ta fram behövlig utredning i besvärssärendet och om man begär utredningen av någon annan än ändringssökanden ska ändringssökanden höras. Om den instans där ändring söktes godkänner överklagandet av ett arbetskraftspolitiskt ärende, ger arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter vid behov nya arbetskraftspolitiska utlåtanden.

Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan ansvarar för att ersättning för eventuella rättegångskostnader betalas till arbetstagaren. De ansvarar också för betalningen av eventuell dröjsmålsränta. Om skyldigheten att betala rättegångskostnader i huvudsak eller delvis bygger på ett beslut som fattats med stöd av det arbetskraftspolitiska utlåtandet, kan besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen ålägga arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta rättegångskostnaderna till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs det inte om ersättningsansvarets belopp.

Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska person med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *allmän dataskyddsförordning*) antogs i april 2016. Tillämpningen av förordningen inleddes den 25 maj 2018.

Den allmänna dataskyddsförordningen ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av

personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Eftersom det är fråga om en förordning är den direkt tillämplig i medlemsstaterna. Nationell rätt kan komplettera eller precisera den allmänna dataskyddsförordningen endast när det uttryckligen tillåts enligt dataskyddsförordningen.

I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om principer för behandling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige svarar för att principerna enligt artikel 5 följs och ska också kunna påvisa att så är fallet.

Principen för ändamålsbegränsning innebär att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. En annan central princip är att de ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Enligt korrekthetsprincipen ska de vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål. Enligt principen för lagringsminimering får personuppgifter inte lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som behövs med hänsyn till ändamålet med databehandlingen. Principen för integritet och konfidentialitet innebär att personuppgifter ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder.

I den allmänna dataskyddsförordningen avses med personuppgiftsansvarig en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller ett annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten och medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. I förordningen avses med personuppgiftsbiträde en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.

Enligt artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen kan de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive ansvar fastställas genom inbördes arrangemang eller medlemsstatens nationella rätt. Arrangemanget eller den nationella rätten ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade. Den registrerade får utöva sina rättigheter enligt förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga oberoende av de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsfördelning.

Enligt artikel 28.3 i förordningen ska när uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde hanteringen regleras genom ett avtal eller en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt som är bindande för personuppgiftsbiträdet med avseende på den personuppgiftsansvarige och i vilken föremålet för behandlingen, behandlingens varaktighet, art och ändamål, typen av personuppgifter och kategorier av registrerade, samt den personuppgiftsansvariges skyldigheter och rättigheter anges. Medlemsstatens nationella rätt kan enligt dataombudsmannens byrå anses vara en sådan annan rättsakt. (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden (på finska), 16.10.2017, version 1.0, s. 9.) Sålunda kan man utöver genom avtal reglera dessa frågor genom medlemsstatens nationella rätt.

I artikel 28.3 förtecknas också saker som särskilt ska regleras genom rättsakten om behandlingen. Dessa är bland annat de villkor enligt vilka personuppgiftsbiträdet beroende på vad den

RP 62/2018 rd

personuppgiftsansvarige väljer ska radera eller återlämna alla personuppgifter till den personuppgiftsansvarige, ska ge den personuppgiftsansvarige tillgång till all information som krävs för att visa att de skyldigheter som fastställs i denna artikel har fullgjorts samt möjliggöra och bidra till granskningar, inbegripet inspektioner, som genomförs av den personuppgiftsansvarige eller av en annan revisor som bemyndigats av den personuppgiftsansvarige.

Enligt artikel 29 i förordningen får personuppgiftsbiträdet och personer som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende och som får tillgång till personuppgifter endast behandla dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, såvida han eller hon inte är skyldig att göra det enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I artikel 32.4 i den allmänna dataskyddsförordningen finns det en bestämmelse om detta. Enligt bestämmelsen ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet vidta åtgärder för att säkerställa att varje fysisk person som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende, och som får tillgång till personuppgifter, endast behandla dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, om inte unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ålägger honom eller henne att göra det.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen är utlämning av personuppgifter en form av behandling av personuppgifter (artikel 4.2). Mottagaren kan vara en registrerad, en personuppgiftsansvarig, ett personuppgiftsbiträde eller någon utomstående så kallad tredje part. Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet kan man i enlighet med artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskriva om de parter och ändamål till vilka personuppgifter får lämnas ut.

I artikel 86 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om sammanjämkning av offentlighetsprincipen och skyddet av personuppgifter. Enligt artikeln får personuppgifter i allmänna handlingar som förvaras av en myndighet eller ett offentligt organ eller ett privat organ för utförande av en uppgift av allmänt intresse lämnas ut av myndigheten eller organet i enlighet med den unionsrätt eller den medlemsstats nationella rätt som myndigheten eller det offentliga organet omfattas av, för att jämka samman allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar med rätten till skydd av personuppgifter i enlighet med denna förordning. I skäl 154 i ingressen i förordningen konstateras i fråga om detta att vid tillämpningen av förordningen är det möjligt att ta hänsyn till principen om allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar. Enligt ingressen bör personuppgifter i handlingar som innehas av en myndighet eller ett offentligt organ kunna lämnas ut offentligt av denna myndighet eller detta organ, om utlämning stadgas i unionsrätten eller i medlemsstatens nationella rätt som är tillämplig på myndigheten eller det offentliga organet. Enligt ingressen bör hänvisningen till offentliga myndigheter och organ i detta sammanhang omfatta samtliga myndigheter eller andra organ som omfattas av medlemsstatens nationella rätt om allmänhetens tillgång till handlingar. I medlemsstatens nationella rätt kan det alltså också föreskrivas om utlämning av personuppgifter

I artiklarna 12–22 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter. I artikel 23 i förordningen föreskrivs det om möjligheten att i unionsrätten eller i en medlemsstats nationella rätt begränsa tillämpningsområdet för den registrerades rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12–22, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa någon av de omständigheter som avses i artikel 23.1 a–j. En av dessa omständigheter är en medlemsstats viktiga mål av allmänt intresse, inklusive bland annat social trygghet.

Artikel 18 i förordningen gäller den registrerades rätt att begränsa behandlingen. Enligt artikel 18.1 ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige kräva att behandlingen

begränsas om en av de situationer som räknas upp i artikeln föreligger. Om det beslutas att behandlingen ska begränsas i enlighet med artikel 18.1, får enligt artikel 18.2 sådana personuppgifter, med undantag för lagring, endast behandlas med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. Med stöd av artikel 23 kan även denna rätt begränsas när villkoren för begränsning uppfylls.

Nationell rätt om skydd av personuppgifter

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd). I den propositionen föreslås det att det stiftas en dataskyddslag. Lagen syftar till att komplettera och precisera Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Samtidigt ska bland annat personuppgiftslagen upphävas.

Dataskyddslagen är en allmän lag som ska tillämpas på behandling av personuppgifter. I och med att den kompletterar och preciserar den allmänna dataskyddsförordningen utgör den ingen självständig och samlad helhet av lagstiftning, utan den ska tillämpas parallellt med den allmänna dataskyddsförordningen. Undantag från dataskyddslagens bestämmelser kan göras i speciallagstiftning, om det är möjligt inom ramen för den prövningsmarginal som den nationella lagstiftaren ges i den allmänna dataskyddsförordningen. Dataskyddslagen innehåller bestämmelser om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter, om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i vissa situationer, om den åldersgräns som tillämpas när informationssamhällets tjänster erbjuds till barn, om tillsynsmyndigheten, om rättssäkerhet och om särskilda behandlingssituationer. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 25 maj 2018.

Justitieministeriet tillsatte i februari 2016 en bredbasig arbetsgrupp (den s.k. TATTI-arbetsgruppen), vars centrala uppgift var att bereda ett förslag till lagstiftning om användningen av det nationella handlingsutrymme som möjliggörs av den allmänna dataskyddsförordningen. Detta förslag till lagstiftning är den ovannämnda propositionen med förslag till dataskyddslag. Dessutom hade TATTI-arbetsgruppen till uppgift att utreda de möjligheter inom en medlemsstats nationella rätt som ges av det nationella handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen samt att föreslå principer för ändamålsenligt användning av handlingsutrymmet.

Med nationellt handlingsutrymme avses den prövningsmarginal som ges i den allmänna dataskyddsförordningen och inom vilken lagstiftaren i en medlemsstat kan utfärda eller behålla gällande nationell rätt. Genom sådan rätt kompletteras eller preciseras bestämmelserna i förordningen. Bestämmelserna utgör stommen för regelverket om behandlingen av personuppgifter. Preciserande eller kompletterande nationell rätt ska sålunda alltid läsas tillsammans med den allmänna dataskyddsförordningen. Nationell rätt kan komplettera eller precisera den allmänna dataskyddsförordningen endast när det uttryckligen tillåts enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelserna om användningen av handlingsutrymmet i den allmänna dataskyddsförordningen kan delas in i bestämmelser om förpliktande, möjliggörande och tagande i beaktande. Bestämmelserna om möjliggörande kan också gälla begränsningar av tillämpningen av förordningen, till exempel när det gäller registrerades rättigheter. (Slutbetänkande av TATTI-arbetsgruppen, justitieministeriets publikation 8/2018, s. 19, på finska)

I propositionen med förslag till dataskyddslag konstateras det att grunden för den nationella prövningsmarginalen finns i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen. Genom artikel 6 ges medlemsstaterna möjlighet att nationellt föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter får fastställas

i en medlemsstats nationella rätt när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 c och e). Behandlingen av personuppgifter inom den offentliga sektorn ska enligt regeringspropositionen med förslag till dataskyddslag i regel grunda sig på dessa rättsliga grunder för behandling av personuppgifter. (RP 9/2018 rd, s. 35)

I slutbetänkandet av TATTI-arbetsgruppen konstateras det att enligt den allmänna dataskyddsförordningen är användningen av handlingsutrymme ställvis möjlig endast med hjälp av mycket detaljerade bestämmelser, som ska fastställa innehållet och skedena i behandlingen av personuppgifter liksom ändamålsenliga skyddsåtgärder när det gäller behandlingen. En sådan reglering är långt ifrån alltid möjlig eller ändamålsenlig genom en dataskyddslag som med hänsyn till sitt tillämpningsområde är avsedd att vara allmän. (Slutbetänkande av TATTI-arbetsgruppen, justitieministeriets publikation 8/2018, s. 26, på finska) Behandlingen av personuppgifter vid ordnande och produktion av offentlig arbetskrafts- och företagservice är sådan reglering som avses i slutbetänkandet och som behövs utöver dataskyddslagen för att uppfylla kraven enligt den allmänna dataskyddsförordningen.

2.2 Bedömning av nuläget

I de gällande bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice fastställs serviceprocessen detaljerat. Det föreskrivs att intervjun med en arbetssökande, bedömningen av servicebehovet och utarbetandet av en sysselsättningsplan är arbets- och näringsmyndighetens uppgift. Därför har privata serviceproducenter inte kunnat utnyttjas till fullo inom dessa uppgifter. Man har av serviceproducenter anskaffat tjänster som stöder intervjuerna (expertbedömningar), men arbets- och näringsmyndigheten har ansvarat för utförandet av intervjun, bedömningen av servicebehovet och utarbetandet och uppföljningen av sysselsättningsplanen. I praktiken har arbetsfördelningen mellan den offentliga och den privata aktören inte varit tydlig i alla situationer.

I samband med landskapsreformen, som genomförs från ingången av 2020, är avsikten att ordnandet av den offentliga arbetskrafts- och företags servicen ska överföras till landskapen. Den offentliga arbetskrafts- och företags servicen blir tillsammans med företagstjänsterna så kallade tillväxttjänster. En av grundtankarna vid reformen av tillväxttjänsten är att konkurrens, dvs. privata serviceproducenter, ska utnyttjas i stor omfattning vid serviceproduktionen.

Syftet med konkurrens är att kostnadseffektivt skapa nya serviceinnovationer och mer kundorienterade tjänster än för närvarande. Uppbyggnaden av offentlig arbetskrafts- och företags service och en tillväxttjänstmarknad och uppkomsten av serviceinnovationer kan främjas, om det redan innan landskapsreformen genomförs blir möjligt för arbets- och näringsbyråerna att av serviceproducenter anskaffa helheter av service där serviceproducenten också utför uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande.

Under de senaste åren har det gjorts ett flertal utredningar om arbets- och närings tjänsternas verksamhet och samarbete med den privata arbetskraftsservicen (till exempel arbets- och näringsministeriets publikationer 12/2016, 7/2016 och 1/2015, på finska). I de nämnda utredningarna tar man fasta på förändringarna inom arbetskraftsservicens verksamhetsmiljö, där de mest centrala elementen är bl.a. digitaliseringen samt den ökade mångsidigheten i arbetet och i organiseringen av arbetet.

En central utmaning är enligt utredningarna att en enskild sakkunnigorganisations kunskapskapital inte längre kan svara mot mångfalden inom kundkretsen eller mot kundernas individuella servicebehov. En viktig alternativ lösning som har presenterats är en sammanslagning av

offentliga och privata serviceproducenters resurser och kundernas resurser. De privata serviceproducenternas styrkor bedöms vara i synnerhet förmågan att svara mot de sysselsättningsutmaningar som vissa kundgrupper eller yrkesgrupper står inför. Den privata sektorns bästa prestation i Finland har gällt främjandet av sysselsättningen hos personer som varit arbetslösa i 3–9 månader. I fråga om långtidsarbetslösa finns det än så länge knappt några specialiserade serviceproducenter eller någon fungerande marknad i Finland. Internationellt sett är situationen en annan, och t.ex. i Storbritannien bär den privata serviceproduktionen som helhet ansvaret för tjänsterna till svårsysselsatta personer.

I utredningarna har man dessutom sett ett behov av att öka mängden riktade tjänster för kunderna och mängden tjänster som bättre passar den lokala arbetsmarknaden. I utredningarna framhävs betydelsen av kundorientering och det faktum att man har märkt att den mest effektiva verksamheten är en tät personlig kontakt med kunden, vilket man försöker öka med hjälp av just privata köpta tjänster. Privata aktörer kan ha en bättre uppfattning än arbetsförvaltningen om särdragen hos en viss bransch.

I Työnvälityksen kärkihankkeen pilottien toiminta- ja arviointitutkimus (Verksamhets- och utvärderingsundersökning av pilotprojekt inom spetsprojektet för arbetsförmedlingen, arbets- och näringsministeriets publikationer 43/2017) redogörs för hur de pilotprojekt som ingår i spetsprojektet för arbetsförmedlingen har utfallit från sommaren 2016 till september 2017. Kvaliteten på utfallen för enskilda pilotprojekt förklaras enligt utredningen särskilt av serviceproducenternas förmåga att rikta in genomförandemodellen på arbets- och näringsbyråns målgrupp, av nya innovativa genomförandemetoder, av utnyttjande av det gruppstöd personer i samma situation kan ge varandra och av ihopkopplande av träningsverksamheten med arbetsgivarnas rekryteringsbehov. En fungerande handledning av kunderna är enligt utredningen en viktig förklarande faktor för ett positivt utfall av pilotprojekten.

Även i en internationell jämförelse av servicestrukturerna (arbets- och näringsministeriets publikationer 42/2014) rekommenderas ett ökat samarbete mellan de offentliga och de privata arbetsförmedlingstjänsterna och serviceproducenterna i Finland. De länder i jämförelsen som använder privata serviceproducenter mest är Storbritannien och Australien. De resultatbaserade modellerna har haft störst effekt i länder där man har gjort omfattande upphandlingar och där de tjänster som upphandlas inte har definierats exakt. De privata serviceproducenterna definierar innehållet i tjänsterna, och de får betalt för att uppnå de resultatmål som fastställts i upphandlingen, inte för de egentliga prestationerna, såsom för antalet kundkontakter. Att i större utsträckning köpa tjänster baserat på resultat gör det möjligt för serviceproducenter att utnyttja och utveckla sina egna processer och knyta ihop det med enskilda tjänster till en helhet som stegvis leder till sysselsättning, dvs. så kallad kundorientering. Innehållet i de tjänster som köps av privata serviceproducenter i Finland ses som alltför snävt definierat och ersättningen som alltför prestationsbaserad.

I 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice föreskrivs det om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och om behandlingen av personuppgifter som registreras i kundinformationssystemet. Denna behandling omfattas av tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning. Behandlingen av personuppgifter grundar sig på utförandet av de uppgifter som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och lagen om altemneringsledighet. Behandlingen grundar sig sålunda i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen på den personuppgiftsansvariges lagstadgade uppgift.

För närvarande registreras i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem också uppgifter som omfattas av bestämmelserna om särskilda kategorier av personuppgifter i artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Sådana uppgifter är uppgifterna om en arbetssökandes

hälsotillstånd. Behandlingen behövs för att kunna utföra de uppgifter som ålagts arbets- och näringsmyndigheten och som hänger samman med utkomstskyddet för arbetslösa, som är en del av den sociala tryggheten, samt för att kunna erbjuda offentlig arbetskrafts- och företags-service som främjar sysselsättningen. Att erbjuda service och arbetstillfällen kan förutsätta att en persons arbetsförmåga bedöms. Med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) är uppgifter om arbetsförvaltningens enskilda kunder sekretessbelagda, dvs. behandlingen av uppgifterna omfattas av lagstadgad sekretess. För behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter föreligger således en sådan grund som avses i artikel 9.2 b, g och h i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom uppfylls de ytterligare villkor anknyter till artikel 9.2 h och som anges i artikel 9.3.

De gällande bestämmelserna om utlämnande av uppgifter och kundinformationssystemet i 12 och 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service överensstämmer däremot inte till alla delar med den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelserna är inte heller ajour såtillvida att i praktiken sköts vissa lagstadgade uppgifter av en annan instans än den som föreskrivs i lagen. Det finns skäl att ändra bestämmelserna om informationssystemet och rätten att få uppgifter också för att ge serviceproducenterna en större roll än för närvarande.

I den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter, som är direkt tillämpliga i en medlemsstat, om de inte begränsas separat i lagstiftningen. Att i enlighet med den nationella rätten ordna offentlig arbetskrafts- och företags-service och tillhandahålla utkomstskydd för arbetslösa, som är en del av den sociala tryggheten, förutsätter behandling av uppgifterna om de arbetssökande. Därför är den registrerades rätt att begränsa behandlingen i enlighet med artikel 18 i dataskyddsförordningen problematisk och tillämpningen av rätten måste begränsas.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att göra den offentliga arbetskrafts- och företags-servicen mera kundorienterad och verkningsfull genom att göra det möjligt att vid hanteringen av serviceprocesserna och vid serviceproduktionen utnyttja marknaden. Serviceproducenterna kan ha bättre möjligheter än myndigheterna att erbjuda individuella helheter av service som svarar mot de behov som olika grupper av arbetssökande har och att erbjuda personliga kontakter. Genom ändringen stöder man utvecklingen av anordnar-producent-modeller med anknytning till offentlig arbetskrafts- och företags-service och uppbyggnaden av tillväxttjänstmarknaden redan innan landskaps- och tillväxttjänstreformen träder i kraft. Målet är också att utveckla servicen för de arbetssökande. Det finns i och för sig också motsvarande mål för företags-servicen. Eftersom det inom företags-servicen inte finns lika detaljerade bestämmelser om serviceprocessen som om serviceprocessen för den arbetssökande, innehåller propositionen inte förslag till ändring av den förstnämnda serviceprocessen.

Det föreslås att lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service ändras så att utöver arbets- och näringsbyrån en serviceproducent kan sköta uppgifter i samband med serviceprocessen för arbetssökande. Närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån kan av serviceproducenterna skaffa helheter av service där serviceproducenten sköter intervjun med den arbetssökande och bedömningen av servicebehovet samt utarbetar en sysselsättningsplan tillsammans med den arbetssökande. Serviceproducenten ska också kunna följa upp hur den arbetssökande genomför sin sysselsättningsplan. Inverkan av eventuell försummelse av att genomföra sysselsättningsplanen på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån ska dock alltid utredas och avgöras av en arbets- och näringsbyrå.

RP 62/2018 rd

Det föreslås att en bestämmelse om närings-, trafik- och miljöcentralens organiseringsansvar och om arbets- och näringsbyråns ansvar för att de uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande utförs ska fogas till lagen utifall att serviceproducenten försummar sina uppgifter. Ansvaret för kundens situation och tillgången till service förblir sålunda hos arbets- och näringsförvaltningen även vid anskaffandet av service, men serviceproducenten ska ha skyldighet att främja kundens situation och att när tjänster erbjuds tillämpa de lagstadgade kraven. Offentlighetslagen och andra allmänna förvaltningslagar ska tillämpas på serviceproducenter, och deras anställda ska omfattas av tjänsteansvar. På så sätt kommer kraven på god förvaltning att vara lagstadgat garanterade också vid kontakter med serviceproducenten.

Arbets- och näringsmyndigheten ska alltid ansvara bland annat för registreringen av arbetssökande, beviljandet av stöd enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, t.ex. lönesubvention, samt uttagningen av studerande för arbetskraftsutbildning. Oberoende av att en serviceproducent sköter uppgifter i anknytning till serviceprocessen för arbetssökande, ska personen fortfarande formellt vara arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Detta är av betydelse bland annat när förutsättningarna enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002) bedöms.

Det ska också höra till arbets- och näringsbyrån att besluta huruvida den arbetssökandes frivilliga studier kan stödas med arbetslöshetsförmån. Dessutom ska arbets- och näringsbyrån på motsvarande sätt som för närvarande följa hur studierna framskrider och vid behov fatta beslut om att avbryta stödet för studierna. Ett sådant avgörande är ändamålsenligt med tanke på lika-behandling av de arbetssökande. Även om studierna inte stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, ska arbets- och näringsbyrån i alla fall ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande till utbetalaren av arbetslöshetsförmånen när det gäller hurdan inverkan de studier som den arbetssökande inlett har på rätten att få arbetslöshetsförmån. Att avbryta stödet för studier är sådan betydande utövning av offentlig makt i enlighet med 124 § i grundlagen som inte kan överföras till serviceproducenter.

Dessutom föreslås det att bestämmelserna om bland annat service, kundbesök, rätt att få uppgifter och kundinformationssystemet i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska ändras så att serviceproducentens möjlighet att ansvara för serviceprocessen för en enskild kund beaktas i bestämmelserna. Samtidigt görs i paragraferna om rätt att få uppgifter och kundinformationssystemet ändringar som föranleds av EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ska ge utbetalaren av arbetslöshetsförmån på motsvarande sätt som för närvarande ett arbetskraftspolitiskt utlåtande när en person registrerar sig som arbetssökande. I utlåtandet tar man vid behov ställning till alla de förutsättningar att få arbetslöshetsförmån som ingår i arbets- och näringsbyråns behörighet.

Arbets- och näringsbyrån ger också under kundrelationen med den arbetssökande de arbetskraftspolitiska utlåtanden som behövs. Utlåtandena kan gälla till exempel upphörande av personens jobbsökning, erhållande av jobb, företagsverksamhet, studier eller ett eventuellt handlande som är arbetskraftspolitiskt klandervärt. Dessutom meddelar arbets- och näringsbyrån om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service, om byrån ansvarar för utförandet av uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande.

Om en serviceproducent ansvarar för utförandet av uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande och serviceproducenten ordnar sådan sysselsättningsfrämjande service som anges i 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa för den arbetssökande, ska serviceproducenten meddela utbetalaren av arbetslöshetsförmånen om den arbetssökandes deltagande i service av detta slag. Meddelandet lämnas genom arbets- och nä-

ringsbyråns kundinformationssystem. Meddelandets innehåll ska i huvudsak motsvara de nuvarande arbetskraftspolitiska utlåtandena om deltagande i servicen. Meddelandet ska dock inte vara formellt bindande för utbetalaren av arbetslöshetsförmånen. Utbetalaren av förmånen ska med stöd av meddelandet fatta beslut om den arbetsökandes rätt till arbetslöshetsförmån för tiden för sysselsättningsfrämjande service. Serviceproducenten ska vid behov på begäran av utbetalaren av arbetslöshetsförmånen bemöta den arbetsökandes besvär.

Serviceproducenten ska ha skyldighet att meddela arbets- och näringsbyrån alla de omständigheter som serviceproducenten har fått kännedom om och som kan påverka förutsättningarna att få arbetslöshetsförmån. Sådana omständigheter är till exempel att den arbetsökande vägrar ta emot arbete som serviceproducenten erbjuder, att den arbetsökande inte tar emot den service som serviceproducenten erbjuder och att den arbetsökande avbryter deltagandet i servicen. Arbets- och näringsbyrån ska vid behov begära att den arbetsökande lämnar in en redogörelse samt underrätta utbetalaren av arbetslöshetsförmånen att ärendet är under utredning, så att denna kan överväga om utbetalningen av förmånen ska avbrytas medan ärendet utreds. Arbets- och näringsbyrån ska vid behov på motsvarande sätt som för närvarande ge arbetskraftspolitiska utlåtanden, som är bindande för utbetalaren av arbetslöshetsförmånen.

Arbets- och näringsbyrån ska till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala de rättegångskostnader som besvärsnämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen har bestämt att arbetskraftsmyndigheten ska betala. Om skyldigheten att betala rättegångskostnader i huvudsak eller delvis bygger på ett beslut som meddelats med stöd av ett meddelande som serviceproducenten har lämnat, kan arbets- och näringsbyrån vid behov vidta åtgärder för att kräva ersättning för kostnaderna av serviceproducenten. Serviceproducentens ersättningsskyldighet kan bygga till exempel på anskaffningsavtalet om att ordna servicen.

Om ett ärende som gäller en arbetsökandes utkomstskydd och som en serviceproducent ansvarar för är på häft när upphandlingsavtalet mellan arbets- och näringsförvaltningen och serviceproducenten upphör, ska den arbets- och näringsbyrå där den arbetsökande är eller senast var kund slutföra det pågående utkomstskyddsärendet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2018. Det är viktigt att ändringarna träder i kraft så fort som möjligt, så att de upphandlingar som de ger möjlighet till kan förberedas och den utbildning som anknyter till dem påbörjas. Att genomföra de upphandlingar som ändringarna ger möjlighet till kräver förbättring av kunskaperna hos både de myndigheter som genomför upphandlingarna och de serviceproducenter som eventuellt deltar i dem. Därför inledde arbets- och näringsministeriet våren 2018 ett projekt för förbättring av upphandlingskompetensen. Den faktiska upphandlingsenliga verksamheten hos serviceproducenterna kan dock inledas först när de ändringar av informationssystemen som ändringarna förutsätter är klara, dvs. tidigast vid ingången av 2019.

4 Propositionens konsekvenser

Med stöd av de föreslagna ändringarna är det möjligt att överföra arbets- och näringsmyndighetsuppgifter till serviceproducenter. Propositionens konsekvenser beror på i vilken utsträckning och på hurdana villkor närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna anskaffar service av de privata serviceproducenterna. I lagen föreskrivs till exempel inte huruvida serviceproducenterna ska få ersättning utifrån prestation eller resultat eller utifrån en kombination av dessa. Många av konsekvenserna av propositionen är beroende av hur till exempel ersättningen fastställs och av de övriga avtalsvillkoren i upphandlingsavtalet. Eftersom den föreslagna ändringen jämfört med nuläget utvidgar möjligheten att anskaffa service av serviceproducenter, kan man anta att ändringen åtminstone inte minskar den servicemängd som man anskaffar av serviceproducenter.

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Konsekvenser för budgeten

Arbets- och näringsministeriet har föreslagit att användningsändamålet för moment 32.30.51 Offentlig arbetskrafts- och företagservice (reservationsanslag 2 år) utvidgas i den första tilläggsbudgeten för 2018. Det skulle finnas skäl att utvidga användningsändamålet, så att det är möjligt att med anslagen under samma moment anskaffa den service och det utförande av uppgifter som avses i propositionen och som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande. Propositionen innehåller inget förslag till tilläggsbudget.

Kostnaderna för utveckling av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem ska finansieras med anslag under moment 32.30.01 Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år).

Konsekvenser för utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa

I propositionen föreslås det inga ändringar i förutsättningarna att få arbetslöshetsförmån. Utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa kan dock förändras om arbets- och näringsbyråernas serviceprocess förändras när det gäller de processer som man köper av serviceproducenter och förändringen påverkar ordnandet av den sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att servicen antingen ökar eller minskar. Samtidigt kan förändringarna i detta avseende delvis antingen öka eller minska utgifterna, och utöver staten kan Arbetslöshetsförsäkringsfonden, arbetslöshetskassorna och kommunerna beröras.

I praktiken kan den föreslagna ändringen få konsekvenser för närmast träning och prövning när det gäller sysselsättningsfrämjande service. Serviceproducenterna kan ordna jobbsökar- och karriärträning som en del av serviceprocessen samt hänvisa kunder till prövning. Eftersom den ovannämnda servicen är kortvarig och ordnandet av den är beroende av serviceproducenternas förmåga att ordna service och av arbetsgivarnas villighet att ta emot personer för arbetsprövning, bedöms den eventuella ökningen av det genomsnittliga antalet personer inom servicen inte vara betydande.

När det gäller övrig sysselsättningsfrämjande service (arbetskraftsutbildning, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier, frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte) som fastställs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kvarstår avgörandet hos arbets- och näringsbyrån. Sålunda bedöms den föreslagna ändringen inte få några direkta konsekvenser för ordnandet av den servicen och för mängden erbjuden service eller antalet deltagare i servicen.

Indirekt kan det att serviceprocessen delvis sköts av serviceproducenter frigöra arbets- och näringsbyråernas resurser, så att servicevolymen kan ökas inom ramen för anslagen. I samband med propositionen föreslås inga tilläggsanslag för serviceanskaffningen. Sålunda förutsätter en ökning av servicevolymen att den service som anskaffas ska produceras kostnadseffektiva än för närvarande, varvid även kostnaderna för upphandlingen ska beaktas.

Om serviceproducenterna mer än tidigare hänvisar kunder till sådan sysselsättningsfrämjande service som fastställs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för vilken höjd arbetslöshetsförmån kan betalas ut, kan arbetslöshetsförmånsutgifterna öka till denna del. Dessutom kan deltagandet i servicen leda till s.k. låsning, om den arbetslöse först deltar i servicen tills

serviceperioden löper ut och först efter det aktivt söker jobb. Om det till serviceproducenten betalas en resultatpremie för att personen fått jobb, skulle detta dock inte heller ligga i serviceproducentens intresse, så risken för s.k. låsningskonsekvenser är förmodligen liten eller kan till och med minska jämfört med nuläget. Om resultaten av servicen ökar och arbetslöshetsperioderna i snitt förkortas, minskar arbetslöshetsförmånsutgifterna till denna del.

De ovannämnda konsekvenserna beror bland annat på servicestrukturen hos serviceproducenterna, hur omfattande anskaffningen av köpta tjänster är, innehållet i upphandlingsavtalen och utvecklingen av marknaden. Följaktligen sker det förmodligen inga betydande förändringar på kort sikt.

För närvarande svarar kommunerna delvis för arbetsmarknadsstödsutgifterna för personer som har fått arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar. Det är dock staten som till fullo finansierar de arbetslöshetsförmåner som under tiden för sysselsättningsfrämjande service betalas ut till dessa personer. Om serviceproducenterna oftare än för närvarande hänvisar den ovannämnda kundgruppen till sysselsättningsfrämjande service, ökar statens arbetslöshetsförmånsutgifter och kommunernas minskar i motsvarande utsträckning. Konsekvenserna för fördelningen av kostnaderna mellan kommunerna och staten är motsatta om de personer som har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar och som hänvisats som kund till serviceproducenter inte erbjuds lika mycket sysselsättningsfrämjande service som för närvarande. Om större utnyttjande av köpta tjänster leder till att arbetslöshetsperioderna förkortas, drar också kommunerna nytta av detta när förmånsutgifterna minskar.

Konsekvenser för genomslagskraften och effektiviteten hos offentlig arbetskrafts- och företagservice

Det går inte att presentera uppskattade belopp på konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för genomslagskraften hos offentlig arbetskrafts- och företagservice. En eventuell förbättrad genomslagskraft kan dock förmodas grunda sig på incitament till följd av konkurrens och på serviceproducenternas förmåga att skapa ny service. Internationella exempel och inhemska försök förordar resultatbaserade avtalsmodeller där det utöver befogenheter överförs ekonomiska risker till serviceproducenterna. Med hjälp av olika modeller för kvalitetsledning, uppföljning och bedömning kan myndigheterna främja att servicen får bättre kvalitet och genomslagskraft samt se till att det finns service att tillgå.

Det är omöjligt att på förhand bedöma om serviceproducenterna klarar av att utföra de uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande kostnadseffektivare än den offentliga sektorn. För att ändringen ska vara kostnadsneutral bör serviceproducenternas effektivitet vara så mycket bättre än den offentligt producerade servicen att kostnaderna för konkurrensutsättningen av och tillsynen över serviceproducenterna täcks. Att lämna meddelanden till utbetalarna av arbetslöshetsförmånen och till arbets- och näringsbyråerna ska ingå i den helhet som upphandlas. Detta kan öka anskaffningskostnaderna för servicen. Utöver den offentliga sektorns förvaltningskostnader inkluderar konkurrensutsättningen serviceproducenternas kostnader för deltagande i upphandlingen samt risken för anbudslämnarna att inte ha framgång i upphandlingen. Dessutom påverkas utarbetandet av bedömningen av kostnadseffektiviteten avsevärt av med vilken volym eller enligt hurdana principer upphandlingarna genomförs. Eftersom detta är faktorer som anknyter till genomförandet av den föreslagna lagändringen, är ändringen av de totala kostnaderna för utförandet av de uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande osäker.

Forskningslitteraturen ger i viss mån motstridig information om resultaten av privatisering av arbetsförmedlingstjänster och det har gjorts få pålitliga bedömningar som baserar sig på expertutvärdering (peer review). Resultaten är beroende av bl.a. kontexten och området. Storbri-

tanniens och Australiens erfarenheter av effektiviteten hos privat arbetskraftsservice (med omfattande ansvar) har varit lovande, även om det är svårt att genom forskning bedöma nettoeffektiviteten. Det innovativa serviceutbudet och den individuella kundhandledningen har ökat. Även kostnadseffekterna på samhällsekonomisk nivå har varit såpass positiva att länderna i fråga har fortsatt med en servicestruktur som baserar sig på den privata produktionens helhetsansvar. (Arbets- och näringsministeriets publikationer 7/2016.)

Finn (*Subcontracting in Public Employment Services*, 2011) rapporterar om resultaten från 12 effektivitetsundersökningar i Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Sverige. Resultaten är motstridiga. I Storbritannien var bedömningarna positivast, och mer negativa var resultaten i Tyskland, Frankrike och Sverige. Finn anser att de privata serviceproducenterna i vissa avtalsarrangemang kan förbättra resultaten för vissa grupper och leda till innovationer inom tjänsterna.

Att utveckla marknaden tar tid, så konsekvenser för servicens genomslagskraft och effektivitet kan inte förväntas på kort sikt. I till exempel Australien skapades en marknad inom branschen under en tio års försöksperiod före privatiseringen. De serviceproducenter som inte lyckades uppfylla de uppställda målen avlägsnades ur systemet efter det första skedet. Problemen i inledningskedet bestod även av att det var knappt med tjänster för svårssysselsatta personer och att incitamentssystemet manipulerades. När iakttagande av reglerna och rapporteringskraven ökade, ökade transaktionskostnaderna. OECD har bedömt att de element som ingår i en kvasisimarknad är mycket effektiva och stöder tillsammans med aktivering av de passiva stöden Australiens höga sysselsättningsgrad (OECD 2013, 182).

Kostnader för ändringar av kundinformationssystemet

Att av serviceproducenterna anskaffa utförandet av de uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande förutsätter att serviceproducenterna kan använda arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem. Att göra det möjligt för serviceproducenterna att använda kundinformationssystemet leder till kostnader.

Det uppstår också kostnader för annan anpassning av systemet så att serviceproducenterna kan använda det. Serviceproducenterna ska till exempel underrätta arbets- och näringsbyråerna om vissa försummelser som arbetssökande gjort sig skyldiga till. Därför måste nya funktioner fogas till systemet, men man kan antagligen utnyttja befintliga funktioner när detta görs.

Enligt den bedömning som erhållits av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter blir informationssystemkostnaderna för de föreslagna lagändringarna totalt cirka 2,8–3,1 miljoner euro 2018–2019. Totalt 1,9 miljoner euro av kostnaderna orsakas av att göra det möjligt att använda kundinformationssystemet utanför arbets- och näringsbyråernas och statens datanät. Därtill uppstår det kostnader på 0,9–1,1 miljoner euro för annan anpassning av systemet.

Dessutom måste kundinformationssystemet ändras för att uppfylla kraven enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Kostnaderna för dessa ändringar blir cirka 0,3–0,5 miljoner euro och måste genomföras oberoende av denna proposition.

Avsikten är att ersätta arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem med ett nytt system i samband med att landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna träder i kraft vid ingången av 2020. Om införandet av det nya systemet fördröjs, kan arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem vid behov fungera som det nya systemets reservsystem tack vare de ändringar som denna proposition föranleder. Om det då behövs anpassningar, blir de mindre och kan genomföras snabbare.

Att ersätta de arbetskraftspolitiska utlåtandena om arbetslöshetsförmån som betalas ut för tiden för sysselsättningsfrämjande service med meddelanden från arbets- och näringsbyrån och serviceproducenten medför att utöver arbets- och näringsbyråns informationssystem också informationssystemen hos utbetalarna av arbetslöshetsförmånen måste ändras. De extra kostnader som föranleds utbetalarna av arbetslöshetsförmånen till följd av att systemen utvecklas bedöms bli ringa.

Konsekvenser för företagen

De föreslagna ändringarna ger möjlighet att utvidga anskaffningarna med anknytning till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Om närings-, trafik- och miljöcentralerna, som ansvarar för anskaffningen av servicen, och arbets- och näringsbyråerna inom de gränser som närings-, trafik- och miljöcentralerna bestämmer utnyttjar den möjlighet som lagändringarna ger att öka de köpta tjänsterna, kommer reformen att gynna privat företagsverksamhet. Hur stor andel av servicen för de arbetslösa arbetssökandena som företag producerar beror på hur väl marknaden kommer igång och hur ändamålsenlig som närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna anser att utvidgningen av de köpta tjänsterna är. I lagberedningsskedet kan detta inte bedömas närmare. Syftet med denna proposition är att främja utvecklingen av tillväxttjänstmarknaden innan landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna träder i kraft. Den föreslagna ändringen kan också förbättra möjligheterna för aktörerna i den tredje sektorn att främja sysselsättningen.

Ur serviceproducenternas perspektiv är ett tillräckligt stort kundantal en förutsättning för ekonomiskt lönsam verksamhet. Därför är det möjligt att marknaden koncentreras till områden där det finns många arbetsplatser. Ändringen kan öka konkurrensen och därigenom utveckla den service som erbjuds de arbetslösa. För närvarande har till exempel anskaffningen av träning koncentrerats till ett litet antal företag. Å ena sidan är ett eventuellt utvecklingsförlopp att en stor del av servicen även i fortsättningen koncentreras till stora serviceproducenter. Omfattande serviceprocesser eller helheter av service kan bara anskaffas av sådana aktörer som har ett tillräckligt brett utbud av olika åtgärder eller ett tillräckligt omfattande nätverk av underleverantörer eller samarbetspartner, till vars service kunderna kan hänvisas. Detta kan bidra till att begränsa konkurrensen inom sektorn och den grupp som klarar av att erbjuda serviceprocesser. Å andra sidan är det möjligt att med låg tröskel etablera inom branschen servicerelaterad affärsverksamhet till exempel i situationer där idkaren av affärsverksamhet har specialkunskaper om kraven inom någon viss bransch eller kontakter till arbetsgivare inom branschen. Att ordna intervjuer och bistå vid jobbsökning som anknyter till intervjuerna är den typ av affärsverksamhet som inte kräver ett stort ekonomiskt kapital. Detta ger även små företag möjlighet att etablera sig inom branschen.

De meddelanden som serviceproducenterna lämnar utbetalaren av arbetslöshetsförmånen gäller närmast jobbsökarträning och karriärträning samt arbets- och utbildningsprövning. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken gav arbets- och näringsbyråerna år 2017 cirka 25 400 arbetskraftspolitiska utlåtanden om inledande av jobbsökarträning. Cirka 12 300 utlåtanden om inledande av karriärträning och cirka 60 100 utlåtanden om deltagande i arbets- och utbildningsprövning gavs också. I fortsättningen kan en del av den ovannämnda servicen överföras till att bli ordnad av serviceproducenter och de ska lämna ett meddelande om inledandet till utbetalaren av arbetslöshetsförmånen. Antalet meddelanden som blir serviceproducenternas uppgift kan inte beräknas på ett tillförlitligt sätt, eftersom volymen av service som läggs ut är okänd. Dessutom är det serviceproducenterna som avgör kundhandledningen, så servicemängden kan avvika från den nuvarande.

Om den arbetssökande handlar på ett sätt som kan få konsekvenser för hans eller hennes rätt att få arbetslöshetsförmån och saken kommer till serviceproducentens kännedom, ska service-

producenten underrätta arbets- och näringsbyrån om detta. Redan för närvarande ska de som ordnar köpta tjänster handla på detta sätt, men det finns inga bestämmelser i lag om denna skyldighet. Antalet meddelanden kan öka när de ändringar som föreslås i denna proposition genomförs. Enligt långtidsmedelvärdena föreläggs årligen cirka 10 procent av de arbetslösa skyldighet att vara i arbete eller en tidsperiod utan ersättning. Det går inte att utreda hur ofta arbets- och näringsbyråerna för närvarande utreder hur en arbetssökandes handlande inverkar på hans eller hennes rätt till utkomstskydd utan att förelägga någon påföljd.

Även om serviceproducenternas anmälningsskyldighet ökar deras uppgifter som anknyter till genomförandet av systemet för utkomstskydd för arbetslösa, är det fråga om en del av den helhet som det föreslås att serviceproducenterna ska utföra. Ändringen innebär inte att företagets anmälningsskyldighet och andra skyldigheter ökas jämfört med nuläget, utan att när företaget idkar ny affärsverksamhet på det sätt som avses i propositionen omfattar helheten också anmälningsskyldigheter.

De serviceproducenter som ansvarar för serviceprocessen för arbetssökande ska utöver att ha kunskaper om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice också i viss mån ha kunskaper om till exempel social-, hälso- och sjukvårds- och rehabiliteringstjänster. Ansvar för processen förutsätter att serviceproducentens anställda har ett brett kunnande. Anskaffningen av detta kunnande kan medföra kostnader för serviceproducenterna.

Serviceproducenterna ska använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem, vilket betyder att det för serviceproducenterna inte uppstår några kostnader för uppbyggande eller underhåll av informationssystem. Personalen hos serviceproducenterna ska dock sätta sig in i det system som används. Den anknytande utbildningen och den arbetstid som orienteringen kräver ökar i viss mån serviceproducenternas kostnader, vilket kan leda till att priset på de köpta tjänsterna höjs.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna ger möjlighet att stödja övergången till den planerade landskapsförvaltningens verksamhetsmodeller och bidrar till att övergången sker stegvis. Detta betyder å andra sidan att de befintliga verksamhetsmodellerna kan komma att ändras redan innan landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna träder i kraft.

Att av serviceproducenterna anskaffa utförande av uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande frigör arbets- och näringsbyråernas personalresurser. Samtidigt ska arbets- och näringsbyråerna dock ansvara för tillsynen över serviceproducenter och se till att kundernas lagstadgade rättigheter tillgodoses, även om serviceprocessen för kunden har överförs till att skötas av serviceproducenter. Även systematisk kundhandledning för serviceproducenterna kräver tillräckliga personalresurser. Sålunda ska resurserna omriktas. De ovan nämnda nya uppgifterna förutsätter kunnande av nytt slag. Och anskaffning av kunnandet genom att antingen utbilda den befintliga personalen eller rekrytera ny personal kräver också tid och resurser. Att anskaffa serviceprocesser av utomstående serviceproducenter ökar förvaltningsarbetet vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. I den utvärderingsundersökning av pilotprojekt (arbets- och näringsministeriets publikationer 43/2017, på finska) som genomfördes inom ramen för regeringens spetsprojekt ”Arbetskraftsförvaltningen reformeras så att den stöder sysselsättningen” lyfts bland annat behovet av att utveckla upphandlingskunnandet fram.

Myndigheterna ska också ansvara för inskolningen av serviceproducenterna. Eftersom serviceproducenter inte tidigare har ansvarat för de helheter som propositionen ger möjlighet att upphandla och inte heller har haft de skyldigheter som anknyter till helheterna, betyder det att man efter den första upphandlingen måste ha nära samarbete med serviceproducenterna. Ser-

viceproducenterna ska bedöma servicebehovet och de ska också bland annat ha skyldighet att informera kunden om andra servicemöjligheter samt vid behov hänvisa kunden till någon annan myndighet eller till service som ordnas av någon annan serviceproducent. Sålunda ska serviceproducenterna utöver att ha kunskaper om offentlig arbetskrafts- och företagservice också i viss mån ha kunskaper om till exempel social-, hälso- och sjukvårds- och rehabiliteringstjänster.

De uppgifter som anknyter till genomförandet av arbets- och näringsbyråernas system för utkomstskydd för arbetslösa minskar när en del av de arbetskraftspolitiska utlåtandena om deltagande i sysselsättningsfrämjande service ersätts av meddelanden från serviceproducenterna. Om till exempel cirka hälften av de arbetskraftspolitiska utlåtandena om jobbsökarträning och karriärträning som arbets- och näringsbyråerna ger i fortsättningen ersätts av meddelanden från serviceproducenterna, kommer cirka 20 000 färre arbetskraftspolitiska utlåtanden att ges årligen. Att ge ett sådant arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses här tar cirka åtta minuter. Om den föreslagna ändringens konsekvenser för arbets- och näringsbyråernas arbetsmängd förverkligas på detta sätt, betyder det kalkylmässigt uppskattningsvis två årsverken mindre i fråga om ärendena om utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken har detta ingen betydelse för verksamheten vid arbets- och näringsbyråerna. Uppskattningen är endast ett exempel på konsekvenserna, eftersom det inte med tillräcklig exakthet går att uppskatta hur mycket och vilken service serviceproducenterna skulle ordna.

Serviceproducenterna ska underrätta arbets- och näringsbyråerna om omständigheter som kan inverka på arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Med stöd av serviceproducentens meddelande ska arbets- och näringsbyrån överväga om den ska vidta åtgärder för att utreda ärendet. För att säkerställa en smidig process måste serviceproducenternas meddelanden vara tillräckligt detaljerade. Det blir extra arbete för såväl arbets- och näringsbyråerna som serviceproducenterna och processerna kan dra ut på tiden, om arbets- och näringsbyråerna ofta måste begära mer information av serviceproducenterna. Bestämmelser om innehållet i ett meddelande utfärdas genom statsrådets förordning för att säkerställa att meddelandena är av hög kvalitet och innehåller tillräcklig information. Arbets- och näringsbyråerna kan också påverka detta genom att tillsammans med serviceproducenterna utveckla fungerande samarbetsmodeller.

Tanken är att arbets- och näringsbyråerna och serviceproducenterna ska använda arbets- och näringsbyråernas befintliga kundinformationssystem när de meddelar utbetalaren av arbetslöshetsförmånen om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Meddelandena ska i huvudsak motsvara de nuvarande arbetskraftspolitiska utlåtandena. Det faktum att det inte längre är fråga om ett utlåtande som är formellt bindande för utbetalaren av arbetslöshetsförmånen innebär inte att utbetalarna av arbetslöshetsförmånen får mer arbete.

En ny uppgift för utbetalarna av arbetslöshetsförmånen är att avgöra om arbetslöshetsförmånen kan betalas ut till den arbetssökande för tiden för sysselsättningsfrämjande service trots tiden utan ersättning, skyldigheten att vara i arbete och den begränsning som gäller unga personer som saknar utbildning. I praktiken är det fråga om att konstatera om den nämnda påföljden har börjat före den sysselsättningsfrämjande servicen. Enligt information från Folkpensionsanstalten fungerar det redan för närvarande på detta sätt. Sålunda kräver den nya uppgiften en ringa arbetsinsats. Dessutom kan uppgiften åtminstone delvis skötas genom att automatisera informationssystemen.

En annan ny uppgift för utbetalarna av arbetslöshetsförmånen är att avgöra med stöd av de uppgifter som serviceproducenterna meddelat om den arbetssökande har rätt till höjd kostnadsersättning. År 2017 betalades höjd kostnadsersättning ut till sammanlagt cirka 970 arbetslösa för jobbsökarträning, karriärträning eller arbetsprovning på grund av att servicen

fanns utanför pendlingsområdet. Eftersom största delen av situationerna förmodligen kan avgöras utan extra utredningar, leder ändringen till en mycket liten arbetsmängd för utbetalarna av arbetslöshetsförmånen.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

År 2017 var i snitt cirka 45 procent av de arbetslösa arbetssökandena kvinnor och cirka 55 procent män. Av yrkesbarometern (www.ammattibarometri.fi) framgår enligt uppgifter som publicerats i september 2017 att det finns brist på arbetskraft inom både mans- och kvinnodominerade branscher.

I tabellen nedan beskrivs den genomsnittliga könsfördelningen (i procent) mellan de personer som 2017 deltagit i jobbsökar- och karriärträning samt arbets- och utbildningsprövning.

	Män	Kvinnor
Jobbsökarträning	50,6	49,4
Karriärträning	51,6	48,4
arbetsträning	48,2	51,8
Arbetsprövning	46,2	53,8
Utbildningsprövning	60,6	39,4

Källa: Arbetsförmedlingsstatistik

De föreslagna ändringarna ger arbets- och näringsbyråerna bättre möjligheter än för närvarande att anskaffa service som kan inriktas enligt till exempel en viss yrkesgrupps behov. Detta kan minska könsfördelningsskillnaden mellan dem som deltar i olika träningar. Konsekvenserna för jämställdheten mellan könen är dock till denna del osäkra, eftersom man inte kan förutsäga om det uppstår yrkesgruppvis riktad service för att särskilt stödja jobbsökning inom kvinno- eller mansdominerade branscher.

Serviceproducenterna ska iaktta jämlikhet när tjänster erbjuds. De föreslagna ändringarna bedöms inte på ett förutsägbart sätt vara inriktade på särskilt män eller kvinnor.

Konsekvenser för arbetslösa

Många serviceproducenter har goda kontakter till arbetsgivare, vilket kan påskynda sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande. Att konkurrensutsätta serviceproducenter kan förbättra kvaliteten på och tillgången till service. Den föreslagna lagändringen tar dock inte ställning till hurdana upphandlingsavtal som ingås med serviceproducenterna. Avtal som ger serviceproducenterna möjlighet att producera en ny typ av service samt resultatbaserad anskaffning kan också främja serviceutvecklingen och utvecklingen av de resultat som nås genom servicen. Huruvida det ovannämnda förverkligas beror på hur anskaffningarna genomförs. De arbetslösas ställning kan sålunda indirekt förbättras, om de ovannämnda konsekvenserna av konkurrensutsättning blir verklighet.

Det uppstår inte nödvändigtvis en serviceproducentmarknad överallt i Finland. För att uppnå ett tillräckligt kundunderlag är det möjligt att marknaden särskilt koncentreras till tillväxtcentrum och områden där det finns mycket arbetstillfällen. Fenomenet kan också återspeglas till platser där serviceproducenterna har sådana verksamhetsställen där man får personlig betjäning. Ansvar för kundens situation och tillgången till service kvarstår dock hos arbets- och näringsförvaltningen också vid anskaffning av service, så ur kundens perspektiv bedöms de föreslagna ändringarna inte leda till försämring när det gäller platser där det finns serviceställen. I praktiken kan närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån se till att service som erbjuds ansikte mot ansikte och regional tillgång på service garanteras genom anskaffningsavtalen, varvid man av serviceproducenterna kan kräva till exempel en viss regional täckning inklusive de områden där det finns färre kunder.

Att överföra en serviceprocess till en serviceproducent sker alltid på arbets- och näringsmyndighetens initiativ. Myndigheten ska först bedöma i enlighet med sina fastställda kriterier vilka kunders serviceprocesser som ska överföras till serviceproducenter.

Det är typiskt för verksamheten på marknaden att serviceproducenterna kan bytas ut till exempel efter en konkurs eller att avtalsperioden har löpt ut. Utgångspunkten är att utgifter som anknyter till serviceprocessen då utförs av arbets- och näringsbyrån eller att den kan hänvisa kunden till en ny serviceproducent. Att serviceproducenterna byts ut på kort sikt efter konkursutsättning är osannolikt. I det skede när verksamhetsmodellen prövas är det dock möjligt att serviceproducenternas avtalsperioder är korta och att omsättningen är större. Serviceprocessen kan också påskyndas om serviceproducenterna får betalt enligt uppnådda resultat, varvid serviceproducenten har motivation att uppnå snabba sysselsättningsresultat.

De arbetssökandes faktiska möjligheter att få delta i service kan förbättras jämfört med nuläget, om serviceproducenterna har bättre möjligheter än arbets- och näringsbyråerna att bedöma de arbetssökandes servicebehov och att kartlägga till exempel möjliga arbetsprövnings- och studieplatser. Detta gäller också den service som man inte anskaffar av serviceproducenter. Deltagandet i service påverkar de arbetssökandes möjligheter att samla sådan aktivitet som förutsätts enligt aktiveringsmodellen inom utkomstskyddet för arbetslösa. Att anskaffa service i större omfattning av olika serviceproducenter kan öka de arbetslösas möjligheter att delta i för dem lämplig service. Detta sker till exempel om serviceproducenterna är specialiserade på någon viss yrkesgrupps eller något visst geografiskt områdes behov och arbetsgivare.

Konsekvenserna av den föreslagna ändringen för olika arbetslösa beror på hurdana villkor som uppställs för serviceproducenterna i upphandlingsavtalen. Risken är att vid resultatbaserad upphandling strävar serviceproducenterna efter att satsa på personer som redan är närmast arbetsmarknaden, eftersom det då är säkrare att resultatpremien fås och att vinsten från premierna maximeras. Sålunda skulle de arbetslösa som är längre från arbetsmarknaden och uttryckligen behöver stöd av serviceproducenten få mindre service. Den ovannämnda risken kan minskas bland annat genom att utveckla belöningsmodeller så att de högsta belöningarna betalas för sysselsättning av arbetslösa som befinner sig längre bort från arbetsmarknaden och genom att på olika sätt säkerställa uppföljning och bedömning av serviceproducenternas verksamhet och dess uppnådda resultat.

Enligt förslaget kan serviceproducenterna också hänvisa kunder till arbetsprövning på en arbetsplats och ingå med kunden och arbetsplatsen ett avtal om arbetsprövning. Eftersom det för serviceproducenten inte uppstår några kostnader för servicen under arbetsprövningen, kan det ur serviceproducentens perspektiv vara attraktivt att erbjuda arbetsprövning till de personer som serviceproducenten bedömer befinner sig längst bort från arbetsmarknaden. En resultatbaserad belöningsmodell där serviceproducentens belöning uttryckligen är kopplad till syssel-

sättningsresultatet, kan å andra sidan sporra till att hänvisa kunderna till kortvarig arbetsprövning och att se till att kunderna får fortsatt utbildning när arbetsprövningen upphör.

Möjligheten att hänvisa till arbetsprövning beror också på tillgången på lämpliga platser. En person som deltar i arbetsprövning har inget arbetsförhållande med arbetsgivaren, så arbetsgivaren har ingen skyldighet att betala lön. Detta kan underlätta serviceproducentens möjligheter att kostnadseffektivt hitta lämpliga prövningsplatser. Det kan också ligga i serviceproducentens intresse att hänvisa de som deltar i arbetsprövning till sig själv eller till en organisation som hör till samma koncern. Enligt propositionen kan en serviceproducent hänvisa personer att delta i arbetsprövning hos serviceproducenten själv endast i situationer där detta har avtalats separat i anskaffningsavtalet. En serviceproducent kan också ha personer som deltar i arbetsprövning i de fall när arbets- och näringsbyrån hänvisar en kund till att delta i arbetsprövning hos serviceproducenten.

Konsekvenser för sysselsättningen

Med stöd av observationerna i den utvärderingsundersökning av pilotprojekt (arbets- och näringsministeriets publikationer 43/2017, på finska) som genomfördes inom ramen för regeringens spetsprojekt ”Arbetskraftsförvaltningen reformeras så att den stöder sysselsättningen” kan man inte bedöma i vilken utsträckning öppnandet av marknaden kan effektivisera arbetsförmedlingen och resultera i positiva konsekvenser för sysselsättningen. Genom resultatbaserade upphandlingar och genom att flytta tyngdpunkten för arbetskraftsservicen från den offentliga sektorn till den privata sektorn strävar man efter en mera kundorienterad och effektiv verksamhet. Internationella exempel visar att genom privat produktion kan man i bästa fall uppnå 5–15 procent bättre nettoeffektivitet än genom motsvarande offentlig produktion. Privat serviceproduktion har inte nödvändigtvis billigare genomförandekostnader än offentlig serviceproduktion. (Arbets- och näringsministeriets publikationer 7/2016.)

Specialisering av servicen och utveckling av dess kvalitet inverkar särskilt på utbudet av arbetskraft. År 2017 ökade andelen företag som hade haft rekryteringsproblem med uppskattningsvis nästan tio procentenheter jämfört med år 2016. Åren 2013–2016 var andelen företag som hade haft rekryteringsproblem cirka 25–28 procent. Enligt SMF-företagsbarometern 1/2018 har i synnerhet kraftigt tillväxtinriktade företag haft svårighet att få arbetskraft. Över hälften av de företag som svarade upplevde att tillgången till kompetent arbetskraft som motsvarar företagets behov i någon mån begränsar tillväxten. På lång sikt främjar en fungerande arbetsförmedling och tillgången på arbete också efterfrågan på arbete, när arbetsgivarna får ett bättre förtroende för tillgången till arbetskraft.

Konsekvenser för datasäkerheten

Genom propositionen preciseras och uppdateras arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och bestämmelserna om beviljande av användarrättigheter. Detta klargör de olika aktörernas ansvar i fråga om kundinformationssystemet och framhäver den noggrannhet som ska iaktas när användarrättigheter beviljas.

Bestämmelserna om användarrättigheter, tillämpningen av offentlighetslagen även på serviceproducenters verksamhet, utvidgningen av tjänsteansvaret till att också omfatta serviceproducentens anställda som använder kundinformationssystemet samt de tekniska ändringar som görs i kundinformationssystemet på grund av den allmänna dataskyddsförordningen säkerställer att datasäkerheten inte äventyras om anställda hos serviceproducenterna får möjlighet att använda arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem. Serviceproducenternas möjlighet att använda kundinformationssystemet förutsätter att systemet kan användas på ett datasäkert sätt utanför arbets- och näringsbyråernas och statens datasystem. Det finns tekniska

lösningar för detta. Ovan presenteras en beräkning av kostnaderna för dessa lösningar. Att säkerställa och förbättra datasäkerheten i fråga om behandlingen av kunduppgifter är utgångspunkten för utvecklingen av kundinformationssystemet. Sålunda äventyrar inte propositionen datasäkerheten.

Den allmänna dataskyddsförordningen ska också tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av en serviceproducent. Förordningens krav för datasäker behandling och andra krav som gäller handläggare av personuppgifter ska också gälla för serviceproducenter.

5 Beredningen av propositionen

Regeringspropositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Utkastet till proposition var på skriftlig remiss 5.3–6.4.2018.

Yttranden om utkastet till propositionen begärdes av närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-central), arbets- och näringsbyråerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitiekanslersämbetet, riksdagens justitieombudsmans kansli, dataombudsmannens byrå, Finansinspektionen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, försäkringsdomstolen, besvärnämnden för social trygghet, Akava ry, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Näringsliv rf, Kommunala arbetsmarknadsverket, Företagarna i Finland rf, Finlands Kommunförbund rf, landskapsförbunden, Työttömien Keskusjärjestö ry och SOSTE Finlands social och hälsa rf. Begäran om yttrande sändes dessutom separat för kännedom till kommunerna i de kommunbaserade försöksområdena, dvs. Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Sodankylä, Torneå, Kangasala, Lembois, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Punkalaidun, Sastamala, Tammerfors, Vesilax, Ylöjärvi, Kuopio, Siilinjärvi, Tuusniemi, Nådendal, Pemar, Reso, Åbo och Björneborg.

Sammanlagt 66 remissyttrande lämnades in. Remissyttrande lämnades in av NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Norra Savolax, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Norra Österbotten, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Södra Österbotten, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Mellersta Finland, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Tavastland, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Kajaland, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Birkaland, NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Nyland, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, enheten för lönegaranti och juridiskt stöd vid NTM-centralen i Nyland, NTM-centralen i Egentliga Finland, NTM-centralen i Österbotten, NTM-centralen i Norra Karelen, Södra Savolax arbets- och näringsbyrå, Sydöstra Finlands arbets- och näringsbyrå, Norra Karelens arbets- och näringsbyrå, Satakuntas arbets- och näringsbyrå, Österbottens arbets- och näringsbyrå, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitiekanslersämbetet, riksdagens biträdande justitieombudsman, dataombudsmannens byrå, Finansinspektionen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, försäkringsdomstolen, Akava ry, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands näringsliv rf, Företagarna i Finland rf, Kommunala arbetsmarknadsverket, Finlands Kommunförbund rf, Satakuntaliitto, Kainuun liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto – Egentliga Finlands förbund, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaa2019 kasvupalvelujen valmistelutiimi, Arbets- och Näringsförvaltningens Personalförbund Anpf rf, Suomen Psykologiliitto ry, Henkilöstöpalveluyritysten liitto ry, Työttömien keskusjärjestö ry, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Sininauhaliitto ry, Handikappforum rf, Vates-stiftelsen sr, Svenska Finlands Folkting, Valmennuskeskus Public

Oy, Spring House Oy, Arffman Consulting Oy, städerna Tammerfors, Rovaniemi, Kemi, Torneå, Kemijärvi, Reso, Lahtis, Pamar och Åbo samt stadsstyrelsen i Björneborg.

Social- och hälsovårdsministeriet föreslog i sitt yttrande att också serviceproducenterna ska till den del det ingår i deras arbetsuppgifter lämna till utbetalarna av arbetslöshetsförmån ett yttrande, som de facto är bindande för utbetalaren. Social- och hälsovårdsministeriet ställde sig positivt till propositionsutkastets förslag till uppgifter för utbetalarna av arbetslöshetsförmån. Det ansåg dock att det finns behov av att med stöd av uppgifter om arbets- och näringsbyråns avgöranden på årsnivå bedöma vilka konsekvenser uppgifterna får för arbetsvolymen vid Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Social- och hälsovårdsministeriet ansåg det också vara viktigt att propositionen lyfter fram förslagets konsekvenser för finansieringen av sysselsättningsfrämjande service och av annan service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och för uppfyllandet av villkoren enligt aktiveringsmodellens karensdagsbestämmelse inom utkomstskyddet för arbetslösa. Det var inte möjligt att i propositionen förverkliga social- och hälsovårdsministeriets förslag att ersätta meddelandena med yttranden som de facto är bindande för utbetalaren, eftersom det inte är ändamålsenligt att ge serviceproducenterna sådana befogenheter. Bedömningen av propositionens konsekvenser har med anledning av social- och hälsovårdsministeriets yttrande preciserats och kompletterats.

Finansministeriet ansåg det vara bra att det blir möjligt att pröva verksamheten och olika verksamhets- och avtalsmodeller i större omfattning innan landskapsreformen träder i kraft. Enligt finansministeriet ska särskild uppmärksamhet fästas vid incitamenten för serviceproducenterna och de framtida landskapen att erbjuda kostnadseffektiv sysselsättningsfrämjande service för arbetssökande. Finansministeriet konstaterade att med tanke på sysselsättningen är det viktigt att stödja sysselsättningsförutsättningarna för långtidsarbetslösa, som har större svårigheter att komma in i arbetslivet. När reformen av tillväxttjänsterna närmar sig, måste särskild uppmärksamhet fästas vid denna målgrupp.

Finansministeriet påpekade att det inte sägs i propositionens ekonomiska konsekvenser hur det är tänkt att utvecklingskostnaderna för kundinformationssystemet ska täckas. Finansministeriet utgick från att information om under vilket moment i budgeten det är tänkt att betala utgifterna ska läggas till konsekvensbedömningen och att utgifterna vid behov ska täckas genom att anslag riktas på nytt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Finansministeriet påpekade också att storleken på kostnaderna för de ändringar av informationssystemet som ersättandet av de arbetskraftspolitiska utlåtandena med de meddelanden som arbets- och näringsbyråerna och serviceproducenterna ska lämna ännu inte har bedömts i utkastet. Finansministeriet konstaterade att utgiftsposterna i fråga antagligen inte är särskilt stora när meddelandets form väl har ändrats. Finansministeriet påpekade dock att det i budgeten inte finns reserverade anslag för dessa kostnader. Propositionens konsekvensbedömning har kompletterats på det sätt finansministeriet förutsätter.

Undervisnings- och kulturministeriet konstaterade att med tanke på både offentliga och privata aktörers kunskaper och kvaliteten på servicen är det viktigt att kunskaperna om ordnande och upphandling förkovras redan innan reformen av tillväxttjänsterna träder i kraft. Undervisnings- och kulturministeriet ansåg att det är viktigt att det redan under försöken förs diskussion mellan förvaltningsområdena om förslagen till försök med tillväxttjänster och särskilt om alliansformerna. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterade att ändringen kan leda till att kundhandledningen minskar för arbetsverkstäderna.

Justitiekanslern i statsrådet konstaterade i sitt yttrande att ändamålsenligheten med att överföra service och åtgärder motiveras mycket knapphändigt och att i motiveringen specificeras det inte varför det är ändamålsenligt att överföra olika tjänster och uppgifter. Justitiekanslern ansåg att motiveringen måste kompletteras. Enligt justitiekanslern bör det i den fortsatta bered-

ningen bedömas om den skälighet och det jämställande med andra än offentliga förvaltningsuppgifter som anges i 1 kap. 5 § 2 mom. 6 punkten i det utkast till ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice som varit på remiss räcker som grund för överföring av även offentliga förvaltningsuppgifter till serviceproducenter. Då måste hänsyn också tas till det villkor enligt vilket det genom lag ska föreskrivas tillräckligt exakt om de uppgifter som överförs.

Enligt justitiekanslern bör tjänsteansvaret omfatta alla de uppgifter som kan anses vara förvaltningsuppgifter och som en privat serviceproducent utför. Det innebär att bestämmelserna om en serviceproducents tjänsteansvar måste kompletteras. Enligt justitiekanslern bedöms det inte tydligt i utkastet om det i fråga om de beslut som fattas av arbetslöshetskassorna är fråga om en sådan överföring av offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Justitiekanslern ansåg att det i den fortsatta beredningen av propositionen ska läggas till en motiverad bedömning av förhållandet mellan arbetslöshetskassornas nya uppgifter och bestämmelserna i 124 § i grundlagen. Dessutom föreslog justitiekanslern i sitt yttrande att den allmänna motiveringen ska kompletteras med en beskrivning av regeringens proposition om dataskyddslagen, att Närmare bestämmelser och föreskrifter i detaljmotiveringen ska kompletteras och vissa tekniska fel ska korrigeras.

Propositionen har kompletterats och korrigerats på det sätt som justitiekanslern förutsatte. I 1 kap. 5 § 2 mom. 6 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har jämställandet med de åtgärder som avses i 1 punkten strukits.

Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt yttrande att regeringspropositionen motiverar väl på vilka grunder det anses att de föreslagna ändringarna överensstämmer med grundlagen. Enligt biträdande justitieombudsmannen har grundlagsutskottets praxis beaktats väl. Biträdande justitieombudsmannen påpekade dock att enbart en hänvisning till tillämpningsområdet för förvaltningens allmänna lagar inte räcker till för att garantera att kraven på god förvaltning säkerställs på åtminstone nuvarande nivå särskilt när det gäller offentlighetslagen. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att det finns skäl att ta hänsyn till frågan i den fortsatta beredningen. Biträdande justitieombudsmannen konstaterade också att vid tillämpning av 124 § i grundlagen är också det att en aktör utanför myndighetsmaskineriet har tillräckliga kunskaper och resurser och att dennas övriga uppgifter eller typ av verksamhet och verksamhets syfte inte äventyrar skötseln av de offentliga förvaltningsuppgifterna av väsentlig betydelse.

Biträdande justitieombudsmannen konstaterade också att med hänsyn till tidpunkten för ikraftträdandet är det önskvärt att i enlighet med anvisningen för utarbetande av regeringspropositioner under propositionens rubrik Målsättning och de viktigaste förslagen presentera hur man har för avsikt att genomföra ändringarna och om man har planerat särskilda åtgärder som stöder genomförandet av ändringarna. Biträdande justitieombudsmannen konstaterade att med tanke på uppnåendet av de sysselsättningseffekter och samhällseffekter som eftersträvas genom ändringen är det viktigt att vid anskaffningen av service och valet av serviceproducenter också fästa uppmärksamhet vid arbetsökande med så kallad svag arbetsmarknadsställning. Biträdande justitieombudsmannen påpekade att ändringarna inverkar också på riksdagens justitieombudsmans arbete. I sitt yttrande lade biträdande justitieombudsmannen fram observationer och ändringsförslag som gäller paragrafändringarna i lagen och deras motiveringar. Detta har beaktats i propositionen. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att det är nödvändigt att begära utlåtande av grundlagsutskottet om regeringspropositionen, eftersom dess ändringsförslag medför en betydande förändring jämfört med nuläget.

Till följd av yttrandet av riksdagens biträdande justitieombudsman har till propositionens förslag till ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice fogats en bestämmelse

om att offentlighetslagen ska tillämpas på serviceproducenter. Propositionen kompletterades även på andra sätt i enlighet med biträdande justitieombudsmannens yttrande.

Dataombudsmannens byrå påpekade i sitt yttrande att den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter inte framgår tydligt av propositionen och ansåg att fastställande av grunden behövs. Enligt dataombudsmannens byrå skulle det vara ändamålsenligt att tydligt lyfta fram rollen för serviceproducentens handläggare av personuppgifter. Dessutom ansåg dataombudsmannens byrå att förutsättningarna för överlåtelse av personuppgifter mellan myndigheter ska bedömas med hänsyn till principen för ändamålsbegränsning enligt artikel 6.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Propositionens allmänna motivering och detaljmotivering har kompletterats så som föreslås i yttrandet.

Dessutom ansåg dataombudsmannens byrå att vid hantering av hög risk är det mycket tillrådligt att vid lagberedningen bedöma de konsekvenser som avses i artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen. I yttrandet av dataombudsmannens byrå konstaterades det vidare att trots att tystnadsplikt, att tjänsteansvaret utvidgas till att omfatta användarna och att den part som beviljar användarrättigheter har skyldighet att hålla uppgifterna om giltiga användarrättigheter ajour föreslås som skyddsåtgärder i lagförslaget, ska trots det adekvat säker behandling av de registrerade personuppgifter och skydd av personuppgifterna säkerställas på ett tillräckligt sätt genom tillsyn över användningen. Till följd av yttrandet har konsekvensbedömningen kompletterats, dock med beaktande av att utvecklingen av informationssystemen är en del av verkställandet av lagstiftningen och att det praktiska verkställandet inte till alla delar avgörs vid lagberedningen. Utvecklingskostnaderna för informationssystemen har beaktats i propositionens ekonomiska konsekvenser.

I yttrandena från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter framhövs särskilt behovet av utbildning och inskolning av serviceproducenterna och ställdes detaljfrågor om lagförslagets innehåll och motiveringar, särskilt när det gäller arbets- och näringsbyråernas ansvar och roll, i det fall att en serviceproducent ansvarar för åtgärder som anknyter till serviceprocessen. I yttrandet från utvecklings- och förvaltningscentret framhövs de problem som strykanudet av grunderna för jobbsökningens upphörande medför. Det ansågs att strykanudet leder till att arbetslöshetsstatistiken snedvrids och att det uppstår oklarhet i fråga om erbjudande av service.

Med anledning av yttrandena har propositionens konsekvensbedömning kompletterats och vid behov korrigerats. Även bestämmelsen om arbets- och näringsmyndighetens skyldigheter i 2 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har preciserats. Dessutom har man för att förtydliga myndighetens ansvar föreslagit att det till lagens 1 kap. fogas en ny 4 a § om organiseringsansvar och till 1 kap. 5 § 1 mom. ett tillägg som anknyter till detta. Det föreslås att grunderna för jobbsökningens upphörande ska kvarstå i stort sett som för närvarande, dock så att en del av redogörelserna ska läggas fram redan vid registreringen som arbetssökande. Jobbsökningens upphörande förutsätter myndighetsbedömning även när en serviceproducent ansvarar för serviceprocessen för arbetssökande.

Finansinspektionen konstaterade i sitt yttrande att enligt dess uppfattning kan ett större antal aktörer öka riskerna när det gäller jämlik behandling, handlingssätt och avgörandepaxis. Finansinspektionen antog också att ändringarna leder till att förvaltningsarbetet vid arbetslöshetskassorna ökar lite, men att ändringarna antagligen inte får betydande konsekvenser för verksamheten i arbetslöshetskassorna. I fråga om tidpunkten för lagens ikraftträdande bör man se till att arbetslöshetskassorna får tillräckligt med tid att förbereda sig på förändringarna.

Folkpensionsanstalten ansåg att det är positivt att man på förhand förbereder sig på stora reformer genom lagstiftning av försökskaraktär. Folkpensionsanstalten ansåg det vara viktigt att uppgifterna om deltagande i service kan läsas tekniskt i meddelandena på samma sätt som för närvarande i de bindande utlåtandena. Folkpensionsanstalten konstaterade att den redan för närvarande bedömer om arbetslöshetsförmån kan betalas ut till den arbetssökande för tiden för sysselsättningsfrämjande service trots vissa begränsningar. Enligt Folkpensionsanstaltens synpunkt leder lagändringar som följer tätt på varandra till att framgångsrikt genomförande av utkomstskyddet för arbetslösa försämrats och ansåg att en lämplig tidpunkt för ikraftträdandet av serviceprocessen och de arbetskraftspolitiska utlåtandena är till exempel den 1 januari 2019.

Enligt Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf bör man låta närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter koncentrera sig på genomförandet av de informationssystem som ska skapas med anledning av de ändringar som träder i kraft vid ingången av 2020. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf oroade sig för om privata serviceproducenter klarar av att underrätta utbetalarna av förmåner endast den service med stöd av vilken arbetslöshetsförmån kan betalas ut till den arbetssökande och de uppgifter med stöd av vilka förmånsbeloppet bestäms. Enligt Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf finns det skäl att misstänka att serviceproducenterna inte klarar av att på förhand berätta för den arbetssökande om den service som erbjuds är sådan som kan leda till en tidsperiod utan ersättning om den inte tas emot. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf ansåg att det inte finns några hinder för att arbetslöshetskassorna avgör om arbetslöshetsförmån kan betalas ut för tiden av sysselsättningsfrämjande service på grund av vissa begränsningar. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf ansåg att det inte heller finns något hinder för att fattandet av beslut om kostnadsersättning överförs till förmånsutbetalarna.

De observationer som Finansinspektionen, Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf lade fram i sina yttranden har beaktats i propositionens konsekvensbedömning. Försäkringsdomstolen meddelade att den inte har något att yttra om propositionen.

Akava ry understödde propositionen i huvuddrag i sitt yttrande. Den ansåg det vara bra att man försöker förbereda sig på den kommande reformen. Enligt Akava ry förutsätter privat serviceproduktion noggrann tillsyn och att ansvaret fastställs tydligt. När det gäller att upphandla helheter av service ska man se till att kriterierna för innehållet i, kompetensen för och kvaliteten på vägledningen för yrkesval och karriär följs trots målen för kostnadseffektivitet.

Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf ansåg att en central fördel med de föreslagna ändringarna är att man kan pröva en del av de framtida ändringarna, vilket underlättar den förändring som en stor förvaltningsreform kräver. Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf ansåg att den största negativa faktorn är den fortgående förändringen i arbetskraftsförvaltningens service. En fortgående förändringssituation tär på personalens motivation och försämrar kvaliteten på servicen. Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf ansåg att de faktorer som talar för en tillfällig och föregripande lagändring är allt som allt mindre viktiga än de som talar emot den. Sålunda understödde Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf inte propositionen.

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf ställde sig i sitt yttrande kritiskt till propositionen och understödde inte att den föredras. Enligt Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf är den snabba tidsplanen en risk för alla aktörer och med tanke på att hinna genomföra ändringarna informationssystemet. Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf föreslog att lagförslaget ska bedömas av grundlagsutskottet och att propositionen ska bedömas grundligare ur tjänsteansvarsperspektivet.

RP 62/2018 rd

Finlands Näringsliv rf konstaterade i sitt yttrande att den ställer sig positiv till användning av privata serviceproducenter som stöd för den offentliga servicen. Enligt Finlands Näringsliv rf är det vid övergången viktigt att serviceproducenterna har omfattande erfarenhet som producenter av offentlig arbetskraftsservice och den offentliga förvaltningen som köpare av servicen. Finlands Näringsliv rf ansåg att det är ändamålsenligt att det som föreslagits kvarstår hos arbetskraftsmyndigheten. Finlands Näringsliv rf ansåg att det är motiverat att kundbetjäningen hålls åtskild från myndighetsuppgifter som omfattar prövningsrätt och inverkar på förmånsrättigheter. Enligt Finlands Näringsliv rf förtydligar detta fördelningen av uppgifter och underlättar skapandet av ett förtroendefullt kundförhållande och förbättrar öppenheten i förvaltningen.

Företagarna i Finland rf ställde sig positiv till ändringarna. Enligt Företagarna i Finland rf kan möjligheten att överföra uppgifter som anknyter till serviceprocessen till att utföras av serviceproducenter effektivisera och både förbättra kvaliteten på serviceprocessen och dess uppnådda resultat. Företagarna i Finland rf framhävde i sitt yttrande vikten av arbets- och näringsmyndighetens upphandlingskompetens och utvecklingen av kompetensen.

KT Kommunarbetsgivarna ansåg det inte vara ändamålsenligt att sätta i kraft sådan tillfällig reglering som föreslås. Enligt KT Kommunarbetsgivarna förutsätter inte bättre kundorientering sådan överföring av service till marknaden som föreslås. Kommunerna i huvudstadsregionen anser enligt KT Kommunarbetsgivarna att det är viktigt att kommunerna jämföras med serviceproducenter och nämns tydligt separat.

Finlands Kommunförbund rf meddelade som sin ståndpunkt att lagförslaget inte ska godkännas utan returneras för ny brett förankrad beredning. Finlands Kommunförbund rf lyfte fram att om reformen genomförs redan nu i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och om landskapsreformen inklusive reformen av tillväxttjänsterna inte genomförs, har sysselsättnings servicen redan överförs till marknaden utan övergripande värdeiskussion. Enligt Finlands Kommunförbund rf är lagstiftningsordningen för propositionen inte ändamålsenlig och följer inte god förvaltningssed i en fråga som är av stor samhällslik vikt. Finlands Kommunförbund rf påpekade att det inte framgår av motiveringarna till lagförslaget varför det anses vara ändamålsenligt att överföra förvaltningsuppgifter till privata företag men inte till kommunerna. Enligt Finlands Kommunförbund rf har man inte i tillräcklig utsträckning bedömt varför det anses ändamålsenligt att överföra uppgifter till privata serviceproducenter. Finlands Kommunförbund rf anser också att man inte bör ge serviceproducenter möjlighet att utföra bedömning av servicebehovet. Finlands Kommunförbund rf framförde att även kommunerna ska ha rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Dessutom ansåg Finlands Kommunförbund rf att propositionens konsekvensbedömningar inte stöder en lagändring.

I yttrandena från de kommuner som yttrat sig om lagförslaget ligger vikten på kravet att också kommuner ska kunna vara serviceproducenter. Fyra städer ansåg att bedömningen av kundens servicebehov ska kvarstå som en myndighetsuppgift. Tre av dem ansåg att också sysselsättningsplanen ska kvarstå som en myndighetsuppgift. Flera av de städer som lämnade ett yttrande framförde att när det gäller skötseln av sysselsättningen ska också den arbetsökandes hemkommun ha tillräckligt omfattande befogenheter att använda arbetsförvaltningens kundinformationssystem.

I landskapsförbundens yttranden framhävdes behovet av att utbilda och handleda serviceproducenterna i fråga om lagar, serviceprocesser och användningen av informationssystemet. Dessutom lyftes det resursbehov som är förknippat med detta fram. Det ställdes också önskemål om förtydligande av uppföljningen av och tillsynen över serviceproducenternas verksamhet.

Svenska Finlands Folkting kritiserade propositionen, eftersom de språkliga konsekvenserna av propositionens förslag inte har bedömts och ansåg det vara viktigt att faktisk tvåspråkig service garanteras. Av de andra remissinstanserna ställde sig SOSTE Finlands social och hälsa rf med vissa förbehåll positiv till de föreslagna lagändringarna. Vates-stiftelsen sr ställde sig positiv till förslaget till kundhandledning bara man ser till att serviceutbudet för kunden inte blir för splittrat. Työttömien Keskusjärjestö ry ansåg att en central utmaning är hur man kan säkerställa att privata serviceproducenter handlar så mycket som möjligt för det allmännas bästa. Allmänt sett ansåg Työttömien Keskusjärjestö ry att propositionen innehåller både risker och möjligheter. Arbets- och Näringsförvaltningens Personalförbund Anpf rf ansåg att inledande av nya pilotprojekt i detta skede inte behövs, eftersom landskapsreformen sannolikt genomförs från och med ingången av 2020, varvid arbets- och näringsbyråerna läggs ned. Suomen Psykologiliitto ry konstaterade att det är viktigt att vägledningen för yrkesval och karriär är en kundorienterad och individuellt planerad process som en psykolog ansvarar för även när den erbjuds av serviceproducenter. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry understödde inte propositionen. Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry välkomnade propositionen på alla sätt och hoppades att den träder i kraft så fort som möjligt. Spring House Oy ansåg att regeringens proposition är positiv. Spring House Oy såg dock en eventuell intressekonflikt i situationer där serviceproducenten sköter både kundhandledningen och producerar träning och föreslog att man ska överväga Australiens modell där den offentliga parten genomför servicebedömningen och hänvisandet till service. Valmennuskeskus Public Oy ansåg att propositionen i princip är bra, men lade fram några paragrafspecifika observationer. Arffman Consulting Oy ställde sig positivt till att möjligheterna att erbjuda helheter av service till privata serviceproducenter stärks. Arffman Consulting Oy konstaterade att ansvaret för serviceprocesserna för kunderna kräver att serviceproducenterna satsar på att utveckla personalens kunskaper.

6 Samband med andra propositioner

Arbets- och näringsministerit har föreslagit att användningsändamålet för moment 32.30.51 utvidgas i tilläggsbudgeten så att anslaget också får användas för den helhet som man anskaffar av serviceproducenter och som innehåller åtgärder som anknyter till serviceprocessen för arbetsökande, arbetsförmedling eller anvisande av arbetsprövning eller åtgärder jämförbara med dessa samt service.

Regeringen överlämnade till riksdagen en proposition med förslag till ändring av socialtrygghets- och försäkringslagstiftningen med anledning av EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 52/2018 rd). I propositionen föreslås det att 13 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska ändras. Avsikten är att ändringen ska träda i kraft i maj 2018. Om riksdagen godkänner den propositionen, ska lagförslag 4 i denna regeringsproposition ändras så att den ändring som föreslås i RP 52/2018 rd beaktas i ingressen till förslaget till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i det inledande stycket i 13 kap. 1 § 2 mom. i lagförslaget i fråga.

Syftet med propositionens lagförslag är att skapa beredskap för ikraftträdandet av landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna. Sålunda har propositionen också kopplingar till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster och till vissa lagar som har samband med den (RP 35/2018 rd).

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. Definitioner. Det föreslås att paragrafen ändras så att det till 1 mom. fogas en ny 4 a-punkt där serviceproducent definieras. Även definitionen av sysselsättningsplan i 5 punkten föreslås bli ändrad.

Arbets- och näringsbyrån och närings-, trafik- och miljöcentralen kan på motsvarande sätt som i nuläget producera de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna själva eller skaffa dem delvis eller helt av serviceproducenter. Eftersom en serviceproducent i och med de föreslagna ändringarna även ska kunna sköta uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, anges i paragrafen vad som i lagen avses med serviceproducent. Definitionen av serviceproducent hänger nära samman med 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 §, där det bl.a. föreskrivs närmare om vilken slags service som kan anskaffas av serviceproducenter och om serviceproducentens skyldigheter.

Med serviceproducent avses en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån valt ut för att producera service enligt denna lag eller för att sköta åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande. I definitionen beaktas sålunda serviceproducenternas olika roller; av en serviceproducent kan antingen en viss tjänst, såsom träning, eller åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande i större omfattning, samt dessutom anknytande service, anskaffas. En sammanslutning kan vara exempelvis ett bolag, en förening eller ett offentligt samfund, såsom en kommun. Kommunens verksamhet på marknaden regleras i 15 kap. i kommunallagen (410/2015).

I nuläget anskaffar även arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter offentlig arbetskrafts- och företagservice. Eftersom det är den specialiserade enheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax som är arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, påverkar 1 mom. 4 a-punkten i lagförslaget inte kundservicecentrets möjligheter att skaffa köpta tjänster.

I paragrafens 1 mom. 5 punkt definieras sysselsättningsplan. Det föreslås att serviceproducent ska nämnas i bestämmelsen. Med sysselsättningsplan avses förutom en plan som arbets- och näringsbyrån utarbetat tillsammans med den arbetssökande, även en plan som en serviceproducent utarbetat tillsammans med den arbetssökande.

Med sysselsättningsplan avses på motsvarande sätt som för närvarande även en sektorsövergripande plan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. En serviceproducent deltar inte i utarbetandet av en sektorsövergripande sysselsättningsplan, utan det är arbets- och näringsbyrån och kommunen samt vid behov Folkpensionsanstalten som deltar i utarbetandet av planen i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014).

4 §. Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagservice. Det föreslås att 2–4 mom. ändras så att serviceproducent nämns i momenten. Till paragrafens 2 mom. fogas dessutom en bestämmelse om att bedömningen av servicebehovet även kan göras digitalt, och därtill görs det lagtekniska korrigeringar.

För närvarande anges i 2 mom. att det är arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter eller närings-, trafik- och miljöcentralen som ska bedöma kundernas behov av service. Det föreslås att momentet kompletteras så att även serviceproducenter kan bedöma kundernas behov av service tillsammans med kunderna. I fortsättningen kan alltså även serviceproducenter bedöma kundernas behov av service.

För att säkerställa den rättsliga grunden för den digitala bedömningen av servicebehovet föreslås det att det tas in en bestämmelse om saken i 2 mom. Redan för närvarande, vid bedömningen av en arbetssökandes servicebehov, utnyttjas ett automatiskt nätverktyg för bedömning av servicebehovet som tagits fram för ändamålet. Den första bedömningen av servicebehovet görs för närvarande i regel digitalt i den för ändamålet avsedda nättjänsten. Den arbetssökande deltar i bedömningen av servicebehovet genom att i nättjänsten lämna de uppgifter som behövs för att bedöma servicebehovet. Den arbetssökande kan dock om han eller hon så önskar be att bedömningen av servicebehovet görs personligen tillsammans med en expert.

I artikel 22 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs att den registrerade i princip ska ha rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling av personuppgifter. Denna rätt ska dock inte tillämpas om beslutet tillåts enligt en medlemsstats nationella rätt som fastställer lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen.

Den i förslaget avsedda bedömningen av servicebehovet är inte ett beslut. Syftet är inte att avgöra en persons rättigheter eller skyldigheter, utan syftet är att kartlägga personens situation och behov av service. Sålunda är det inte fråga om sådant beslutsfattande som grundas på automatiserad behandling av personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. Eftersom det likväl är fråga om automatiserad behandling av personuppgifter, som anger vilken service en person i första hand ska erbjudas, anses det vara behövligt att utvärdera bestämmelserna med tanke på bestämmelserna om profilering i den allmänna dataskyddsförordningen.

I 4 § 2 mom. i lagförslaget konstateras uttryckligen att bedömningen av servicebehovet även kan göras digitalt. Beslut som grundas på automatiserad behandling av personuppgifter får enligt artikel 22 i den allmänna dataskyddsförordningen inte grunda sig på de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.2, såsom uppgifter om hälsa. Ett undantag från detta utgörs av en situation där artikel 9.2 a eller g tillämpas och lämpliga åtgärder som ska skydda den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen har vidtagits. Ett av de element som bedöms i samband med den i propositionen avsedda digitala bedömningen av servicebehovet är den arbetssökandes arbetsförmåga, och denna bedömning kräver att även vissa uppgifter om hälsa behandlas.

I artikel 9.2 a i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om behandling på basis av den registrerades uttryckliga samtycke. I skäl 43 i den allmänna dataskyddsförordningen förhåller man sig restriktivt till samtycke som behandlingsgrund i en situation där den personuppgiftsansvarige är en offentlig myndighet. I den situation som avses i propositionen är den personuppgiftsansvarige en myndighet. I artikel 9.2 g förutsätts vidare att behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av medlemsstaternas nationella rätt. Ett sådant viktigt allmänt intresse i propositionen är främjande av sysselsättningen, närmare bestämt främjande av den registrerades sysselsättning. I artikel 9.2 g förutsätts dessutom att behandlingen ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

I skäl 71 till den allmänna dataskyddsförordningen behandlas profilering och när profilering ska tillåtas. Beslutsfattande grundat på profilering bör dock tillåtas bl.a. när det uttryckligen beviljas genom unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Denna form av uppgiftsbehandling bör under alla omständigheter omgärdas av lämpliga skyddsåtgärder, som bör inkludera specifik information till den registrerade och rätt till mänskligt ingripande, att framföra sina synpunkter, att erhålla en förklaring till det beslut som fattas efter sådan bedömning och att överklaga beslutet. Sådana åtgärder bör inte gälla barn.

Trots att den första bedömningen av servicebehovet i regel görs digitalt, kan den enskilda kunden be om att bedömningen av servicebehovet ska göras tillsammans med en expert vid arbets- och näringsbyrå eller med en serviceproducent. Detta innebär att det finns ett alternativ till bedömningen av servicebehovet på grundval av automatiserad behandling av uppgifter och att den enskilda kunden kan kräva att en person deltar i behandlingen av hans eller hennes uppgifter. En central del också av den digitala bedömningen av servicebehovet är i enlighet med 11 § 2 mom. i lagförslaget att utreda den arbetssökandes egna mål som gäller arbete och kompetensutveckling. Sålunda har han eller hon möjlighet att inverka på bedömningen. På basis av vad som sagts ovan kan det konstateras att trots att det i de föreslagna bestämmelserna inte är fråga om beslutsfattande som grundar sig på automatiserad behandling av uppgifter, dvs. profilering, som avses i den allmänna dataskyddsförordningen, uppfyller bestämmelserna de krav som i den allmänna dataskyddsförordningen ställs på profilering. Eftersom det likväl inte är fråga om ett beslut, kan en bedömning av servicebehovet inte överklagas.

Enligt det gällande 3 mom. anlitar kunden service och håller kontakt med den myndighet som tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagsservice utifrån det uppskattade servicebehovet. Det föreslås att serviceproducent ska nämnas i momentet. På så sätt beaktas också en situation där kundens serviceprocess sköts av en serviceproducent.

I det gällande 4 mom. föreskrivs det om skyldighet för arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen att informera kunden om andra servicemöjligheter, om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller service som ordnas av någon annan myndighet eller aktör. Vid behov ska kunden även i samarbete med andra myndigheter eller tjänsteleverantörer hänvisas till service som ordnas av dessa. Det föreslås att momentet ändras så att serviceproducent nämns i momentet. Detta innebär att skyldigheten att informera kunden även gäller serviceproducenter i situationer där kundens serviceprocess sköts av en serviceproducent.

4 a §. Serviceansvar. Denna paragraf är ny. Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice erbjuder arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt vad som bestäms i denna lag. Eftersom åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, som för närvarande utförs som myndighetsarbete, till följd av de föreslagna ändringarna kan överlåtas till serviceproducenter, behöver det tydligare än för närvarande föreskrivas om det serviceansvar som gäller offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Syftet med att föreskriva om serviceansvaret är att understryka att ansvaret för den service som avses i lagen och för att förvaltningen fungerar som sig bör kvarstår hos myndigheten trots eventuella anskaffningar.

Arbets- och näringsbyråerna är enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) lokalförvaltningsmyndigheter som lyder under närings-, trafik- och miljöcentralerna. Kundservicecentret utgör däremot en del av närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax. I den nya 4 a § föreslås det att serviceansvaret ska hänföra sig direkt till närings-, tra-

fik- och miljöcentralen. Avgörandet var motiverat även av den anledningen att det i enlighet med 1 § i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagservice (1073/2012) är närings-, trafik- och miljöcentralen som för närvarande ansvarar för anskaffningen av service.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska enligt bestämmelsen i 4 a § 1 mom. i lagförslaget ansvara för lika tillgång till service och åtgärder, fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på och tillsynen över produktionen. Lika tillgång innebär att alla som behöver servicen ska ha tillgång till den på samma objektiva grunder. Det innebär också icke-diskriminering.

Den som har serviceansvaret ska utreda vilken service som behövs och i vilken utsträckning, för att service ska kunna tillhandahållas enligt behoven hos dem som har rätt till servicen. Med kvaliteten på servicen avses att servicen tillgodoser kundernas servicebehov på ett verksamt, lagenligt och kostnadseffektivt sätt. Då servicebehovet fastställs ska man också beakta kundernas möjligheter att få service på det egna språket enligt lika grunder på det sätt som föreskrivs i språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

Att besluta om produktionssättet innebär att man avgör om man ska producera servicen själv eller om man på basis av avtal ska skaffa den av en serviceproducent. I 1 kap. 5 § i lagförslaget föreskrivs det närmare om hur produktionen av service kan genomföras. Ansvar för tillsynen över produktionen innebär att den serviceansvarige aktivt ska följa upp servicen med avseende på kvalitet och kvantitet och om servicen tillhandahålls i enlighet med kraven och behoven. Tillsynen omfattar både den egna verksamheten och tillbörlig tillsyn över den service som produceras genom olika avtalsarrangemang.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralens skyldighet att informera om de arbetssökandes rättigheter, skyldigheter och förmåner samt att ge vägledning och rådgivning i anslutning till användningen av service. Det kan finnas flera serviceproducenter av vilka det har skaffats åtgärder som har samband med kundernas serviceprocess, och i olika områden kan det finnas olika serviceproducenter. Man måste se till att kunderna får information om sina rättigheter, skyldigheter och förmåner på ett tydligt, samlat och enhetligt sätt. Av denna anledning föreslås det i lagen en bestämmelse om ett centraliserat informations-, väglednings- och rådgivningsansvar, som ingår i serviceansvaret. Syftet med bestämmelsen är inte att inskränka på serviceproducentens nuvarande eller föreslagna skyldigheter annanstans i lag att informera de arbetssökande eller ge vägledning och rådgivning. Syftet är att understryka att ansvaret för den allmänna informationen kvarstår hos myndigheten. Särskilda bestämmelser om en serviceproducents skyldighet att informera arbetssökande, vars serviceprocess serviceproducenten sköter, finns i 1 kap. 4 § 4 mom. och 2 kap. 9 § 2 mom. Bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003) gäller även serviceproducenter på basis av lagens bestämmelser om tillämpningsområde.

5 §. Produktion och anskaffning av service. Det föreslås att paragrafen ändras så att omnämnandet av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter stryks i 1 mom., eftersom kundservicecentret är en del av närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax. Ändringen påverkar inte kundservicecentrets möjligheter att själv producera tjänster eller att skaffa tjänster av andra serviceproducenter.

Till 1 mom. fogas det dessutom en bestämmelse om att serviceansvaret enligt 4 a § kvarstår hos närings-, trafik- och miljöcentralen trots att service eller åtgärder skaffas av en serviceproducent. På grund av fogandet av denna bestämmelse flyttas den bestämmelse som nu finns i 1 mom., enligt vilken service kan skaffas med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service, längre ner i momentet. Bestämmelsens innehåll ändras inte. Det föreslås dessutom att den finska språkdräkten ändras i paragrafens 1 mom. och det gällande 2 mom. så

RP 62/2018 rd

att termerna ”palvelujen tuottaja” och ”palvelun tuottaja” ersätts med termen ”palveluntuottaja” i enlighet med den nya 4 a-punkten i 3 § 1 mom. i lagförslaget. Den svenska termen ”serviceproducent” ändras inte.

Det föreslås att till paragrafen fogas nya 2 och 3 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir nya 4 och 5 mom. Det föreslagna 2 mom. är alltså nytt till sitt innehåll. I momentet anges vilken service och vilka åtgärder som kan skaffas av en serviceproducent. Principen att närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån kan producera service enligt denna lag själv eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som anvisats för anskaffning av service anges redan ovan i 1 mom. I det föreslagna nya 2 mom. anges det mera exakt än för närvarande vad som kan anskaffas av serviceproducenter.

Av en serviceproducent kan enligt 2 mom. 1 punkten i lagförslaget anskaffas åtgärder som har samband med kundens serviceprocess, dvs. ordnande av intervju med arbetssökanden och anknytande åtgärder enligt 2 kap. 4 och 5 § samt utarbetande och revidering av sysselsättningsplanen inklusive avtalande om uppföljning av hur planen har genomförts samt godkännande av planen enligt 2 kap. 6 och 7 §. Enligt gällande lag hör dessa uppgifter till arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Möjligheterna att skaffa dessa åtgärder av serviceproducenter beaktas även i de paragrafer som gäller åtgärderna i fråga genom att i respektive paragraf ange att även en serviceproducent kan utföra åtgärderna i fråga.

Av en serviceproducent kan enligt 2 mom. 2 punkten i lagförslaget skaffas arbetsförmedlings-service enligt 3 kap. 2 §. Enligt 3 kap. 2 § i lagförslaget blir det möjligt för serviceproducenter att presentera arbetssökande för arbetsgivare och att söka upp och erbjuda arbetssökandena lämpliga arbeten. Dessa uppgifter ska alltså enligt 5 § 2 mom. 2 punkten i lagförslaget kunna skaffas av en serviceproducent. Arbetsförmedlingsservice har även för närvarande skaffats av serviceproducenter, men den föreslagna bestämmelsen tillsammans med de ändringar som föreslås i 3 kap. 2 § förtydligar saken.

Av en serviceproducent kan enligt 2 mom. 3 punkten i lagförslaget skaffas service enligt 4 kap. 2–5 §, dvs. sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning och utbildningsprövning samt anvisande av arbetsprövning. Också för närvarande har det varit möjligt att skaffa sakkunnigbedömningar som avses i 4 kap. 2 § av serviceproducenter. Enligt bestämmelsens nuvarande ordalydelse är det även möjligt att skaffa vägledning för yrkesvalet och karriären enligt 4 kap. 3 § och träning enligt 4 § av en serviceproducent, men anvisande av prövning enligt 5 § ankommer för närvarande på arbets- och näringsbyrån. Arbetsprövning skiljer sig från övrig service och övriga åtgärder som avses i punkten genom att det inte betalas något till den som ordnar arbetsprövning. Däremot kan den som ordnar utbildningsprövning få betalt. Av denna anledning har utbildningsprövning och anvisande av arbetsprövning skilts åt från varandra i punkten. Anvisande av prövning anskaffas sannolikt inte separat, utan som en del av serviceproducentens serviceurval, om det av en serviceproducent har anskaffats åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande enligt 1 punkten.

För tydlighetens skull konstateras i 2 mom. 4 och 5 punkten i lagförslaget att av en serviceproducent kan anskaffas arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. 1 § och 2 § 1 mom. samt service för utveckling av företagsverksamhet enligt 8 kap. 5 §. Arbetskraftsutbildning och service för utveckling av företagsverksamhet kan också för närvarande skaffas i enlighet med 5 kap. 2 § och 8 kap. 5 §. För tydlighetens skull föreslås det att möjligheten att anskaffa sådan service ska nämnas i 2 mom. 4 och 5 punkten i lagförslaget.

RP 62/2018 rd

Enligt 2 mom. 6 punkten i lagförslaget ska det vara möjligt att anskaffa även annan service av serviceproducenter än den service som anges i denna lag. Denna service ska emellertid kunna anses vara skälig och jämförbar med service enligt 2–5 punkten.

Bestämmelsen i 2 mom. 6 punkten i lagförslaget motsvarar i princip nuvarande tillämpningspraxis. Arbets- och näringsförvaltningen har anskaffat sådan service av serviceproducenter om vars ordnande det inte föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och inte heller någon annanstans i lagstiftningen. I fortsättningen ska den service som avses i 6 punkten dock till innehållet och kvaliteten vara jämförbar med service och åtgärder enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Dessutom ska servicen och åtgärderna vara skäliga ur arbetssökandenas perspektiv. Skäligheten bedöms genom att jämföra de krav som deltagandet i service ställer på kunden med de krav som deltagande i service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ställer. Syftet med den föreslagna 6 punkten är att möjliggöra resultatbaserad anskaffning av service och åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande så att serviceproducenterna kan utveckla nya innovativa tjänster och åtgärder för att nå målet.

De serviceprocesser och den service som anskaffas anknyter bl.a. till åtgärder som har samband med ärenden som gäller den arbetssökandes utkomstskyddsärenden. Bestämmelser om dessa frågor finns annanstans i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt i förordningar som utfärdats med stöd av dem.

Bestämmelser om skyldigheten för arbetslösa arbetssökande att delta i service enligt 2 mom. som ett villkor för att få arbetslöshetsförmån föreslås på motsvarande sätt som för närvarande finnas i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I det nya 3 mom. begränsas anskaffning av i 2 mom. avsedd service av en kommun eller en till kommunen anknuten enhet annat än i situationer med marknadsbrist. Denna begränsning ska inte gälla andra enheter som ägs av en kommun än anknutna enheter enligt 15 § i upphandlingslagen. En motsvarande bestämmelse finns i 24 § 3 mom. i lagförslaget om regionutveckling och tillväxttjänster, som ingår i regeringens proposition RP 35/2018 rd, som är under behandling i riksdagen. Eftersom syftet med anskaffningar som avses i denna proposition är att skapa beredskap för anskaffningar enligt lagen om regionutveckling och tillväxttjänster är det motiverat att anskaffningar från kommuner och till kommuner anknutna enheter begränsas på motsvarande sätt som i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster.

Marknadsbrist kan konstateras genom konkurrensutsättning. Om inga anbud inkommit eller om det i branschen finns endast en aktör som i praktiken kan bestämma prisnivån, är det fråga om marknadsbrist. Om en viss tjänst inte alls finns att få på marknaden, råder på marknaden en i bestämmelsen avsedd marknadsbrist. Respons om att marknaden inte fungerar kan också fås via kundenkäter eller samarbetet med olika intressentgrupper.

Begreppet sammanslutning som avses i den föreslagna nya 4 a-punkten i 1 kap. 3 § inbegriper en kommun och en i upphandlingslagen avsedd till kommunen anknuten enhet. Utan den bestämmelse som föreslås i det nya 3 mom. vore det med stöd av 16 § i upphandlingslagen möjligt för en närings-, trafik- och miljöcentral eller arbets- och näringsbyrå att som upphandlande enhet av en kommun eller en till kommunen anknuten enhet anskaffa åtgärder och service enligt 2 mom., utan att tillämpa upphandlingslagen, dvs. i princip utan konkurrensutsättning.

Ett mål med lagförslaget är att stödja uppbyggnaden av tillväxttjänstmarknaden i syfte att främja beredskapen inför landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna och centrala mål är att öka kundorienteringen och verkningsfullheten genom att göra det möjligt att utnyttja

RP 62/2018 rd

marknaden. Av dessa orsaker är det skäl att begränsa anskaffning av service och åtgärder av kommuner eller till kommuner anknutna enheter utan tillämpning av upphandlingslagen.

Med anledning av det föreslagna nya 3 mom. kan närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån inte skaffa åtgärder eller service enligt 2 mom. av en kommun utan att tillämpa upphandlingslagen. Tillämpning av upphandlingslagen innebär i princip konkurrensutsättning på det sätt som föreskrivs i upphandlingslagen. En kommun eller en i upphandlingslagen avsedd till kommunen anknuten enhet kan inte heller på basis av konkurrensutsättning vara serviceproducenter med anledning av den föreslagna bestämmelsen.

I 15 kap. i kommunallagen (410/2015) finns det bestämmelser om kommunens verksamhet på marknaden. I kommunallagens 126 § 1 mom. föreskrivs det att när en kommun sköter uppgifter enligt 7 § i kommunallagen i ett konkurrensläge på marknaden ska den överföra skötseln av uppgifterna till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse. Med andra ord har kommunen bolagiseringsskyldighet i ett sådant läge. Bestämmelsen ingick med motsvarande innehåll i 2 a § i den upphävda kommunallagen (365/1995). Enligt detaljmotiveringen till paragrafen i fråga blir det fråga om konkurrens på marknaden om kommunen deltar i ett anbuds-förfarande som utlyses av en extern aktör (RP 32/2013 rd, s. 34/I). Detta innebär att en kommun behöver bolagisera sin verksamhet för att kunna delta i en närings-, trafik- och miljöcentral eller arbets- och näringsbyrås upphandlingsförfarande som gäller en i 2 mom. avsedd anskaffning. Eftersom en kommun är ett offentligt samfund kan den alltså på basis av kommunallagen inte delta i ett anbuds-förfarande.

I fråga om en sådan till en kommun anknuten enhet, som är bolagiserad i enlighet med 126 § i kommunallagen, begränsar den föreslagna bestämmelsen däremot anskaffningarna. Grunden för begränsningen är lagförslagets mål att främja marknadsbildningen och öka effektiviteten och kundorienteringen genom att dra nytta av marknaden. En till en kommun anknuten enhet är offentligt ägd på det sätt som avses i 15 § i upphandlingslagen även om den har bolagsform. Att anskaffningar i ett konkurrensläge skulle tillåtas från ett sådant bolag anses inte främja målen för propositionen och därför föreslås det i 3 mom. att anskaffningar även ska begränsas från anknutna enheter.

Direktupphandling ska vara möjligt på det sätt som föreskrivs i upphandlingslagen. Direktupphandling av en kommun eller en till kommunen anknuten enhet begränsas inte i enlighet med upphandlingslagen.

I det moment som blir 4 mom. beaktas möjligheten att även anskaffa åtgärder som har samband med serviceprocessen. Därmed ska den andel som motsvarar statsunderstödet eller den övriga statliga finansieringen dras av från anskaffningspriset för den åtgärd som anskaffas på motsvarande sätt som andelen för närvarande ska dras av från servicens anskaffningspris.

Till det moment som innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning, som föreslås bli paragrafens 5 mom., fogas ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet även utfärda bestämmelser om giltigheten för anskaffningsavtalet. Bemyndigandet behövs eftersom det i de lagförslag som ingår i regeringspropositionerna 15/2017 rd och 35/2018 rd, som är under behandling i riksdagen, föreslås att organiseringsansvaret för tjänster som motsvarar den nuvarande offentliga arbetskrafts- och företagsservicen från och med 1 januari 2020 ska övergå till landskap som är självstyrande inom sitt område. För att säkerställa att avtalen inte begränsar landskapens beslutanderätt när det gäller ordnandet av de kommande tillväxttjänsterna och att landskapen inte föranleds merkostnader av anskaffningsavtal som statliga myndigheter ingått, är det skäl att begränsa anskaffningsavtalens giltighet. Det är emellertid ändamålsenligt att i anskaffningsavtalen ta in en option om ytterligare anskaffningar, som ger landskapen en möj-

lighet att på basis av avtalen fortsätta anskaffningen av service, om landskapet anser det vara ändamålsenligt.

7 §. Jämlikhet. Det föreslås att paragrafen ändras så att serviceproducenter har motsvarande skyldighet som arbets- och näringsmyndigheten att informera den arbetssökande om arbetstvister. Enligt den nuvarande paragrafen har arbets- och näringsmyndigheten skyldighet att i samband med ett arbetserbjudande eller annan personlig service informera den arbetssökande om arbetstvister. Om arbetsförmedlingsservice eller annan personlig service har skaffats av en serviceproducent, ska den omfattas av motsvarande skyldigheter som myndigheten. En arbetstvist är av betydelse vid bedömningen av om den arbetssökande har skyldighet att söka och ta emot det erbjudna arbetet, med hot om att förlora arbetslöshetsförmånen.

8 §. Främjande av likabehandling och jämställdhet. Det föreslås att 2 mom. ändras så att serviceproducent nämns i momentet. Den i 1 mom. nämnda skyldigheten att aktivt främja likabehandling och jämställdhet på arbetsmarknaden vid tillhandahållande och utveckling av samt information om servicen ska gälla serviceproducenten. I det gällande 2 mom. förutsätts det att arbets- och näringsmyndigheterna ska tillhandahålla offentlig arbetskrafts- och företagservice på lika villkor och enligt samma principer oberoende av personens kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) och att arbets- och näringsmyndigheten ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att de enskilda kunderna har samma möjligheter att söka arbete, utvecklas yrkesmässigt och få utbildning oberoende av kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen. Det föreslås att serviceproducent nämns i 2 mom., så att serviceproducenten har motsvarande likabehandlingsskyldighet som arbets- och näringsmyndigheterna, om det har skaffats service av serviceproducenten på det sätt som möjliggörs i 1 kap. 5 § 2 mom. i lagförslaget.

2 kap. Serviceprocessen för arbetssökande

1 §. Inledande av jobbsökning och jobbsökningens giltighet. Det föreslås att paragrafen ändras så att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. i vilket det anges vilka åtgärder som krävs för registrering som arbetssökande. I momentet föreskrivs för det första om en enskild kunds skyldighet att inom den tid som arbets- och näringsmyndigheten har satt ut lägga fram de redogörelser om sin yrkeskompetens, arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga som behövs för tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice. Skyldigheten motsvarar till innehållet den grund för när jobbsökningen upphör att vara i kraft som anges i nuvarande 2 mom. 3 punkten. Eftersom dessa uppgifter är väsentliga med tanke på inledandet av kontakten och den preliminära bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, är det motiverat att förutsätta att dessa uppgifter uppges redan vid registreringen som arbetssökande. Motsvarande uppgifter ska redan för närvarande uppges vid registreringen som arbetssökande i nättjänsten. I samband med ett personligt besök ska uppgifterna uppges vid registreringen som arbetssökande och kompletteras vid de senare intervjuerna.

I det nya 2 mom. föreskrivs dessutom om skyldighet för enskilda kunder att meddela sina kontaktuppgifter till arbets- och näringsmyndigheterna. Att kontaktuppgifterna meddelas är en förutsättning för registreringen som arbetssökande. För närvarande finns bestämmelser om motsvarande skyldighet att meddela kontaktuppgifterna till arbets- och näringsbyrån i 2 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom det är fråga om en förutsättning för kontakten mellan arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten och den arbetssökande, är det naturligt att bestämmelser om skyldigheten finns i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

RP 62/2018 rd

I nuvarande 2 mom., som blir 3 mom., stryks 3 punkten, vars innehåll tas in i det nya 2 mom. på det sätt som föreslås ovan. I de punkter som blir kvar i momentet beaktas att även en serviceproducent kan ansvara för åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande.

Enligt momentets 1 punkt upphör jobbsökningen att vara i kraft om den arbetssökande meddelar arbets- och näringsmyndigheten att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft. I övrigt är punkten lika som förr, men det föreslås att det ska anges vilken aktör den arbetssökandes meddelande ska rikta sig till. Den enskilda kunden ska alltså meddela arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter om han eller hon inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft. I praktiken görs denna anmälan oftast i nät-tjänsten.

Med stöd av momentets 2 punkt upphör jobbsökningen att vara i kraft om den arbetssökande inte anlitar service hos arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten inom den tid som myndigheten eller serviceproducenten har satt ut och på det sätt dessa förutsätter. Med stöd av momentets 3 punkt upphör jobbsökningen att vara i kraft om den arbetssökande inte underrättar arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten om hur han eller hon följt planen och med stöd av momentets 4 punkt om den arbetssökande inte deltar i de undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan som är nödvändiga för att klarlägga hans eller hennes servicebehov.

En serviceproducents eventuella roll beaktas även i det nya 4 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen. En serviceproducent har inte behörighet i frågor som gäller upphörande av jobbsökningen, utan för att jobbsökningen ska upphöra att vara i kraft krävs enligt det föreslagna nya 4 mom. alltid en bedömning av arbets- och näringsbyrån. Serviceproducenten ska enligt det föreslagna 4 mom. utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om ett i 3 mom. 2–4 punkten avsett förfarande från den arbetssökandes sida. På basis av detta meddelande bedömer arbets- och näringsbyrån om de i 2 eller 3 punkten avsedda åtgärder som serviceproducenten krävde av den arbetssökande var ändamålsenliga eller om de i 4 punkten avsedda undersökningarna och bedömningarna var nödvändiga för att utreda servicebehovet. I ändamålsenlighetsprövningen ska myndigheten ta hänsyn till motsvarande omständigheter som har samband med personens servicebehov, som när myndigheten fastställer anlitaandet av service och uppföljningen av hur planen genomförts i fråga om kunder för vars åtgärder som har samband med serviceprocessen myndigheten själv ansvarar.

Arbets- och näringsbyrån ska höra den arbetssökande om saken i enlighet med förvaltningslagen. Om den åtgärd som krävdes av den arbetssökande enligt myndighetens bedömning var ändamålsenlig eller undersökningarna och bedömningarna nödvändiga, beslutar myndigheten att jobbsökningen ska upphöra och ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om saken till den som betalar arbetslöshetsförmånen. Jobbsökningen upphör enligt det föreslagna 4 mom. att vara i kraft dagen efter den dag då arbets- och näringsbyrån konstaterade försummelsen. Den dag då myndigheten konstaterar försummelsen, är jobbsökningen alltså ännu i kraft. Dagen efter konstaterandet är jobbsökningen inte längre i kraft. Det fattas inte något beslut om att jobbsökningen upphör, liksom inte heller i dagens läge.

Till det nya 4 mom. fogas ett bemyndigande att närmare bestämmelser om lämnande av meddelanden och om vad som ska ingå i meddelandena får utfärdas genom förordning av statsrådet. För att serviceproducenternas meddelanden ska innehålla tillräckliga uppgifter till grund för myndighetens bedömning och för att fastställandet av vad som ska ingå i meddelandena inte medför onödig administrativ börda för serviceproducenterna, ska innehållet i meddelandet till behövliga delar anges i en förordning. Uppgifter som ska meddelas är åtminstone de åtgärder som krävs av den arbetssökande och tidsfristen för åtgärderna. I praktiken kommer med-

delandena att lämnas via en nättjänst. För att effektivisera fullgörandet av serviceproducentens skyldighet att lämna meddelanden kan det i praktiken vara nödvändigt att i anskaffningsavtalet komma överens om sanktioner med tanke på situationer då serviceproducenten inte fullgör sin skyldighet.

I paragrafens nuvarande 3 mom., som blir 5 mom., föreslås att det utöver hänvisningen till 1 mom. tas in en hänvisning till 2 mom. Enligt det 2 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen är en förutsättning för inledande av jobbsökningen att den arbetssökande lägger fram redogörelser och meddelar sina kontaktuppgifter. Detta beaktas i 5 mom. Därtill uppdateras i momentet hänvisningen till 2 mom. 5 punkten så att den motsvarar de ändringar som föreslagits i paragrafen. Jobbsökningen fås med stöd av 5 mom. i kraft på nytt genom registrering som arbetssökande, på samma sätt som för närvarande.

2 §. Registrering av utlänningar som arbetssökande och jobbsökningens giltighet. Det föreslås att 3 mom. ändras så att hänvisningen i momentet ändras så att den motsvarar den ändring som föreslagits i 1 §. Till momentet fogas dessutom en bestämmelse om att en serviceproducent har skyldighet att meddela arbets- och näringsbyrån om en i momentet avsedd grund enligt vilken jobbsökningen ska upphöra. Om det är en serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen för en utländsk arbetssökande, kan serviceproducenten t.ex. i samband med bedömningen av servicebehovet få kännedom om att den arbetssökandes uppehållstillstånd inte är i kraft på det sätt som förutsätts i 2 mom. Serviceproducenten ska då enligt den föreslagna bestämmelsen underrätta arbets- och näringsbyrån om saken. Det bedöms att sådana situationer förekommer sällan. Det är emellertid motiverat att serviceproducenten i ett sådant fall ska underrätta arbets- och näringsbyrån om saken på motsvarande sätt som om andra grunder enligt vilka jobbsökningen upphör.

4 §. Ordande av intervju med arbetssökande. Det föreslås att paragrafen ändras så att serviceproducent nämns i paragrafens 1 och 2 mom. I det gällande 1 mom. föreskrivs det att arbets- och näringsmyndigheten ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av arbetssökandens situation är uppenbart onödigt. I det gällande 2 mom. föreskrivs det om arbets- och näringsmyndighetens skyldighet att ordna senare intervjuer. Det föreslås att momenten ändras så att möjligheten att en serviceproducent ordnar intervjuer beaktas, om intervjuerna i enlighet med 1 kap. 5 § 2 mom. har anskaffats av en serviceproducent. I paragrafen görs dessutom lagtekniska korrigeringar.

5 §. Innehållet i en intervju med en arbetssökande. Det föreslås att paragrafen ändras så att i 1 och 2 mom. beaktas möjligheten att en serviceproducent ordnar intervjun med en arbetssökande. Det föreslås att serviceproducent nämns i momentet. Detta innebär att det kan avtalas om sättet att anlita service och om kontakten också mellan den arbetssökande och serviceproducenten och att serviceproducenten kan bedöma den arbetslösa arbetssökandens förutsättningar att få arbete och att även serviceproducenten i samband med intervjun med den arbetssökande kan erbjuda anställningar och utbildning som lämpar sig för den arbetssökande samt annan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen. I paragrafen görs dessutom språkliga och lagtekniska korrigeringar.

7 §. Sysselsättningsplanens innehåll. Det föreslås att 3 mom. ändras så att där föreskrivs att vid sidan av arbets- och näringsmyndigheten ska även en serviceproducent kunna komma överens om uppföljningen av hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen har genomförts och godkänna planen samt kunna kräva någon annan redogörelse för hur planen genomförts än den arbetssökandes eget meddelande. Enligt det gällande 3 mom. är det endast arbets- och näringsmyndigheten som kan utföra dessa åtgärder.

Om en arbetssökande för närvarande vägrar att utarbeta en sysselsättningsplan, underrättar serviceproducent arbets- och näringsbyrån om saken. Arbets- och näringsbyrån vidtar behövliga åtgärder för att avgöra hur den arbetssökandes handlande påverkar hans eller hennes rätt till arbetslöshetsförmån.

Serviceproducenten kan genomföra uppföljningen enbart i syfte att erbjuda offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Om den arbetssökande försummar skyldigheten att på det sätt som avses i 2 kap. 1 § 3 mom. 3 punkten underrätta om hur han eller hon har följt planen, ska serviceproducenten meddela detta till arbets- och näringsbyrån i enlighet med 2 kap. 1 § 4 mom. i lagförslaget.

Arbets- och näringsbyrån vidtar på motsvarande sätt som för närvarande åtgärder för att utreda om den arbetssökande har rätt till utkomstskydd för arbetslösa, om den arbetssökande inte i nättjänsten meddelar att han eller hon har följt sysselsättningsplanen på avtalat sätt. Uppföljningen av hur planen genomförts kan vid behov ordnas även på annat sätt än i nättjänsten. Bestämmelser om arbets- och näringsmyndighetens skyldighet att följa hur sysselsättningsplaner genomförs finns i 2 kap. 9 §. Serviceproducenten ska se till att planen vid behov revideras vid arbets- och näringsbyrån. Om det exempelvis i en sysselsättningsplan eller i en plan som ersätter den behöver tas in något som hör till arbets- och näringsbyråns behörighet, t.ex. om det i planen behöver avtalas om den arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån, måste planen revideras vid arbets- och näringsbyrån varefter byrån undertecknar planen.

8 §. Skyldigheter för arbetslösa arbetssökande. I paragrafens rubrik stryks ordet ”allmänna” som onödigt. I 1 mom. tas det in en bestämmelse om skyldigheten för en arbetslös arbetssökande att meddela arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten om att postadressen och andra eventuella kontaktuppgifter ändrats. En försummelse av denna skyldighet leder inte i sig t.ex. till att jobsökningen upphör eller till att påföljder enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreläggs. Exempelvis arbetserbudanden och olika inbjudningar sänds emellertid till den adress som arbetssökanden uppgivit, och underlåtelse att söka ett erbjudet arbete eller uteblivande från ett möte vid arbets- och näringsbyrån eller hos serviceproducenten kan leda till att jobsökningen upphör och att personen förlorar arbetslöshetsförmånen.

Det föreslås att serviceproducent nämns i 2 mom. På så sätt beaktas i momentet en situation där uppgifter som har samband med serviceprocessen, såsom uppföljning av sysselsättningsplanen, har överförts till en serviceproducent. Om uppföljning av sysselsättningsplanen har skaffats av en serviceproducent är det ändamålsenligt att den arbetslösa arbetssökanden underrättar serviceproducenten om hur han eller hon följt planen. Såsom det konstaterats ovan kan serviceproducenten genomföra uppföljningen enbart i syfte att erbjuda offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsmyndigheten ska fortsättningsvis sköta uppföljningen av hur planen följts med tanke på fullgörandet av skyldigheterna. I momentet görs dessutom en språklig korrigering.

9 §. Arbets- och näringsmyndighetens och serviceproducentens skyldigheter. Det föreslås att paragrafen ändras så att till 1 mom. fogas en bestämmelse om arbets- och näringsbyråns ansvar gentemot kunderna. Om en serviceproducent försummar uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, och inte rättar till sitt förfarande på uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten, är det arbets- och näringsbyrån som ansvarar för de åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande.

Bestämmelsen uppmuntrar de myndigheter som ingår ett anskaffningsavtal att se till att de har tillräckliga garantier för att säkerställa att serviceproducenten fullgör sina skyldigheter, eftersom det enligt den föreslagna bestämmelsen är myndigheten som bär ansvaret gentemot

kunden om serviceproducenten försummar sina skyldigheter. Arbets- och näringsbyråns ansvar begränsas dock till skötsel av de uppgifter som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Den närings- trafik- och miljöcentral eller arbets- och näringsbyrå som ingått avtalet ska i sådana situationer dessutom vidta behövliga åtgärder för att t.ex. häva anskaffningsavtalet. Bestämmelsen hänför sig till 1 kap. 4 a § som gäller serviceansvar och till 1 kap. 5 § 1 mom., och kompletterar dessa bestämmelser.

Det föreslås att nya 2 och 3 mom. fogas till paragrafen. I första meningen i 2 mom. föreskrivs det om serviceproducentens skyldighet att sörja för att den arbetssökandes serviceprocess framskrider. En serviceproducent som sköter serviceprocessen för en arbetssökande har t.ex. skyldighet att regelbundet bedöma den arbetslösa arbetssökandes servicebehov och följa hur sysselsättningsplanen genomförs.

På grundval av den föreslagna andra meningen i 2 mom. avgörs det om en uppgift som anges i lagen hör till arbets- och näringsmyndigheten eller en serviceproducent. Den centrala tanken med bestämmelsen är att ett anskaffningsavtal och 2 mom. bildar en helhet, med stöd av vilken det avgörs om det är arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten som sköter en uppgift som anges i lagen. Om det i ett anskaffningsavtal t.ex. har avtalats att serviceproducenten i fråga om en viss kundgrupp ansvarar för de uppgifter som avses i 2 kap. 4–7 §, gäller de skyldigheter som anknyter till servicen och åtgärderna enligt 2 kap. 4–7 § serviceproducenten.

I 2 mom. föreskrivs det dessutom att serviceproducenten ska ansvara för övriga uppgifter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa som har samband med den service och de åtgärder som enligt ett anskaffningsavtal ankommer på serviceproducenten. Det kan t.ex. vara fråga om anmälningsskyldigheterna i föreslagna 11 kap. 4 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och anmälningsskyldigheten i 4 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I det föreslagna nya 3 mom. föreskrivs om tillämpningen av offentlighetslagen och arkivlagen på en serviceproducent när den sköter uppgifter som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. På grund av den begränsning som ingår i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen kan tillämpningen av offentlighetslagen utan en uttrycklig bestämmelse bli oklar i detta sammanhang. För att undvika otydligheter om huruvida offentlighetslagen ska tillämpas på en serviceproducents verksamhet när den sköter offentliga förvaltningsuppgifter, föreslås i det nya 3 mom. en uttrycklig bestämmelse om tillämpningen av offentlighetslagen. I 13 kap. 1 § 2 mom. finns för närvarande en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna i offentlighetslagen tillämpas på utlämnande av uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och på de i systemet införda uppgifternas offentlighet, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag. Bestämmelsen finns i det kapitel som gäller kundinformationssystemet och gäller i enlighet med bestämmelsens ordalydelse utlämnande av uppgifter ur informationssystemet och de i systemet införda uppgifternas offentlighet. I nuvarande form är bestämmelsen för snäv med hänsyn till en serviceproducents eventuella uppgifter. I 1 § 6 punkten i arkivlagen (831/1994) identifieras inte en situation där ett offentligt uppdrag utförs på grundval av ett avtal som ingåtts med stöd av lagen. Av denna anledning föreslås att det ska föreskrivas om tillämpningen av arkivlagen på en serviceproducents verksamhet, när den sköter uppgifter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I det nya 3 mom. föreslås det dessutom att bestämmelserna om tjänsteansvar ska tillämpas på personer som är anställda hos serviceproducenter när de utför uppgifter som avses i lagen. Bestämmelserna behövs för att uppfylla villkoren i 124 § i grundlagen för att anförtro andra än myndigheter offentliga förvaltningsuppgifter.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att serviceproducentens skyldigheter nämns i rubriken på motsvarande sätt som i den ändring som föreslagits i paragrafens innehåll.

3 kap. **Arbetsförmedling**

2 §. Arbetsförmedlingsservice. Det föreslås att 1 och 2 mom. ändras så att serviceproducent nämns i momenten. För närvarande föreskrivs det i 1 mom. att arbets- och näringsmyndigheterna ska publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten och söka upp arbetssökande och presenterar dem för arbetsgivaren. Det föreslås att även serviceproducent ska nämnas i momentet så att även en serviceproducent kan utföra dessa uppgifter. En serviceproducent har emellertid inte möjlighet att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem för att söka upp arbetssökande, om serviceproducenten inte sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande och även då har serviceproducenten endast tillgång till uppgifter om arbetssökande för vars serviceprocess den ansvarar. Det är inte möjligt att för genomförande av arbetsförmedlingsservice utforma sådana skräddarsydda användarrättigheter för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem, som skulle vara förenliga med principen om uppgiftsminimering. I praktiken är det möjligt att i större utsträckning utnyttja serviceproducenter för att söka upp arbetstagare först efter att ett nytt system tagits i bruk, som enligt planerna ska tas i bruk vid ingången av 2020.

För närvarande föreskrivs det i 2 mom. att arbets- och näringsbyrån ska söka upp och erbjuda arbetssökandena lämpliga arbeten och bedöma arbetets lämplighet för den arbetssökande. Det föreslås att även serviceproducent ska nämnas i momentet. Således kan även en serviceproducent sköta dessa uppgifter.

3 §. Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i momentet tas in en bestämmelse om att en serviceproducent kan överföra ett ärende som gäller vägran att publicera en platsanmälan eller borttagande av en platsanmälan till arbets- och näringsmyndigheten för avgörande. Enligt den föreslagna 2 § ska en serviceproducent i likhet med arbets- och näringsmyndigheterna kunna publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten. Om en serviceproducent, när den sköter denna uppgift, stöter på en i 1 mom. avsedd situation, kan den överföra ärendet till arbets- och näringsmyndigheten för avgörande.

4 kap. **Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning**

3 §. Vägledning för yrkesvalet och karriären. Det föreslås att paragrafen ändras så att även serviceproducent nämns. Därmed är det entydigt att vid sidan av arbets- och näringsmyndigheten kan även en serviceproducent erbjuda enskilda kunder vägledning för yrkesvalet och karriären.

4 §. Träning. Det föreslås att paragrafens inledande stycke ändras så att även serviceproducent nämns där. Därmed är det entydigt att vid sidan av arbets- och näringsbyrån kan även en serviceproducent erbjuda enskilda kunder i paragrafen avsedd träning.

5 §. Prövning. Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. ändras så att även serviceproducent nämns där. Därmed kan även en serviceproducent vid sidan arbets- och näringsbyrån anvisa enskilda kunder prövning som avses i bestämmelsen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i momentet tas in en bestämmelse om att en serviceproducent som sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande kan ordna arbetsprövning. Detta ska emellertid vara ett undantag och basera sig på närings-, trafik-

och miljöcentralens eller arbets- och näringsbyråns prövning i samband med att anskaffningsavtalet ingicks av serviceproducentens lämplighet att ordna arbetsprövning. I denna prövning beaktas de begränsningar som anges i 7 §, som bl.a. gäller snedvridning av konkurrensen. I ett anskaffningsavtal kan t.ex. även antalet kunder som deltar i arbetsprövning som ordnas av serviceproducenten begränsas. Dessutom görs det en språklig korrigerings i momentet.

8 §. Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att även serviceproducent nämns där. Enligt det föreslagna 1 mom. står den som deltar i arbetsprövning inte i anställningsförhållande till den som ordnar arbetsprövningen och inte heller till arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten. Serviceproducenten behöver nämnas i bestämmelsen med tanke på de situationer som möjliggörs i den föreslagna 5 §, där det i stället för arbets- och näringsbyrån är en serviceproducent som anvisar en enskild kund arbetsprövning. Inga andra ändringar föreslås i paragrafen.

9 §. Avtal om arbetsprövning. Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. samt 2 och 3 mom. ändras så att den situation som möjliggörs i föreslagna 1 kap. 5 § och 5 § i detta kapitel beaktas, där det är en serviceproducent som anvisar en enskild kund arbetsprövning.

I det inledande stycket i 1 mom. tas serviceproducenten in som en alternativ part i avtalet om arbetsprövning vid sidan av arbets- och näringsbyrån. Om serviceproducenten, på det sätt som möjliggörs i den föreslagna 5 §, har anvisat en enskild kund arbetsprövning, kan serviceproducenten enligt det föreslagna 1 mom. även vara part i avtalet om arbetsprövning tillsammans med den enskilda kunden och den som ordnar arbetsprövningen. Om en serviceproducent som anvisar den enskilda kunden arbetsprövning också är den som ordnar arbetsprövningen på det sätt som avses i 5 § 2 mom., ingås avtalet mellan den enskilda kunden och serviceproducenten. Arbets- och näringsbyrån är inte part i avtalet, om det inte är byrån som har anvisat den enskilda kunden arbetsprövning som ordnas av en serviceproducent. Enligt 5 § 2 mom. i lagförslaget ska det redan när anskaffningsavtalet ingås bedömas om prövningen är adekvat.

Till 2 mom. fogas som alternativ att den som ordnar prövningen kan lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen även till serviceproducenten efter arbetsprövningen och, om arbetsprövningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen. Om det är serviceproducenten som på det sätt som möjliggörs i den föreslagna 5 § har anvisat den enskilda kunden arbetsprövning, ska den som ordnar prövningen lämna in bedömningen till serviceproducenten.

Till 3 mom. fogas en bestämmelse om att serviceproducenten i avtalet kan ställa upp sådana villkor för den som ordnar arbetsprövningen som behövs för genomförande av arbetsprövningen eller med tanke på den som deltar i arbetsprövningen. I det gällande 3 mom. föreskrivs det om en motsvarande möjlighet för arbets- och näringsbyrån. Serviceproducenten behöver nämnas i bestämmelsen så att även serviceproducenten, i likhet med arbets- och näringsbyrån, kan uppställa behövliga villkor för arbetsprövningen när serviceproducenten är den som anvisar arbetsprövning enligt 5 §.

10 §. Avbrytande av träning och prövning. Det föreslås att 1 mom. ändras så att arbets- och näringsbyrån även kan besluta om hävande av avtalet om arbetsprövning, om det finns vägande skäl för det. Enligt det gällande 1 mom. kan arbets- och näringsbyrån besluta om avbrytande av träningen eller utbildningsprövningen också av andra vägande skäl än frånvaro. Enligt 5 och 9 § i lagförslaget kan en serviceproducent anvisa enskilda kunder prövning och ingå avtal om arbetsprövning. I momentet behöver det tas in en bestämmelse om att arbets- och näringsbyrån kan fatta beslut om att häva ett avtal om arbetsprövning, så att arbets- och näringsbyrån vid behov kan ingripa i arbetsprövningar som en serviceproducent avtalat om,

som t.ex. inte uppfyller de krav som i 7 och 8 § ställs på arbetsprövningar. Det kan t.ex. vara fråga om att avtalet om arbetsprövning ingåtts med en anordnare som får sådana fördelar som snedvrider konkurrensen mellan företag eller enskilda näringsidkare eller att den som ordnar arbetsprövningen inte på behörigt sätt ansvarar för arbetarskyddet för den som deltar i arbetsprövningen. Bland annat dylika orsaker kan vara sådana vägande skäl att häva ett avtal om arbetsprövning som avses i bestämmelsen.

Det föreslås att den finska språkdräkten i 2 mom. ändras så att termen ”palvelun tuottaja” ersätts med termen ”palveluntuottaja” i enlighet med 1 kap. 3 § 4 a-punkten i lagförslaget. Den svenska termen ”serviceproducent” ändras inte.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att alla avtalsparter har rätt att häva ett avtal om arbetsprövning. Enligt det gällande 3 mom. har arbets- och näringsbyrån och den som ordnar arbetsprövningen rätt att häva avtalet. Eftersom även serviceproducenten enligt den föreslagna 5 § kan anvisa enskilda kunder prövning och enligt den föreslagna 9 § avtala om arbetsprövning, är det motiverat att även serviceproducenten har rätt att häva ett avtal om arbetsprövning. I den gällande bestämmelsen nämns inte att enskilda kunder skulle ha rätt att häva ett avtal om arbetsprövning. I praktiken har enskilda kunder emellertid ansetts ha rätt att göra det även utan en bestämmelse om saken. För tydlighetens skull föreslås det att hävningsrätten ska gälla alla avtalsparter.

6 kap. **Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån**

2 §. Allmänna förutsättningar och förmåner. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras så att det förutsätts att det avtalas om studier med arbets- och näringsbyrån. Det är alltid arbets- och näringsbyrån som avgör om en arbetssökandes frivilliga studier ska stödjas med arbetslöshetsförmån. Om det beslutas att studierna ska stödjas, avtalas det om detta i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen. I dessa fall utarbetar eller reviderar den arbetssökande planen tillsammans med arbets- och näringsbyrån. En bestämmelse om detta finns i 1 mom. 3 punkten.

Om det är en serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen för en arbetssökande, kan serviceproducenten kartlägga den arbetssökandes kompetens och behov av utbildning samt t.ex. ta reda på lämpliga utbildningsplatser, om det har avtalats om saken i anskaffningsavtalet. I dessa situationer ska det alltid klargöras för den arbetssökande att det är arbets- och näringsbyrån som i sista hand avgör saken. Serviceproducentens bedömning av utbildningsbehovet är inte bindande för arbets- och näringsbyrån.

Serviceproducenten och den arbetssökande kan utarbeta en sysselsättningsplan som arbets- och näringsbyrån och den arbetssökande senare reviderar, om det fattas ett beslut om att den arbetssökandes frivilliga studier ska stödjas med arbetslöshetsförmån. Senare kan serviceproducenten och den arbetssökande revidera planen till andra delar än de som gäller stödjande av frivilliga studier. I praktiken ska serviceproducenten i den reviderade planen ta in åtminstone de delar som anknyter till stödjande av frivilliga studier. Det saknar betydelse att den senaste gällande planen, som innehåller delar som har samband med stödjande av frivilliga studier, då har undertecknats av serviceproducenten och den arbetssökande.

9 kap. **Kostnadsersättning**

2 §. Kostnadsersättningens belopp. Det föreslås att 4 mom. ändras så att det tas in en grundläggande bestämmelse om att arbets- och näringsmyndigheterna och en serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen för arbetssökande ska anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till den som betalar förmånen. Vidare preciseras det be-

myndigande att utfärda förordning som ingår i momentet. Det föreslås att närmare bestämmelser även om serviceproducenternas skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdas genom förordning av statsrådet. Nu anmäls motsvarande uppgifter endast av arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Beslutet om beviljande av och beloppet av kostnadsersättningen fattas redan för närvarande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten.

10 kap. **Förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar**

1 §. Ersättning för rese- och logikostnader. Det föreslås att 3 mom. ändras så att det blir möjligt att få ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök även för kundbesök hos en serviceproducent. Ersättning för resekostnaderna ska sökas hos arbets- och näringsbyrån, och även i övrigt motsvarar förfarandet det förfarande som iakttas vid ersättande av resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbets- och näringsbyrån.

12 kap. **Genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagservice och tillhörande samarbete**

6 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att paragrafen ändras så att till 1 mom. fogas en bestämmelse om att närings-, trafik och miljöcentralen oberoende av sekretessbestämmelserna har rätt att av serviceproducenten avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av serviceansvaret i 1 kap. 4 a §. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan behöva uppgifter av serviceproducenten för att utöva tillsyn över produktionen av service, för att bedöma om likabehandlingen förverkligas eller av någon annan motsvarande orsak.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att ”de som producerar offentlig arbetskrafts- och företagservice” ersätts med ”serviceproducent” i enlighet med den föreslagna nya 4 a-punkten i 1 kap. 3 §. Dessutom fogas det en bestämmelse till momentet enligt vilken serviceproducenten ska ha rätt att av Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen eller sköta uppgifterna.

En serviceproducent kan behöva uppgifter av Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa om en enskild kund, om serviceproducenten med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. producerar service för den enskilda kunden. Enligt den nämnda bestämmelsen ska sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention ordnas under minst en så lång tid att den arbetsökande uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenningen. För att serviceproducenten ska kunna bedöma för hur lång tid den behöver producera service för en enskild kund, behöver serviceproducenten ha rätt att få behövliga och aktuella uppgifter av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

En serviceproducent kan enligt föreslagna 4 kap. 5 § anvisa enskilda kunder prövning och enligt föreslagna 4 kap. 9 § vara part i ett avtal om arbetsprövning. Den som ordnar arbetsprövning ska enligt föreslagna 4 kap. 9 § 2 mom. lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen till serviceproducenten och, om arbetsprövningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen. Av denna anledning behöver det i 2 mom. föreskrivas om serviceproducentens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter samt avgiftsfritt få de uppgifter om enskilda kunder av den som ordnar arbetsprövning som är nödvändiga för att ordna servicen.

I 1–3 mom. styrks dessutom omnämmandet av att få uppgifterna oberoende av andra begränsningar av rätten att få uppgifter. Arbetsgruppen för genomförande av EU:s allmänna dataskyddsförordning (TATTI), som tillsatts av justitieministeriet, ansåg i sitt slutbetänkande att motsvarande uttalanden är problematiska med tanke på personuppgifter, eftersom undantag från EU:s allmänna dataskyddsförordning inte kan göras genom ett sådant allmänt uttalande (Justitieministeriets publikation 8/2018, s. 32)

När det i en nationell lag föreskrivs om behandling av personuppgifter inom ramen för det handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen ger, kan den nationella lagstiftning som utgör rättslig grund för behandlingen enligt artikel 6.2 och 6.3 i förordningen innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen är det möjligt att i nationell lagstiftning föreskriva bl.a. om de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål. De föreslagna rättigheterna att få uppgifter omfattas därmed av det nationella handlingsutrymme som tillåts i den allmänna dataskyddsförordningen. De aktörer som med stöd av den föreslagna 6 § ska ha rätt att få uppgifter sköter uppgifter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och lagen om alterneringsledighet. Aktörerna ska behöva informationen för att sköta uppgifterna i fråga.

7 §. Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. I momentet beaktas en situation där serviceproducenten på det sätt som möjliggörs i föreslagna 4 kap. 5 § anvisar en enskild kund arbetsprövning och ingår ett i 4 kap. 9 § avsett avtal om arbetsprövningen samt en situation där serviceproducenten sköter de arbetsförmedlingsuppgifter som avses i 3 kap. 2 § 1 mom. i lagförslaget. De nämnda uppgifterna är sådana uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten. Om det är uppenbart att erbjudande av arbetsförmedlingsservice eller anvisande av arbetsprövning borde förvägras med stöd av 1 mom., ska serviceproducenten enligt det nya 3 mom. utan dröjsmål överföra ärendet till arbets- och näringsbyrån för avgörande.

13 kap. **Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem**

1 §. Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Det föreslås att paragrafen ändras så att kundinformationssystemets ägare och syfte framgår tydligare av 1 mom. Därtill uppdateras författningsnumret för lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster och styrks hänvisningen till personuppgiftslagen i 2 mom.

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem är enligt 1 mom. arbets- och näringsministeriets informationssystem som upprätthålls för ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och för fullgörande av de uppgifter som i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och med stöd av den föreskrivits för arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. För närvarande föreskrivs det att syftet med systemet är ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Till denna del föreslås det inga ändringar i bestämmelsens innehåll.

Det föreslås att informationssystemets syfte preciseras så att även fullgörande av de uppgifter som i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och med stöd av den föreskrivits för arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter nämns som informationssystemets syften i bestämmelsen. Uppgifter i systemet har använts för att utföra uppgifter som det föreskrivs om i de nämnda lagarna, men om dessa användningsändamål föreskrivs det varken i denna paragraf eller i andra lagar. Exempelvis vid givande av ett arbetskraftspolitiskt utlå-

tande enligt 11 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lämnande av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om alterneringsersättningen enligt 17 § i lagen om alterneringsledighet samt utarbetande av en aktiveringsplan enligt 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utnyttjas arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem för närvarande, trots att det inte finns några bestämmelser om saken. Dessa uppgifter utgör inte ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagservice, även om de tillsammans med den offentliga arbetskrafts- och företagservice utgör en del av en bredare arbetskraftspolitisk helhet.

EU:s allmänna dataskyddsförordning ska börja tillämpas i maj 2018, och från och med den tidpunkten ska den nationella lagstiftningen vara förenlig med dataskyddsförordningen. I dataskyddsförordningen förutsätts det bl.a. att behandlingen av personuppgifter är förenlig med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in. Av denna anledning behöver syftet med informationssystemet kompletteras.

Ordandet av offentlig arbetskrafts- och företagservice samt övriga uppgifter som nämns i 1 mom. ska förstås i vid bemärkelse. Uppgifterna i informationssystemet ska förutom för kundservice kunna användas för bl.a. strategisk styrning, övervakning, uppföljning och utveckling av service- och förmånssystemen.

I 2 mom., som innehåller hänvisningar till allmänna lagar, stryks dessutom hänvisningen till personuppgiftslagen, som upphävs med anledning av att EU:s allmänna dataskyddsförordning träder i kraft. När EU:s allmänna dataskyddsförordning börjar tillämpas, ska den tillämpas på behandling av de personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Hänvisningen till offentlighetslagen (621/1999) blir kvar i lagen för att understryka att bestämmelserna i offentlighetslagen ska tillämpas även på serviceproducenter.

2 §. Personuppgiftsansvariga. Det föreslås att paragrafen ändras så att dess rubrik ändras från ”registeransvarig” till ”personuppgiftsansvariga”, i plural, och så att personuppgiftsansvariga definieras i enlighet med den aktuella situationen på det sätt som förutsätts i den allmänna dataskyddsförordningen. I den allmänna dataskyddsförordningen finns det bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldigheter och ansvar. Enligt förordningen är det möjligt för flera organ att vara gemensamt personuppgiftsansvariga, bara de personuppgiftsansvarigas ansvarsområden har fastställts genom lagstiftning eller genom ett inbördes arrangemang.

I den nuvarande 2 § finns det bestämmelser om den registeransvariges uppgifter, som är uppdelade mellan arbets- och näringsministeriet och arbets- och näringsbyråerna. De uppgifter som anknyter till registerföringen har emellertid redan tidigare överförts från arbets- och näringsministeriet till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter.

I dataombudsmannens anvisning om lagstiftningsutlåtanden (16.10.2017, s. 9, på finska) poängteras det att den registeransvariges ansvar ska utgöra en del av det operativa ansvaret. När det föreskrivs om den registeransvarige i lag, ska man vara särskilt uppmärksam på definieringen och försäkra sig om att ansvaret avser rätt aktör. Enligt anvisningen är risken med definieringen av den registeransvarige att den registeransvarige endast har definierats formellt, utan att aktörens faktiska roll vid behandlingen av personuppgifter på praktisk nivå har identifierats. Till registeransvarig ska enligt anvisningen utses en aktör som de facto använder den registeransvariges bestämmanderätt och som kan fullgöra den registeransvariges skyldigheter.

Eftersom arbets- och näringsministeriet inte i praktiken längre utför uppgifter som anknyter till arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och inte heller har någon verklig praktisk roll när det gäller behandlingen av kunduppgifter, kan det inte längre anges att ministeriet är en av de personuppgiftsansvariga. Arbets- och näringsministeriet ansvarar med stöd av

grundlagen för att förvaltningen inom ministeriets ansvarsområde fungerar som sig bör och enligt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) ankommer den allmänna administrativa styrningen av närings-, trafik- och miljöcentralerna och av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter på arbets- ja näringsministeriet. Definitionen av personuppgiftsansvarig ändrar inte på arbets- och näringsministeriets roll till denna del.

I paragrafen föreslås det att närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsbyråerna gemensamt ska vara personuppgiftsansvariga för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. I paragrafen föreslås det inte någon bestämmelse om de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsområden, utan ansvarsområdena fastställs genom interna arrangemang inom förvaltningen. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsbyråerna utgör båda en del av arbets- och näringsförvaltningen. Med tanke på ordnandet av den praktiska verksamheten är det ändamålsenligare om ansvarsfördelningen mellan dem fastställs på ett mera flexibelt sätt än genom lagstiftning.

4 §. Registrering och gallring av uppgifter samt begränsning av behandlingen av uppgifter. Det föreslås att paragrafen ändras så att den bestämmelse enligt vilken en enskild kund ska underrättas om att kunduppgifterna registreras i systemet stryks i 1 mom. Bestämmelsen är överlappande med EU:s allmänna dataskyddsförordning, så den måste strykas.

Dessutom ändras 1 mom. så att det tas in en bestämmelse om de aktörer som ska registrera kunduppgifter i informationssystemet och om dessa aktörers ansvarar för att uppgifterna är korrekta och uppdaterade. För närvarande finns det inte någon bestämmelse i lagen om vilka aktörer som har rätt att registrera uppgifter i arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem. Det föreslås att bestämmelsen tas in i lagen för att förtydliga saken, och så att även serviceproducenter som sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för enskilda kunder ska föra in uppgifter i systemet. Samtidigt behöver det också föreskrivas om vilket ansvar de som registrerar uppgifter ska ha för de uppgifter som de registrerat. I praktiken kan det vara nödvändigt att i ett anskaffningsavtal mera ingående avtala om vilka uppgifter en serviceproducent i varje enskilt fall ska föra in i systemet om den helhet som anskaffas eller hur filer och handlingar som ska hållas åtskilda från kundinformationssystemet ska lämnas till arbets- och näringsbyrån.

Serviceproducenter är i artikel 4.8 i den allmänna dataskyddsförordningen avsedda personuppgiftsbiträden, som omfattas av de förpliktelser och krav som enligt den allmänna dataskyddsförordningen ska gälla personuppgiftsbiträden. Serviceproducenter behandlar personuppgifter på en personuppgiftsansvarigs vägnar i enlighet med artikel 28.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den allmänna dataskyddsförordningen ska tillämpas som sådan i medlemsstaterna från den 25 maj 2018.

I 2 mom. som gäller gallring av uppgifter ur informationssystem görs lagtekniska korrigeringar.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att den informativa hänvisningen till arkivlagen stryks och så att det tas in en bestämmelse om begränsning av tillämpningen av artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen. På grund av dessa ändringar ändras också paragrafens rubrik. En bestämmelse om tillämpningen av arkivlagen på en serviceproducents verksamhet föreslås i 2 kap. 9 § 3 mom. i lagförslaget.

Skötseln av en uppgift som anknyter till offentlig arbetskraftsservice eller utkomstskydd för arbetslösa kan inte med beaktande av målen för uppgiften vara beroende av den registrerades

beslut att begränsa behandlingen av uppgifter som gäller honom eller henne. Med tanke på förvaltningen av kundinformationssystemet är det inte möjligt att en person skulle kunna begränsa behandlingen av uppgifter som gäller honom eller henne t.ex. under tiden för utredandet av den rättsliga grunden för den registeransvariges behandling av uppgifter eller behandlingen av ett påstående gällande att uppgifterna eller deras behandling skulle vara felaktiga. Detta kunde äventyra behandlingen av arbetslöshetsförmånerna och uppgifternas korrekthet. De registerförda uppgifterna ska vara korrekta och fullständiga, och kan inte vara beroende av behandlingen av invändningar som gäller skydd av personuppgifter tills det har fattats ett beslut med anledning av ovan avsedda invändning. Därmed föreslås det att artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen inte ska tillämpas på arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Andra rättigheter som anges i den allmänna dataskyddslagen, som med stöd av förordningen ska tillämpas på behandlingen, och som behövs för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, ska inte begränsas.

5 §. *Beviljande av användarrättigheter och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter i vissa fall.* Paragrafen föreslås bli ändrad i sin helhet. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om den aktör som beviljar användarrättigheter och om dess skyldighet att ha uppgifter om giltiga användarrättigheter. I paragrafen finns det för närvarande inte någon bestämmelse om vilken aktör som beviljar en tjänsteman vid arbets- och näringsförvaltningen användarrättigheter. Det föreslås att en bestämmelse om den aktör som beviljar användarrättigheter till tjänstemän och personer som är anställda av aktörer utanför förvaltningen tas in i paragrafens nya 1 mom.

Användarrättigheter beviljas enligt det föreslagna 1 mom. av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. Centret ska enligt det föreslagna 1 mom. hålla uppgifterna om giltiga användarrättigheter uppdaterade.

Bestämmelsen om att centret ska ha uppgifter om giltiga användarrättigheter ersätter bestämmelsen i gällande 5 § 2 mom. om skyldigheten att till arbets- och näringsministeriet anmäla de användarrättigheter som beviljats utomstående aktörer. Om det av serviceproducenter anskaffas åtgärder som har samband med serviceprocessen för enskilda kunder på det sätt som möjliggörs i 1 kap. 5 § 2 mom. i lagförslaget, leder det till att det i fortsättningen beviljas fler användarrättigheter till aktörer utanför förvaltningen än för närvarande. Arbets- och näringsministeriet behöver inte underrättas om alla användarrättigheter som beviljas. För uppföljningen av att skyldigheterna avseende dataskydd iaktas behövs det emellertid aktuella uppgifter om giltiga användarrättigheter; både de som beviljats tjänstemän och de som beviljats andra personer.

I 2 mom. föreslås det en bestämmelse om vem som kan beviljas användarrättigheter. För närvarande föreskrivs i 1 mom. om beviljande av användarrättigheter till en tjänsteman och i 2 mom. om beviljande av användarrättigheter till någon utanför arbets- och näringsförvaltningen. I det föreslagna 2 mom. slås bestämmelserna om beviljande av användarrättigheter samman och tas in i ett och samma moment.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är inte att ändra de bestämmelser eller den praxis som gäller kundregistret över sektorsövergripande samservice enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014). Kundregistret över sektorsövergripande samservice är ett delregister till arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem, vilket innebär att bestämmelser om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem ska gälla också delregistret, om inget annat föreskrivs. I 9 § 3 mom. i den nämnda lagen föreskrivs om åtkomsträtt till kundregistret över sektorsövergripande samservice som en anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten kan beviljas. Det ska alltså alljämt vara möjligt att bevilja åtkomsträtt med stöd av denna bestämmelse.

RP 62/2018 rd

Användarrättigheter kan enligt det föreslagna 2 mom. för det första beviljas en tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsministeriet. En förutsättning för att en tjänsteman ska beviljas användarrättigheter är att personen sköter uppgifter enligt lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice, som anknyter till ordnande av arbeidskrafts- och företagsservice, eller uppgifter som anges i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om altemneringsledighet eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som det föreskrivs om med stöd av den. Dessa uppgifter redogörs det för i motiveringen till 1 § i detta kapitel.

Därtill kan användarrättigheter enligt det föreslagna 2 mom. beviljas en person som är anställd av en aktör som på uppdrag av arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen utför en separat utvärdering, granskning eller utredning eller en serviceproducent som sköter i 2 kap. 4–7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande. En förutsättning för att personen ska beviljas användarrättigheter är att han eller hon sköter uppgiften i fråga, dvs. ett uppdrag eller en uppgift som har samband med serviceprocessen för arbetssökande.

I enlighet med principerna om behandling av personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen, särskilt ändamålsbegränsningen och uppgiftsminimeringen, ska användarrättigheterna avgränsas så att de gäller de uppgifter som är nödvändiga för att fullgöra uppgiften. I praktiken är det närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, som är personuppgiftsansvarig och beviljar användarrättigheter, som i varje enskilt fall på basis av personens uppgifter fastställer vidden av de användarrättigheter som beviljas.

I 3 mom. föreskrivs det om rätten för en person som beviljats användarrättigheter att trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i kundinformationssystemet samt om omständigheter som begränsar denna rätt. En person som beviljats användarrättigheter har rätt att i ett enskilt fall söka och använda uppgifter endast om det behövs för att utföra de åtgärder som nämns i bestämmelsen. Det bör noteras att med stöd av 2 kap. 9 § 3 mom. i lagförslaget ska bestämmelserna om tjänsteansvar tillämpas på den personen.

I 4 mom. föreskrivs det om beviljande av tillstånd enligt 28 § i offentlighetslagen. För närvarande finns en så gott som motsvarande bestämmelse i 3 mom. Enligt det gällande 3 mom. beslutar arbets- och näringsministeriet om beviljande av tillstånd enligt 28 § i offentlighetslagen att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem för statistikföring, vetenskaplig forskning eller myndigheters planerings- eller utredningsarbete. I 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs att en myndighet kan bevilja tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling för vetenskaplig forskning eller statistikföring eller för ett sådant planerings- eller utredningsarbete som en myndighet utför. Det centrala innehållet i det nuvarande 3 mom. är alltså att i fråga om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem är arbets- och näringsministeriet den myndighet som beviljar tillståndet.

I artikel 5.1 b i den allmänna dataskyddsförordningen anges principen om ändamålsbegränsning, enligt vilken personuppgifter inte senare får behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ursprungliga ändamålen. I artikeln föreskrivs det även om ett undantag från denna regel. Enligt artikeln ska arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål inte anses vara oförenliga med de ursprungliga ändamålen.

De ändamål som nämns i det nuvarande 3 mom. samt i 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är mera omfattande än de ändamål som nämns i artikel 5.1 b i den allmänna dataskyddsförordningen. I dessa bestämmelser nämns myndigheters planerings- eller utredningsarbete utöver de ändamål som anges i den allmänna dataskyddsförordningen. Eftersom syftet med bestämmelsen i denna lag endast är att precisera vilken aktör som beslutar om beviljande av tillstånd enligt 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås det att allt annat stryks i 4 mom. Därmed kan eventuella motstridigheter med artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen avgöras genom 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, utan att det i denna lag tas ställning till saken.

14 kap. Sökande av ändring

1 §. Omprövningsbegäran och besvär. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det i momentet tas hänsyn till att serviceproducenter med stöd av denna lag kan fatta förvaltningsbeslut. Det finns få saker som serviceproducenter kan fatta beslut om med stöd av denna lag. En serviceproducents uppgifter består huvudsakligen av anordnande av sådan service eller sådana åtgärder som det avtalats om med närings- trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån, dvs. faktiska förvaltningsåtgärder. Hur stor del av den enskilda kundens serviceprocess som serviceproducenten ansvarar för, och om serviceproducenten således ska fatta förvaltningsbeslut, och om vilka frågor, beror dock till stor del på innehållet i avtalet mellan serviceproducenten och närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån.

Om det av en serviceproducent i stor omfattning har skaffats uppgifter som har samband med serviceprocessen, kan serviceproducenten t.ex. bli tvungen att besluta att den inte utarbetar någon sysselsättningsplan för den arbetsökande, t.ex. på grund av att serviceproducenten anser att personen inte är arbetslös arbetsökande. I sådana fall ska serviceproducenten enligt förvaltningslagen fatta ett skriftligt beslut om saken. Även grundlagsutskottet har ansett (GrUU 32/2012 rd, s. 5/II) att sysselsättningsplaner i hög grad är jämförbara med integrationsplaner. Utskottet har inte ansett att beslut om integrationsplaner är reella förvaltningsåtgärder. Utskottet har också varit av den åsikten att åtminstone en vägran att utarbeta en integrationsplan bör kunna överklagas genom besvär (se GrUU 42/2010 rd). Detsamma gäller sysselsättningsplaner. Om rätten att söka ändring i beslut om sysselsättningsplaner avses bli avgränsad måste det enligt grundlagsutskottet i varje fall uttryckligen lagstiftas om detta.

Ordalydelsen i 1 mom. ändras så att bestämmelsen gäller alla aktörer som fattar beslut med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Sålunda får också omprövning av beslut som en serviceproducent fattat enligt denna lag begäras på det sätt som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen. Enligt 49 d § i förvaltningslagen ska en begäran om omprövning göras hos den myndighet som fattat beslutet eller hos den som sköter en offentlig förvaltningsuppgift och som fattat beslutet. Det föreslås att det ska föreskrivas om ett undantag från denna huvudregel, enligt vilket omprövning av ett beslut som en serviceproducent fattat ska begäras hos den myndighet som serviceproducenten har ingått ett anskaffningsavtal med. I motiveringen till förvaltningslagens ifrågavarande paragraf konstateras att exempelvis i situationer där ett förvaltningsbeslut meddelas av en privat aktör kan det vara ändamålsenligt att omprövningsbegäran i stället för av denna privata aktör avgörs av den myndighet som övervakar eller styr aktören i fråga (RP 230/2014, s. 58/II). Den föreslagna undantagsbestämmelsen är motiverad eftersom omprövningsbegäran behandlas av närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån, dvs. den myndighet som ingått anskaffningsavtalet och som vid behov själv kan korrigera serviceproducentens beslut. Behandlingen av begärandena om omprövning är också ett sätt att övervaka serviceproducenternas verksamhet. Den myndighet som omprövningsbegäran ska lämnas till framgår av den anvisning om hur man begär omprövning som fogas till beslutet i enlighet med 46 § i förvaltningslagen.

Dessutom föreslås det att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen. I paragrafens nya 5 mom. föreslås det en bestämmelse om att en myndighets beslut på en omprövningsbegäran av en serviceproducentens beslut att inte erbjuda en kund sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning, prövning eller i 1 kap. 5 § 2 mom. 6 punkten avsedd service inte får överklagas genom besvär. I paragrafens 3 och 4 mom. finns det bestämmelser om att besvär inte får anföras över arbets- och näringsbyråns avgörande att inte erbjuda kunden service. Om uppgifter som har samband med serviceprocessen för en enskild kund har anskaffats av en serviceproducent, är det serviceproducenten som fattar beslutet om huruvida service ska erbjudas. Eftersom uppgifter som har samband med serviceprocessen är offentliga förvaltningsuppgifter, ska kundens rättssäkerhet enligt grundlagen tryggas om uppgifterna anförtros någon annan än en myndighet. Således är det motiverat att en serviceproducentens beslut att inte erbjuda service ska kunna föras till myndigheten för prövning genom en omprövningsbegäran. Myndighetens beslut till följd av omprövningsbegäran kan emellertid inte överklagas. Förfarandet anses trygga rättssäkerheten för en kund som överförs som kund till en serviceproducent på motsvarande sätt som rättssäkerheten för arbets- och näringsbyråns kunder tryggas i dagens läge.

2 §. *Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut.* Paragrafen föreslås bli ändrad så att de aktörer som fattar beslut inte längre nämns, utan att bestämmelsen gäller alla beslut som fattats med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, oberoende av vilken aktör som fattat beslutet. Därmed gäller bestämmelsen även beslut som fattats av serviceproducenter. Möjligheten för en serviceproducent att fatta förvaltningsbeslut har behandlats ovan i samband med 1 §.

1.2 Lagen om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

4 kap. Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

5 §. Prövning. Det föreslås att det inledande stycket i 5 § 1 mom. som temporärt, till utgången av 2018, gäller i ändrad form ändras så att där nämns serviceproducent. Därmed kan även en serviceproducent vid sidan arbets- och näringsbyråns anvisa enskilda kunder prövning som avses i bestämmelsen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det tas in en bestämmelse om att arbetsprövning kan ordnas av en serviceproducent. Enligt bestämmelsen kan även serviceproducenten ordna arbetsprövning. Detta ska emellertid vara ett undantag och basera sig på närings-, trafik- och miljöcentralens eller arbets- och näringsbyråns prövning i samband med att anskaffningsavtalet ingicks av serviceproducentens lämplighet att ordna arbetsprövning. I denna prövning beaktas de begränsningar som anges i 7 §, som bl.a. gäller snedvridning av konkurrensen. I ett anskaffningsavtal kan t.ex. även antalet kunder som deltar i arbetsprövning som ordnas av serviceproducenten begränsas.

12 §. Undantag i fråga om rekryteringsprövning. Det föreslås att 12 § 3 mom., som är i kraft till utgången av 2018, ändras så att alla avtalsparter har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning och att det i momentet tas in en bestämmelse om att arbets- och näringsbyråns av vägande skäl kan fatta beslut om hävande av ett avtal om rekryteringsprövning.

Enligt det gällande 3 mom. har arbets- och näringsbyråns och den som ordnar rekryteringsprövning rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning. Eftersom även en serviceproducent enligt den föreslagna 5 § kan anvisa enskilda kunder prövning och enligt 4 kap. 9 § i den föreslagna lagen om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan avtala om

arbetsprövning, är det motiverat att även serviceproducenter har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning. I den gällande bestämmelsen nämns inte att den enskilda kunden skulle ha rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning. I praktiken har enskilda kunder emellertid ansetts ha rätt att göra det även utan en bestämmelse om saken. För tydlighetens skull föreslås det att hävningsrätten ska gälla alla avtalsparter.

Bestämmelsen om att arbets- och näringsbyrån ska kunna fatta beslut om hävande av ett avtal om rekryteringsprövning behöver fogas till 3 mom., så att arbets- och näringsbyrån ska kunna ingripa i prövningar som en serviceproducent avtalat om och som t.ex. inte uppfyller kraven i 7 och 8 §. Det kan t.ex. vara fråga om att prövningen ger anordnaren sådana fördelar som snedvrider konkurrensen mellan företag eller enskilda näringsidkare eller att den som ordnar prövningen inte på behörigt sätt ansvarar för arbetarskyddet för den som deltar i prövningen. Bland annat sådana orsaker kan vara i bestämmelsen avsedda vägande skäl att häva ett avtal om rekryteringsprövning.

1.3 Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I 3 § föreslås det att en serviceproducent som är part i ett avtal om arbetsprövning ska ha skyldighet att kräva att den som deltar i arbetsprövning visar upp sitt straffregisterutdrag. Arbets- och näringsmyndigheter har redan motsvarande skyldighet. I paragrafen görs dessutom lagtekniska och språkliga korrigeringar.

1.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. *Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att den arbetssökande inte längre ska ha en allmän skyldighet att till arbets- och näringsbyrån lämna uppgifter och redogörelser om sitt yrkeskunnande, sin arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga. De nämnda redogörelserna har använts vid bedömningen av den arbetssökandes behov av offentlig arbetskrafts- och företagsservice, och bestämmelser om skyldigheten ska i fortsättningen finnas enbart i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Ändringen av bestämmelsen påverkar inte den arbetssökandes skyldighet att för arbets- och näringsbyrån uppvisa de uppgifter som behövs för att avgöra ett utkomstskyddsärende.

Bestämmelser om utarbetade sysselsättningsplaner och planer som ersätter sysselsättningsplanen finns i olika lagar. Därför är det onödigt att i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskriva att den arbetssökande uttryckligen ska fullfölja den i samarbete med arbets- och näringsbyrån utarbetade sysselsättningsplanen, och följaktligen stryks omnämmandet av utarbetandet av planen. Samtidigt fogas till 2 mom. en hänvisning till planer som ersätter sysselsättningsplanen. Ändringarna påverkar inte bestämmelserna om utarbetande av planerna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i andra lagar.

I 1 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs det på ett allmänt plan om den arbetssökandes rättigheter och skyldigheter och endast på den grunden föreläggs det t.ex. inte några påföljder med tanke på utkomstskyddet för arbetslösa.

4 §. *Verkställighet av lagen.* I 3 mom. föreslås det en bestämmelse om att arbets- och näringsbyrån eller en serviceproducent som producerar köpta tjänster för arbets- och näringsförvaltningen ska meddela arbetslöshetskassorna eller Folkpensionsanstalten att den arbetssökande deltar i sysselsättningsfrämjande åtgärder. Om arbets- och näringsbyrån ordnar servicen själv, är det arbets- och näringsbyrån som lämnar meddelandet. Om servicen har köpts av en serviceproducent, är det serviceproducenten som lämnar meddelandet. Närmare bestämmelser

om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden och meddelanden om deltagande i sysselsättningsfrämjande service finns i 11 kap.

5 §. Definitioner. Till paragrafens 1 mom. fogas en ny 9 a-punkt med definition av serviceproducent. Definitionen överensstämmer med den definition som föreslagits i 1 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I 1 mom. 10 punkten stryks omnämmandet av att sysselsättningsplanen utarbetas tillsammans med arbetssökanden. Detta behöver inte nämnas eftersom bestämmelser om utarbetande av sysselsättningsplanen finns i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

2 kap. **Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner**

1 §. Arbetslös arbetssökande. Det inledande stycket i 3 mom. förtydligas genom att den arbetssökandes skyldighet att meddela sina kontaktuppgifter till arbets- och näringsbyrån stryks. Det är mest konsekvent att föreskriva om denna skyldighet i 2 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, där det även föreskrivs om andra villkor för registrering som arbetssökande och för att jobbsökningen ska vara i kraft. I 3 mom. 1 och 2 punkten föreslås omnämningarna av arbets- och näringsbyrån och dess kundinformationssystem bli strukna som obehövliga.

En förutsättning för erhållande av arbetslöshetsförmån är enligt 3 mom. 3 punkten att personen sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån så som byrån förutsätter. Det kan t.ex. vara fråga om ett besök hos arbets- och näringsbyrån eller uträttande av ärenden i nättjänsten. Exempelvis i dessa situationer kan rätten till arbetslöshetsförmån i nuläget förvägras med stöd av 2 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tills den arbetssökande sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån så som byrån förutsätter. Ett personligt besök hos arbets- och näringsbyrån kan behövas t.ex. för att utreda eventuella fall av oegentligheter.

Det föreslås att serviceproducent nämns i 3 mom. 3 punkten. Trots att serviceproducenten kan bestämma hur den arbetssökande ska sköta ärenden hos serviceproducenten, är det alltid arbets- och näringsbyrån som med stöd av 11 kap. 4 § ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om att arbetslöshetsförmånen förloras på den grund som anges i 3 punkten.

Om den arbetssökande inte sköter ärenden hos serviceproducenten så som serviceproducenten förutsätter, hör arbets- och näringsbyrån vid behov den arbetssökande och gör en bedömning av om det anlåtande av service som serviceproducenten förutsatte var ändamålsenligt för att ordna service för den arbetssökande eller av någon annan grundad anledning. Vid bedömningen beaktas också att det av en serviceproducent med stöd av föreslagna 1 kap. 5 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan anskaffas endast sådan service och sådana åtgärder om vars anordnande det föreskrivs i den nämnda lagen, eller som är skäligen och kan jämföras med sådan service som det föreskrivs om i den nämnda lagen.

2 a kap. **Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda**

4 §. Vägran att ta emot arbete. En tidsperiod utan ersättning kan för närvarande föreläggas på basis av vägran att ta emot arbete, om arbets- och näringsbyrån har erbjudit den arbetssökande arbetet i fråga eller om det är fråga om ett arbete som på något annat sätt individuellt erbjudits honom eller henne. Det sistnämnda innebär i praktiken arbete som en arbetsgivare direkt erbjudit. För tydlighetens skull ändras 2 mom. så att där även nämns arbete som den arbetssökande erbjuds av en serviceproducent.

Även om en serviceproducent kan ge den arbetssökande arbetserbjudanden, är det alltid arbets- och näringsbyrån som förelägger en eventuell tidsperiod utan ersättning och gör de utredningar som ärendet kräver.

9 §. *Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att tidsperioden utan ersättning inte överskrider 15 dagar, om dröjsmålet med utarbetandet av sysselsättningsplanen beror på serviceproducenten.

I 2 mom. anges det i vilka situationer den arbetssökande inte ska föreläggas någon tidsperiod utan ersättning trots att han eller hon uteblivit från mötet där sysselsättningsplanen ska utarbetas. Om den arbetssökande är förhindrad att komma till mötet där sysselsättningsplanen ska utarbetas, kan hon eller han för närvarande komma överens med arbets- och näringsbyrån om en annan tidpunkt för utarbetandet av planen. Förutsättningen är dock alltid att arbets- och näringsbyrån godkänner den orsak som den arbetssökande uppgett för att mötet ska senareläggas.

Om det i stället för arbets- och näringsbyrån är en serviceproducent som utarbetar sysselsättningsplanen tillsammans med den arbetssökande, ska den arbetssökande vid behov komma överens med serviceproducenten om ändrad tidpunkt för mötet där sysselsättningsplanen ska utarbetas.

Om det är möjligt att en arbetssökande försöker undvika att en sysselsättningsplan utarbetas genom att begära att mötet ska ordnas vid en annan tidpunkt, meddelar serviceproducenten arbets- och näringsbyrån om ett sådant förfarande från den arbetssökandes sida med stöd av 11 kap. 4 § i lagförslaget. Det ingår aldrig i serviceproducentens uppgifter att avgöra om den arbetssökande ska föreläggas en tidsperiod utan ersättning på grund av att han eller hon uteblivit från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas.

10 §. *Vägran att utarbete sysselsättningsplan.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att tidsperioden utan ersättning inte överskrider 30 dagar, om dröjsmålet med utarbetandet av sysselsättningsplanen beror på serviceproducenten.

12 §. *Vägran att delta i service.* En arbetssökande föreläggs för närvarande en tidsperiod utan ersättning om han eller hon utan giltig orsak vägrar delta i sådan honom eller henne erbjuden och av Arbetskraftsmyndigheten anordnad service som ska betraktas som skälig och som är jämförbar med den service som anges i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att tidsperioden utan ersättning kan föreläggas under motsvara förutsättningar om servicen ordnas av en serviceproducent. Med stöd av paragrafhänvisningen i 12 a § kan en tidsperiod utan ersättning föreläggas också om en arbetssökande avbryter sådan service som ordnas av en serviceproducent.

5 kap. **Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning**

4 a §. *Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor.* I 2 mom. beaktas att arbets- och näringsbyrån redan för närvarande kan uppfylla sin skyldighet enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice att ordna sysselsättningsfrämjande service genom att anskaffa service av serviceproducenter.

Den föreslagna ändringen preciserar bestämmelsens ordalydelse och påverkar inte den arbetssökandes rättigheter eller arbets- och näringsbyråns skyldigheter.

11 kap. **Bestämmelser om verkställighet**

4 §. Arbetskraftspolitiskt utlåtande. Enligt 1 mom. 3 punkten ger arbets- och näringsbyrån ett arbetskraftspolitiskt utlåtande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om huruvida personens jobbsökning är i kraft under tiden för sysselsättningsfrämjande service samt om huruvida personen sysselsätts i heltidsarbete längre än två veckor. Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges dessutom om vissa villkor som har samband med den arbetslöshetsförmån som betalas under tiden för arbetskraftsutbildning. Till dessa delar föreslås det inga ändringar i 3 punkten.

Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 3 punkten till 10 kap. 2 § 3 mom. 1—3 punkten stryks. Detta innebär att i fortsättningen avgör arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om arbetslöshetsförmån kan betalas ut under tiden för sysselsättningsfrämjande service oberoende av tidsperioden utan ersättning, skyldigheten att vara i arbete och den i 2 kap. 13 eller 14 § avsedda begränsning som anknyter till yrkesutbildning och som gäller unga personer som saknar utbildning. Uppgiften är ny för dem som betalar arbetslöshetsförmånen, men den inbegriper inte någon arbetskraftspolitisk prövning.

Det föreslås att 1 mom. 4 punkten upphävs. I samband med det meddelande som avses i den föreslagna 4 b § ska den som betalar ut arbetslöshetsförmånen underrättas om huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter sysselsättningsplanen.

4 b §. Arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens meddelande. Denna paragraf är ny. I 1 mom. föreslås det en bestämmelse om en serviceproducents skyldighet att underrätta arbets- och näringsbyrån om eventuella omständigheter som påverkar jobbsökningens giltighet och om ett eventuellt arbetskraftspolitiskt klandervärt förfarande från den arbetssökandes sida.

Serviceproducenten ska meddela arbets- och näringsbyrån om den arbetssökande inte sköter ärenden hos serviceproducenten så som serviceproducenten bestämt samt om eventuella försummelser från den arbetssökandes sida som anknyter till jobbsökning eller service. Serviceproducenten gör inte prövningen av om den arbetssökandes förfarande kan leda till att rätten till utkomstskydd för arbetslösa upphör med stöd av 2 kap. 1 § eller till att det föreläggs en tidsperiod utan ersättning, skyldighet att vara i arbete eller en påföljd som gäller unga personer som saknar utbildning. Meddelandet ska innehålla tillräckliga uppgifter om den arbetssökandes förfarande för att arbets- och näringsbyrån ska kunna pröva om utbetalningen av arbetslöshetsförmånen kan fortsätta eller om det är skäl att utreda ärendet ytterligare genom att begära utredning om saken av den arbetssökande på det sätt som avses i förvaltningslagen. Det är alltid arbets- och näringsbyrån som förelägger en påföljd med tanke på utkomstskyddet för arbetslösa.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att arbets- och näringsbyrån och serviceproducenten har skyldighet att meddela arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om att den arbetssökande deltar i sysselsättningsfrämjande service. Den som betalar arbetslöshetsförmånen fattar med stöd av meddelandet beslut om huruvida det ska betalas ut arbetslöshetsförmån till den arbetssökande på basis av deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Meddelandena till arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten motsvarar till innehållet i huvudsak de nuvarande arbetskraftspolitiska utlåtandena om sysselsättningsfrämjande service.

I 3 mom. föreskrivs det om vissa omständigheter som har samband med lämnandet av meddelanden på motsvarande sätt som i 4 § 3 och 4 mom. som gäller arbetskraftspolitiska utlåtanden. Närmare bestämmelser om lämnande av meddelanden och om vad som ska ingå i meddelandena får med stöd av det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning i 4 mom. utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet. Bestämmelser om meddelande av

RP 62/2018 rd

uppgifter som gäller kostnadsersättning finns i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagservice (1073/2012).

Om en serviceproducent underlåter att lämna ett meddelande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om deltagande i sysselsättningsfrämjande service, är det arbets- och näringsbyrån som ska lämna meddelandet. Arbets- och näringsbyrån har emellertid inte behörighet att ingripa t.ex. i innehållet i ett meddelande som lämnats av en serviceproducent. Om meddelandet har lämnats av serviceproducenten, hör det också till serviceproducenten att utarbeta ett eventuellt bemötande av ett besvär.

En eventuell besvärprocess kan t.ex. förutsätta åtgärder av arbets- och näringsförvaltningen även efter att serviceproducenten inte längre står i avtalsförhållande till arbets- och näringsförvaltningen. I dessa situationer är det arbets- och näringsbyrån som vidtar de åtgärder som behövs.

12 kap. **Sökande av ändring**

1 §. Rätt att söka ändring. Det föreslås att 1 mom. förtydligas utan att det ändras i sak. I momentet beaktas den ändring som gäller besvärsnämnderna och i stället för besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden föreslås det att besvärsnämnden för social trygghet ska nämnas i momentet. Paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar nuvarande 2 och 4 mom.

I det nya 4 mom. föreslås det att ändring i arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens meddelanden enligt 11 kap. 4 a och 4 b § inte får sökas genom besvär. Till omfattningen föreslås besvärsförbudet motsvara det besvärsförbud som nu gäller de arbetskraftspolitiska utlåtandena.

9 §. Fördelning av rättegångskostnader. Arbets- och näringsförvaltningen ska ansvara för ersättning av rättegångskostnader till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten även när skyldigheten att betala rättegångskostnader i huvudsak eller delvis bygger på ett meddelande som en serviceproducent lämnat om deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Arbets- och näringsförvaltningen ansvarar för dessa kostnader också i dagens läge.

Även om arbets- och näringsförvaltningen ansvarar för ersättning av rättegångskostnader till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten, har arbets- och näringsförvaltningen trots den föreslagna bestämmelsen rätt att kräva att serviceproducenten betalar rättegångskostnaderna. Serviceproducentens ersättningsskyldighet kan t.ex. basera sig på ett avtal om anskaffande av sysselsättningsfrämjande service.

13 kap. **Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter**

1 §. Rätt att erhålla uppgifter. Det föreslås att serviceproducent nämns i 1 mom. 4 punkten. Både arbets- och näringsbyrån och den som betalar arbetslöshetsförmånen har rätt att få uppgifter om den arbetssökande av serviceproducenten.

I paragrafen motsvarar 2 mom. 1 punkten. den nuvarande 1 punkten, men 2 punkten är ny. Arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten ska ha rätt att av arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten få meddelanden om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service. I 2 mom. föreslås den nuvarande 2 punkten bli 3 punkt.

Ikraftträdande. I fråga om sysselsättningsfrämjande service som har börjat före lagens ikraftträdande hör lämnandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden till arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Vidare gäller en serviceproducents skyl-

dighet att enligt 11 kap. 4 b § 1 mom. underrätta arbets- och näringsbyrån om sådana omständigheter som eventuellt påverkar en arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa endast sådana omständigheter som äger rum efter lagens ikraftträdande. En övergångsbestämmelse behövs eftersom en omständighet som inträffat före lagens ikraftträdande kan påverka rätten till utkomstskydd för arbetslösa även efter ikraftträdandet.

1.5 Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

5 §. Utarbetande av aktiveringsplan. Kommunen ska i dagens läge innan den vidtar åtgärder som har samband med utarbetande av en aktiveringsplan försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan eller att arbets- och näringsbyrån har gett den arbetssökande tillfälle att delta i en intervju med arbetssökande. I 4 mom. tas det hänsyn till att uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande kan ha överförts till en serviceproducent. Ändringen påverkar inte förutsättningarna för utarbetandet av en aktiveringsplan eller ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Den föreslagna ändringen av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice innehåller två nya bemyndiganden att utfärda förordning som föreskrivs i 1 kap. 5 § 5 mom. och 2 kap. 1 § 4 mom. Dessutom utvidgas bemyndigandet att utfärda förordning i 9 kap. 2 § 4 mom. att också gälla anmälningsskyldighet för serviceproducenter.

I 1 kap. 5 § 5 mom. föreslås bestämmelser om befogenhet att utfärda närmare bestämmelser också om giltigheten för anskaffningsavtalet genom förordning av statsrådet. Med stöd av den föreslagna befogenheten ska det föreskrivas om begränsningar i giltigheten i förordningen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Anskaffningsavtalen kan gälla högst till utgången av 2020. Den service och de åtgärder som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finansieras med medel ur statsbudgeten och anslaget är till sin natur ett reservationsanslag som kan användas under två år. Budgeten för 2019 är den sista statsbudgeten där anslag kan anvisas för service och åtgärder. Anslagen ska därmed bindas under 2019 och betalas senast 2020. Av denna orsak är det motiverat att begränsa giltigheten för avtalen till högst utgången av 2020. Finansieringen av redan slutna avtal som gäller efter 2020 avgörs separat.

I 2 kap. 1 § 4 mom. föreslås bestämmelser om befogenhet att utfärda närmare bestämmelser om serviceproducentens lämnande av meddelanden och om vad som ska ingå i meddelandena genom förordning av statsrådet. Också dessa föreskrivs i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I 9 kap. 2 § 4 mom. ingår det nuvarande befullmäktigandet att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om hur kostnadsersättningen bestäms och om arbets- och näringsmyndighetens skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten. Bemyndigandet utvidgas så att närmare bestämmelser får utfärdas också om serviceproducentens skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen.

I 23 § i förordningen föreskrivs i dagsläget om uppgifter som gäller den kostnadsersättning som ska betalas för tiden för sysselsättningsfrämjande service och som arbets- och näringsbyrån lämnar till den som betalar arbetslöshetsförmånen. Förordningen föreslås bli ändrad med stöd av det föreslagna befullmäktigandet så att i den beaktas de meddelanden som arbets- och näringsbyrån och serviceproducenterna lämnar till dem som betalar arbetslöshetsförmånen. Om det är fråga om ett meddelande som lämnas av en serviceproducent, ska det i meddelandet

vid behov anges närmare uppgifter om den arbetssökandes hemadress och platsen där servicen ordnas. Detta behövs för att den som betalar ut arbetslöshetsförmånen ska kunna fatta ett beslut om beloppet av kostnadsersättningen. För arbets- och näringsbyråns del ändras inte den nuvarande situationen, dvs. att byrån endast ska lämna uppgift om huruvida den arbetssökande deltar i service inom sin pendlingsregion, utanför pendlingsregionen eller inom sin pendlingsregion, men utanför sin hemkommun.

De olika förfarandena för meddelanden som lämnas av arbets- och näringsbyrån och meddelanden som lämnas av serviceproducenter beror på att arbets- och näringsbyrån lämnar meddelandet under tjänsteansvar, medan den som betalar arbetslöshetsförmånen använder de lämnade uppgifterna som grund för beslutet om kostnadsersättningen utan att utreda saken själv. Eftersom bedömningen av huruvida de arbetssökande deltar i service inom sin pendlingsregion, utanför pendlingsregionen eller inom sin pendlingsregion, men utanför sin hemkommun är förknippad med prövning, överförs uppgiften inte till serviceproducenten.

På grund av de föreslagna ändringarna av lagen måste det i förordningen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice dessutom göras ändringar med stöd av nuvarande befullmäktiganden. Ändringar måste göras åtminstone i 5–7, 25 och 33 § i förordningen.

I 5 § i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det om godkännande och arkivering av en sysselsättningsplan som arbets- och näringsbyrån utarbetat tillsammans med den arbetssökande. Det föreslås att förordningen ändras så att motsvarande förfarande också tillämpas på en serviceproducent utarbetat tillsammans med den arbetssökande.

I 6 och 7 § i den ovannämnda förordningen finns det bestämmelser om internationell arbetsförmedling. Det föreslås att förordningen ändras så att sådan service i fortsättningen kan anskaffas av serviceproducenter i enlighet med vad som föreskrivs i föreslagna 3 kap. 2 §. Om det från andra än i förordningen avsedda s.k. avtalsslutande stater söks arbetstagare till Finland eller från Finland söks arbetstagare till andra än avtalsslutande stater, är det emellertid arbets- och näringsbyrån som, på motsvarande sätt som för närvarande, från fall till fall prövar om det är ändamålsenligt att tillhandahålla arbetsförmedlingsservice. Denna ändamålsenlighetsprövning kan inte överföras till en serviceproducent.

I 25 § i förordningen föreskrivs det om ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbets- och näringsbyrån till en enskild kund som på grund av skada eller sjukdom behöver färdtjänst för att kunna besöka arbets- och näringsbyrån. Kostnader kan ersättas om kundbesöket vid arbets- och näringsbyrån beror på utarbetande eller revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen, eller deltagande i personlig yrkes- och karriärvägledning. Kostnader ska i fortsättningen kunna ersättas under samma förutsättningar även när planen utarbetas eller revideras hos en serviceproducent eller när yrkes- och karriärvägledningen har anskaffats av en serviceproducent.

Den delegation för arbetskrafts- och företagsservice som avses i förordningens 33 § följer upp verkkningsfullheten och kvaliteten i fråga om den service som anskaffas av serviceproducenter som en del av uppföljningen av de mål som satts upp för arbets- och näringsbyråerna.

Bestämmelser om en tid utan ersättning som föreläggs på basis av vägran att ta emot arbete finns i 2 a kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Enligt bestämmelsen anses den arbetssökande ha vägrat ta emot arbete den dag arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter får kännedom om vägran eller om ett förfarande som kan betraktas som vägran eller den dag då personen har förfarit på ett sätt som bedöms som vägran att ta emot arbete. I statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomst-

RP 62/2018 rd

skydd för arbetslösa (1330/2002) finns det närmare bestämmelser om den tidpunkt då en arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete.

Till den förordningen fogas med stöd av 2 a kap. 4 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa en bestämmelse enligt vilken den arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete den dag arbets- och näringsbyrån får kännedom om vägran av serviceproducenten. Bestämmelsen utgör ett hinder för att tiden utan ersättning ska börja retroaktivt om serviceproducentens meddelande fördröjs och att arbetslöshetsförmån som eventuellt redan betalats ut krävs tillbaka.

Arbets- och näringsministeriet har med stöd av 11 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utfärdat en förordning om givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande och om uppgifter som ska antecknas i utlåtandet (1556/2016). I förordningen finns det bl.a. bestämmelser om tidsfristen för givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande samt om de uppgifter som tillsammans med utlåtandena ska lämnas till dem som betalar arbetslöshetsförmånen. Förordningen ändras med stöd av den nya 11 kap. 4 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att i den beaktas serviceproducentens anmälningar till arbets- och näringsbyrån samt arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens anmälningar till den som betalar arbetslöshetsförmånen.

Serviceproducenten ska underrätta arbets- och näringsbyrån om den arbetssökande inte sköter ärenden hos serviceproducenten så som byrån förutsätter samt om alla eventuella försummelser från den arbetssökandes sida som har samband med jobsökning eller service. Det föreslås att de uppgifter som serviceproducenten ska meddela anges i arbets- och näringsministeriets förordning. Syftet är att arbets- och näringsbyrån ska få tillräckliga uppgifter för att pröva om byrån behöver vidta åtgärder för att utreda om den arbetssökande har rätt till utkomstskydd för arbetslösa.

I samband med arbets- och näringsbyråns eller serviceproducentens meddelande till den som betalar arbetslöshetsförmånen anges även huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen. Bestämmelser om detta ska i fortsättningen finnas i arbets- och näringsministeriets förordning. Till denna del är det formellt inte längre fråga om ett arbetskraftspolitiskt utlåtande som är bindande för den som betalar arbetslöshetsförmånen utan om uppgifter som arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten meddelat och som den som betalar arbetslöshetsförmånen använder för att fastställa beloppet av den förmån som betalas för tiden för sysselsättningsfrämjande service. I praktiken har det inte just någon betydelse om det är fråga om uppgifter som meddelats i ett arbetskraftspolitiskt utlåtande eller andra uppgifter.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2018. Ett undantag utgörs av ändringen av det inledande stycket i 4 kap. 5 § 1 mom. i det första lagförslaget, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Eftersom syftet med lagarna är att främja beredskapen inför ikraftträdandet av landskapsreformen och reformen av tillväxttjänsterna genom att i förväg, innan reformerna träder i kraft, stödja uppbyggnaden av tillväxttjänstmarknaden, bör lagarna träda i kraft så snart som möjligt. På så sätt blir det så mycket tid som möjligt kvar för uppbyggnaden av marknaden och utveckling av och försök med anordnar-producent-modeller i anknytning till offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Ändringen av det inledande stycket i ursprungliga 4 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreslås till skillnad från de övriga ändringarna träda i kraft

först vid ingången av 2019, eftersom paragrafen i fråga har ändrats temporärt genom lag 1456/2016 och den temporära ändringen upphör att gälla vid utgången av 2018. Den bestående ändringen av bestämmelsen träder således i kraft när de temporära ändringarna upphör att gälla den 1 januari 2019.

I förslaget till lag om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (lagförslag 2) föreskrivs om de ändringar som behöver göras i temporära 4 kap. 5 § och i 12 § som temporärt fogats till det kapitlet. Lagförslaget om ändring av de temporära bestämmelserna föreslås träda i kraft samtidigt som största delen av lagförslagen. Lagen föreslås vara i kraft tills den temporära ändringen upphör att gälla, dvs. till utgången av 2018.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen bidrar till att genomföra den skyldighet att främja sysselsättningen som det allmänna har enligt 18 § 2 mom. i grundlagen. Centrala grundläggande fri- och rättigheter med tanke på propositionen är den jämlikhet som garanteras i 6 § i grundlagen, det skydd för privatlivet som garanteras i 10 § 1 mom. i grundlagen, det rättsskydd som garanteras i 21 § i grundlagen och den rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet som garanteras i 19 § 2 mom. i grundlagen. Bestämmelserna i propositionen måste bedömas med tanke på grundlagens 124 § som gäller överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter och 80 § 1 mom. som gäller utfärdande av förordning.

Skyldighet för det allmänna att främja sysselsättningen

Enligt 18 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Enligt motiveringen till den nämnda bestämmelsen (RP 309/1993 rd, s. 72/II) är också samarbetet mellan den offentliga makten och näringslivet viktigt när man främjar sysselsättningen. Främjande av sysselsättningen innebär enligt motiveringen till bestämmelsen samtidigt att det allmänna strävar efter att trygga rätten till arbete för envar. Detta innebär också att det allmänna ska sträva efter att förhindra uppkomsten av en grupp permanent arbetslösa.

Propositionen bidrar till att genomföra den skyldighet att främja sysselsättningen som det allmänna har enligt grundlagen. Ett medel för att främja sysselsättningen enligt förslaget är att det blir möjligt att i större utsträckning än för närvarande använda serviceproducenter för att hantera kundprocesserna. Syftet är att på så sätt utnyttja näringslivets potential vid främjande av sysselsättningen.

Jämlikhet

Enligt jämlikhetsprincipen i 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Möjligheten att av en serviceproducent skaffa åtgärder som ingår i serviceprocessen för en enskild kund eller anvisande av arbetsprövning samt den tillhörande möjligheten att hänvisa en kund till en serviceproducent bör bedömas med tanke på jämlikhetsprincipen.

I propositionen föreslås det att ska det bli möjligt för närings-, trafik- och miljöcentraler och arbets- och näringsbyråer att anskaffa tjänster som har samband med serviceprocessen för arbetssökande av serviceproducenter. En del av kunderna ska sköta ärenden hos en arbets- och näringsbyrå och en del hos en serviceproducent. Denna anskaffning ska dock vara beroende av närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas prövning.

De krav som ställs på serviceprocessen och servicen enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska gälla både myndigheter och serviceproducenter. Förutom i lagen av-

sedd service ska av en serviceproducent kunna skaffas även sådan skäligen service som kan jämföras med service enligt lagen. Sådan ny slags service kan ingå i serviceutbudet för den serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen, men den myndighet som ansvarar för serviceprocessen kan även skaffa sådan ny slags service, trots att myndigheten själv ansvarar för serviceprocessen.

Oberoende av om det är myndigheten eller en serviceproducent som ansvarar för den arbetsökandes serviceprocess, ska erbjudandet av tjänster basera sig på kundens servicebehov. Kunden ska alltså inte i någotdera fallet ha rätt att få en viss tjänst, om den inte motsvarar hans eller hennes servicebehov. Även när tjänsten motsvarar kundens servicebehov, kan erbjudandet av tjänsten förhindras t.ex. av att någon sådan tjänst inte finns att tillgå eller av att det inte finns anslag för det. En sådan situation kan uppstå både för den som är kund hos myndigheten och den som är kund hos en serviceproducent.

I propositionen har det säkerställts att kundens situation tryggas även om en serviceproducent som ansvarar för åtgärder som ingår i serviceprocessen försummar sina skyldigheter. I sådana situationer svarar arbets- och näringsbyrån för den arbetsökandes serviceprocess. Närings-, trafik- och miljöcentralernas ansvar för ordnandet av service kvarstår också när en central eller en arbets- och näringsbyrå skaffar service eller uppgifter i anknytning till serviceprocessen av serviceproducenter.

Eftersom varje närings-, trafik- och miljöcentral och i begränsad utsträckning även varje arbets- och näringsbyrå kan besluta om anskaffningar, är det möjligt att möjligheten att anskaffa åtgärder och service som ingår i serviceprocessen för arbetssökande utnyttjas på olika sätt på olika håll i Finland. Därtill påverkar regionala skillnader i serviceproducenternas utbud i vilken utsträckning det finns tjänster som anordnas av serviceproducenter att tillgå i olika områden.

I alla områden begränsas anskaffningen av åtgärder och service som ingår i serviceprocessen av de anslag som reserverats för ändamålet. Propositionen inverkar inte på fördelningen av anslag mellan olika områden.

Även för närvarande är möjligheterna att anvisa en kund service, t.ex. arbetsprövning, olika beroende på antalet arbetsgivare i området eller antalet aktörer som ordnar service i respektive område. Det är emellertid möjligt att söka sig till tjänster även utanför verksamhetsområdet för närings-, trafik- och miljöcentralen på boningsorten.

Med stöd av vad som sagts ovan anser regeringen att möjligheten att hänvisa en kund till en serviceproducent i stället för myndigheten inte äventyrar jämlikheten mellan kunderna. Olika möjligheter att få service i olika områden beror inte på denna proposition utan på faktiska skillnader mellan olika områden.

Skydd för privatlivet

I 10 § 1 mom. i grundlagen tryggas vars och ens privatliv och föreskrivs att bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Bestämmelsen om serviceproducentens rätt att få uppgifter samt bestämmelserna om beviljande av användarrättigheter för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och om användning av uppgifter i kundinformationssystemet bör bedömas med tanke på att bestämmelser om skydd för privatlivet och skydd för personuppgifter ska utfärdas genom lag.

Enligt motiveringen till bestämmelsen kan begreppet privatliv förstås som ett samlande begrepp för en persons privata krets. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet är att individen

har rätt att leva sitt eget liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning av myndigheter eller andra utomstående. När det gäller personuppgifter hänvisar bestämmelsen till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter. (RP 309/1993 rd, s. 56/II—57/I)

Grundlagsutskottet har ansett att inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet fäste uppmärksamheten vid att en sådan bedömning är möjlig endast om propositionen tillräckligt ingående specificerar skälen till att behandling av personuppgifter anses nödvändigt (GrUU 38/2016 rd, s. 2—3). Grundlagsutskottet har särskilt betonat att kravet på bestämmelser i lag också utsträcker sig till möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5).

Vid bedömningen av bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte. (Se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 2, GrUU 42/2016 rd, s. 2, GrUU 38/2016 rd, s. 2 och GrUU 71/2014 rd, s. 3/I). Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en mycket vag och ospecificerad rätt att få uppgifter, låt vara att den är knuten till nödvändighetskriteriet (GrUU 62/2010 rd, s. 4/I och GrUU 59/2010 rd, s. 4/I). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis förutsatt att det av bestämmelser om personregister klart måste framgå vilka uppgifter som får lämnas och i vilket syfte och även vem som har rätt att få uppgifter (se GrUU 60/2010 rd, s. 5 samt GrUU 42/2010 rd, s. 3, GrUU 14/2002 rd, s. 2—5 och GrUU 74/2002 rd, s. 4—5, vilka nämns i det förstnämnda utlåtandet).

De uppgifter som den föreslagna rätten för serviceproducenter att få uppgifter gäller är personuppgifter som omfattas av skyddet för privatlivet. Detta framgår också av att uppgifterna är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Rätten att få sådana uppgifter innebär alltså en inskränkning i skyddet för privatlivet, som ska bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Det ska alltså föreskrivas om rätten att få uppgifter i lag, en bestämmelse om saken ska vara noga avgränsad och tillräckligt exakt definierad, det ska finnas en med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet acceptabel grund för rätten att få uppgifter, rätten att få uppgifter ska så i rätt proportion till det eftersträfvade målet och rätten att få uppgifter får inte ingripa i kärnan i skyddet för privatlivet. Dessutom ska ett adekvat rättsskydd garanteras och rätten att få uppgifter får inte stå i strid med människorättsföreltelser som är bindande för Finland. (GrUB 25/1994, s. 4—5)

Det föreslås att det i 12 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska föreskrivas om en serviceproducents rätt att få sekretessbelagda uppgifter av Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor och anordnare arbetsprövning på motsvarande sätt som det för närvarande föreskrivs i den nämnda bestämmelsen om en serviceproducents rätt att få sekretessbelagda uppgifter av arbets- och näringsbyrå, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen. Den gällande bestämmelsen i 12 kap. 6 § ingick i den ursprungliga lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice som kom till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 32/2012 rd). Då hade grundlagsutskottet ingenting att invända mot rätten att få uppgifter. Det är den serviceproducent som enligt anskaffningsavtalet ansvarar för servicen eller serviceprocessen för den person som uppgifterna gäller

som har rätt att få uppgifterna. Sålunda uppfylls kraven på noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade bestämmelser i lag.

Såsom det har konstaterats ovan är ett syfte med propositionen att bidra till att genomföra den skyldighet att främja sysselsättningen som det allmänna har enligt grundlagen och ett medel för detta är att användning av serviceproducenter för hantering av kundprocesser och serviceproduktion möjliggörs i större utsträckning än för närvarande. Det är nödvändigt för en serviceproducent att få uppgifter av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att en enskild kunds rätt till arbetslöshetsdagpenning upphört samt om det arbetsvillkor som förutsätts för arbetslöshetsdagpenning, för att serviceproducenten ska veta hur långvarig service den ska ordna. För att serviceproducenten ska kunna genomföra uppgifter som anknyter till prövningar och serviceprocessen är det nödvändigt för serviceproducenten att av den som ordnar arbetsprövning kunna få de uppgifter som avses i 4 kap. 9 § samt uppgifter om den enskilda kundens frånvaro. Den föreslagna rätten att få uppgifter har sålunda en acceptabel grund och rätten att få uppgifter har avgränsats så att den omfattar uppgifter som är nödvändiga för att utföra den service och de uppgifter som anskaffas av serviceproducenten.

På serviceproducenter ska de allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av bestämmelserna om tillämpningsområde i dessa lagar. I 2 kap. 9 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs ännu för tydlighetens skull att det på en serviceproducents verksamhet, när den sköter uppgifter enligt den lagen, tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och arkivlagen. I 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska det dessutom föreskrivas att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på utlämnande av uppgifter ur kundinformationssystemet. Detta innebär att ett adekvat rättsskydd vid behandlingen av personuppgifter har garanterats.

I bestämmelserna i 13 kap. 5 § 2 och 3 mom. i det första lagförslaget i denna proposition om de användarrättigheter för kundinformationssystemet som beviljas en serviceproducent och om rätten för en person som är anställd av en serviceproducent att använda uppgifter i kundinformationssystemet är det fråga om rätten att behandla personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter. Bestämmelser om kundinformationssystemets informationsinnehåll finns 13 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Det föreslås inga ändringar i den bestämmelsen.

För att en serviceproducent ska kunna utföra uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande behöver serviceproducenten ha rätt behandla dessa uppgifter. Om det av en serviceproducent på det sätt som möjliggörs i 1 kap. 5 § 2 mom. 1 punkten har anskaffats uppgifter som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande, ska en person som är anställd av serviceproducenten på motsvarande sätt som en tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån ha åtkomst till uppgifterna om kunden och i kundinformationssystemet kunna föra in sådana nya uppgifter om kunden som uppkommer i samband med serviceprocessen. Utan en sådan möjlighet kan serviceproducenten inte i praktiken utföra uppgifter som ingår i serviceprocessen, bl.a. bedömning av servicebehovet och utarbetande av en plan.

Det föreslås att det ska föreskrivas i lagen om denna rätt. Rätten ska endast gälla personer som är anställda hos serviceproducenten och som sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen. Varje person beviljas särskilt användarrättigheter av myndigheten. På dessa personer tillämpas bestämmelserna om tjänsteansvar. En person som beviljats rätt att använda kundinformationssystemet får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i systemet endast om det är nödvändigt för att ordna kundbetjäningen, utreda eller avgöra ett anhängigt ärende, utföra tillsyns-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter eller utföra ett uppdrag.

RP 62/2018 rd

Med stöd av ovan nämnda orsaker anses det att de i propositionen föreslagna bestämmelserna om en serviceproducents rätt att få uppgifter och användarrättigheter för kundinformationssystemet är grundlagsenliga.

Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. Propositionens bestämmelser om besvärshöjning ska bedömas med hänsyn till rätten att söka ändring.

Grundlagsutskottet ansåg då det behandlade regeringens proposition RP 133/2012 rd att ett avgörande om att tillhandahålla eller anskaffa tjänster som gäller yrkesvals- och karriärvägledning, träning, prövning, sakkunnigbedömningar och sakkunnigas service för företag är ett sådant myndighetsbeslut som i princip får överklagas. Utskottet anser att de ovannämnda avgörandena inte är reella förvaltningsåtgärder och därför undantas de inte automatiskt från rätten att söka ändring. Enligt utskottet kan avgörandena dock omfattas av besvärshöjningen (GrUU 32/2012, s. 5)

Det nya 14 kap. 1 § 5 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska innehålla ett nytt besvärshöjning. Behovet av en bestämmelse om besvärshöjning beror på möjligheten att låta en serviceproducent utföra utgifter i serviceprocessen för arbetssökande. Om man låter en serviceproducent utföra uppgifter som har samband med serviceprocessen för en enskild kund, är det serviceproducenten som avgör om den service som anges i det föreslagna 5 mom. ska erbjudas. På motsvarande sätt som en myndighet kan serviceproducenten också hamna att fatta beslut om att låta bli att erbjuda servicen. Enligt 14 kap. 1 § ska det vara möjligt att begära omprövning hos den myndighet som ingått avtal med serviceproducenten. Bestämmelsen garanterar på motsvarande sätt som i fråga om en kund vid arbets- och näringsbyrå rättssäkerheten för en person som överförs till kund hos en serviceproducent.

En serviceproducents beslut att inte erbjuda en enskild kund den service som han eller hon kräver ska genom begäran om omprövning kunna hänvisas till bedömning av en myndighet. Enligt det föreslagna 14 kap. 1 § 5 mom. ska det däremot inte vara möjligt att genom besvär överklaga det beslut som en myndighet fattat med anledning av begäran om omprövning. Det föreslås att beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning ska omfattas av besvärshöjning och jämföras med de avgöranden för vilka det med grundlagsutskottets medverkan har föreskrivits besvärshöjning när det gäller arbets- och näringsbyråns beslut.

Med stöd av ovan nämnda orsaker anses det att besvärshöjningen enligt lagförslag 1 i propositionen inte äventyrar rättssäkerheten.

Att trygga den grundläggande försörjningen under arbetslöshet

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 2 mom. i paragrafen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad bland annat vid arbetslöshet.

Enligt grundlagsutskottets betänkande (GrUB 25/1994 rd, s. 10/II—11/I) i anledning av den regeringsproposition som ledde till en reform av de grundläggande fri- och rättigheterna för-

pliktar bestämmelsen i 2 mom. lagstiftaren att garantera var och en som behöver grundläggande utkomstskydd en subjektiv rätt till denna lagfästa trygghet som det allmänna ska ordna. Enligt utskottet är tryggheten förknippad med vissa sociala risksituationer som räknas upp i stadgandet och de stöd villkor som det stadgas om i lag och dessutom behovsprövning och procedurer. Enligt tillkomsthandlingarna för reformen om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 74/II) innebär skyddet för grundläggande utkomst enligt 2 mom. ett mer omfattande skydd än rätten enligt paragrafens 1 mom. I sitt betänkande 25/1994 rd preciserade grundlagsutskottet att i de situationer som nämns i 2 mom. kan garantierna för individens grundläggande utkomst inte utgöras av den trygghet som det i sista hand föreskrivs om i 1 mom.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att grundlagen inte i sig hindrar att det ställs villkor för erhållande av en förmån som tryggar den grundläggande försörjningen (bl.a. GrUU 46/2002 rd, s. 2/I, GrUU 2/2012 rd, s. 2/I och de utlåtanden som nämns i dessa). Sådana villkor kan inom utkomstskyddet för arbetslösa vara sådana som syftar till att främja sysselsättningen av den arbetslöse, dvs. att tillgodose den rätt till arbete som föreskrivs i 18 § i grundlagen. Villkoren för arbetslösa att få utkomstskydd kan förutsätta motprestationer av stödmottagaren. Om förvägran av arbetslöshetsförmån används som en sanktion, ska den vara motiverad i förhållande till hurdana sysselsättningsfrämjande åtgärder som erbjuds och vad som kan räknas vara orsakat av den arbetslöse.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Grundlagsutskottet har i vissa situationer ansett inexakta bestämmelser om individens rättsställning vara problematiskt ur författningsrättsligt perspektiv. Till exempel i sitt utlåtande GrUU 25/1997 rd har grundlagsutskottet konstaterat att i bestämmelserna om karenstider utan dagpenning och arbetsskyldighet används många tånjbara begrepp. I dessa utlåtanden behandlade grundlagsutskottet också i övrigt bestämmelsernas tillräckliga exakthet. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslogs begreppet ”andra åtgärder som måste anses vara skäliga och som främjar sysselsättningen”. Vid upprepad vägran att delta i sådana åtgärder skulle föreläggas skyldighet att vara i arbete. Grundlagsutskottet ansåg det vara nödvändigt att precisera begreppet av rättsskyddssynpunkter. Bestämmelsen precisades till formen ”åtgärder som arbetskraftsmyndigheten erbjuder i syfte att klarlägga arbetsförmågan eller arbetsconditionen eller andra därmed jämförliga åtgärder som måste anses vara skäliga och som främjar sysselsättningen” (GrUU 25/1997 rd, s. 3/II—4/II).

Enligt förslaget krävs det i 2 kap. 1 § 3 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa att den sökande sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten på ett ändamålsenligt sätt som dessa förutsätter. Ändringen av ordalydelsen inverkar inte på nuläget när det gäller att sköta ärenden hos arbets- och näringsbyrån. När det gäller att sköta ärenden hos en serviceproducent är kravet på ändamålsenlig service påkallat i bestämmelsen. Enligt 2 kap. 1 § 4 mom. i lagförslag 1 i propositionen ska serviceproducenten meddela arbets- och näringsmyndigheten om den arbetssökande försummar skötseln av ärenden. Arbets- och näringsmyndigheten bedömer om de åtgärder som serviceproducenten krävde av den arbetssökande var ändamålsenliga och om undersökningarna eller bedömningarna av arbetsförmågan var nödvändiga för att utreda servicebehovet. I den föreslagna 2 kap. 1 § 3 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är det fråga om en motsvarande bedömning av ändamålsenligheten.

Den arbetssökande kan förlora sin rätt till en arbetslöshetsförmån också när en serviceproducent har bestämt om skötseln av ärenden. I ett sådant fall kräver förlusten av rätten till en förmån att arbets- och näringsbyrån gör en bedömning av ändamålsenligheten i fråga om den skötsel av ärenden som serviceproducenten bestämt och beslutar om hur arbetssökandens förfarande inverkar på rätten att få arbetslöshetsförmån. Om den arbetssökande med stöd av den

grund som föreskrivs i 2 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa förlorar sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa, återställs förmånsrätten från och med att den sökande anlitar service hos arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten på det sätt som dessa förutsätter. Den arbetssökande kan sålunda själv påverka hur länge förmånen är förlorad.

I förslaget är det fråga om att genom lag föreskriva om tillvägagångssätten i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa och kraven för erhållande av skyddet. Det föreslås inga ändringar i de egentliga förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner, i behovsprövningen eller i förmånsnivån. I propositionen har man sett till att behovsprövningen i avgöranden som inverkar på rätten till förmåner förblir hos myndigheterna.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Man kan av en serviceproducent anskaffa åtgärder som anknyter till serviceprocessen för arbetssökande. Sådana åtgärder är intervju med arbetssökande, bedömning av servicebehovet, utarbetande av plan, uppföljning av om planen följs samt erbjudande av planenliga tjänster. Ändringen ska bedömas med stöd av 124 § i grundlagen.

Utbetalarna av arbetslöshetsförmån, Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, måste avgöra om de kan betala arbetslöshetsförmån till en arbetssökande för tiden för sysselsättningsfrämjande service, exempelvis oberoende av tidsperioden utan ersättning och skyldigheten att vara i arbete. Utbetalaren av arbetslöshetsförmånen ska dessutom avgöra om en arbetssökande har rätt till höjd kostnadsersättning. På grund av Folkpensionsanstaltens offentliga grättsliga ställning är det på det sätt som avses i grundlagen oproblematiskt att överföra uppgifter till den, men i fråga om arbetslöshetskassorna måste ändringarna bedömas närmare utifrån 124 § i grundlagen.

Enligt detaljmotiveringen om 124 § i grundlagen är avsikten med bestämmelsen att begränsa överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter utanför det egentliga myndighetsmaskineriet. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i detta sammanhang i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig till t.ex. verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd, s. 179/I). Grundlagsutskottet har med hänvisning till motiveringen av bestämmelsen konstaterat att utgångspunkten är att bestämmelsen inte är avsedd att användas för att lägga ut helheter av förvaltningsuppgifter på aktörer utanför myndighetsapparaten (RP 1/1998 rd, s. 179, GrUB 10/1998 rd, s. 33).

När det gäller bestämmelsen i fråga ska enligt förarbetet till 124 § i grundlagen som betydande utövning av offentlig makt, som alltså inte får överföras utanför myndighetsapparaten, anses till exempel på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller att på något annat konkret sätt ingripa i en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter. Sådana befogenheter får endast ges till myndigheter (RP 1/1998 rd, s. 180/I). Grundlagsutskottet har ansett att bland annat påförande av administrativa påföljder inbegriper betydande utövning av offentlig makt (GrUU 15/2012 rd, s. 3, GrUU 57/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2005 rd, s. 2/II, GrUU 55/2005 rd, s. 2/II).

RP 62/2018 rd

De åtgärder i anknytning till serviceprocessen för arbetssökande som avses i 1 kap. 5 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice, ska anses vara offentliga förvaltningsuppgifter. I dem utövas prövning i samband med service som erbjuds kunden. Betydande utövning av offentlig makt omfattar de dock inte, eftersom man vid prövningen inte på ett betydande sätt ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna.

När det gäller rätten till utkomstskydd för arbetslösa är det viktigt att serviceproducenten har skyldighet att underrätta arbets- och näringsbyrån om den arbetssökandes handlande som kan inverka på rätten att få arbetslöshetsförmån. Arbets- och näringsbyrån ska vid behov begära en redogörelse av den arbetssökande och bedöma hur den arbetssökandes handlande påverkar hans eller hennes rätt till arbetslöshetsförmån, och ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om saken till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen.

Serviceproducenten ska lämna meddelanden om deltagande i servicen till utbetalaren av arbetslöshetsförmånen. I dessa meddelanden konstateras den faktiska situationen, och de omfattar sålunda inte prövning. Därför överförs inte till serviceproducenten makt att fatta sådana beslut eller vidta sådana åtgärder som utan arbets- och näringsbyråns prövning kan inverka på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån. Det betyder att de uppgifter som enligt lagförslag 1 kan överföras till serviceproducenter inte omfattar utövning av betydande offentlig makt.

Nya uppgifter som föreslås för arbetslöshetskassorna är beslutsfattande i fråga om rätten till arbetslöshetsförmån och förmånens belopp och de är därmed offentliga förvaltningsuppgifter. De nya uppgifterna är likartade de uppgifter arbetslöshetskassorna har i dagsläget. Arbetslöshetskassan ska konstatera inledningsdatum för den sysselsättningsfrämjande service som serviceproducenten meddelat och utifrån tidsordningen för det inledningsdatumet och inledningsdatumet för den påföljd för utkomstskyddet för arbetslösa som meddelats i arbets- och näringsbyrås bindande arbetskraftspolitiska utlåtande avgöra om förmånen utan någon påföljd kan betalas ut för tiden för service trots påföljden. Serviceproducenten ska dessutom meddela arbetslöshetskassan den arbetssökandes bostadsort och adressuppgifterna till platsen där den sysselsättningsfrämjande servicen ordnas. Utifrån dessa uppgifter avgör kassan beloppet av den kostnadsersättning som ska betalas till sökanden. Sådant beslutsfattande som grundar sig på entydiga bestämmelser i lag kan inte betraktas som betydande utövning av offentlig makt.

Enligt förarbetena till 124 § i grundlagen är utgångspunkten att offentliga förvaltningsuppgifter genom lag anförtros andra än myndigheter. Eftersom framför allt skötseln av offentliga tjänster bör kunna ordnas smidigt och det inte i fråga om sådana uppgifter med hänsyn till syftena med regleringen finns behov av detaljreglering i lag, ska det också vara möjligt att med stöd av lag genom föreskrifter eller beslut bestämma om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Också befogenheten att överföra uppgiften ska då grunda sig på lag (RP 1/1998 rd, s. 179/II). Grundlagsutskottet har konstaterat att offentliga förvaltningsuppgifter får anförtros andra än myndigheter också genom ett avtal som ingås med stöd av lag (GrUU 11/2004 rd, s. 2/I, GrUU 11/2002 rd, s. 5/I och GrUU 26/2017 rd, s. 48).

Ovan har uppgifterna i samband med serviceprocessen för arbetssökande bedömts vara offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt 1 kap. 5 § i 1 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice kan arbets- och näringsbyrån och närings-, trafik- och miljöcentralen anskaffa denna service. Överföringen av den offentliga förvaltningsuppgiften till någon annan än en myndighet sker alltså med stöd av ett avtal. Befogenheten ska bygga på en lag på det sätt som förutsätts i grundlagen och i grundlagsutskottets utlåtandepraxis.

Enligt förarbetena till 124 § i grundlagen ska föreskrifter eller beslut om överförande av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter kunna utfärdas endast under de förut-

RP 62/2018 rd

sättningar som avses i bestämmelsen. För det första krävs det att ett överförande behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgiften i fråga. Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska särskilt uppmärksammas dels förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, dels enskilda personers och sammanslutningars behov. Dessutom ska arten av förvaltningsuppgifter beaktas. Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion uppfyllas lättare än t.ex. i fråga om beslutsfattande som gäller en enskild persons eller sammanslutnings centrala rättigheter. Kravet på ändamålsenlighet är i detta sammanhang en rättslig förutsättning som ska bedömas från fall till fall. (RP 1/1998 rd, 179/II)

I sin vedertagna utlåtanedpraxis har grundlagsutskottet framhåvt att kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor och att det från fall till fall måste bedömas om kravet uppfylls (GrUU 44/2016 rd, s. 5, GrUU 16/2016 rd, s. 3, GrUU 12/2014 rd, s. 2/II, GrUU 8/2014 rd, s. 3/II, GrUU 5/2014 rd, s. 3/I—II, GrUU 23/2013 rd, s. 3/I, GrUU 65/2010 rd, s. 2/II, GrUU 57/2010 rd, s. 5/I, GrUU 48/2010 rd, s. 3/II och de utlåtanden som nämns där. Se också RP 1/1998 rd, s. 179/II). I sina bedömningar av om kravet på ändamålsenlighet uppfylls har grundlagsutskottet vägt in bland annat den specialkompetens eller de resurser som behövs för uppgifterna (GrUU 29/2013 rd, s. 2, GrUU 37/2010 rd, s. 4/II), ett ökat servicebehov (GrUU 6/2013 rd, s. 2/II, GrUU 16/2016 rd, s. 3), regional tillgång till tjänster (GrUU 11/2004 rd, s. 2/I) och flexibilitet (GrUU 6/2013 rd, s. 2/II) och effektivitet i verksamheten (GrUU 3/2009 rd, s. 4/II). Enligt utskottet går kravet på ändamålsenlighet inte enbart ut på ekonomisk ändamålsenlighet, även om det på behörigt sätt måste fästas adekvat hänseende vid de ekonomiska konsekvenserna (GrUU 11/2006 rd, s. 2—3). Det har också betydelse om myndighetens personella resurser räcker till (GrUU 23/2013 rd, s. 3/I—II, 6/2013 rd, s. 4/II). (GrUU 26/2017, s. 49—50)

Vid bedömningen av bland annat landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (RP 15/2017 rd) konstaterade grundlagsutskottet att vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om ska vägas in i bedömningen av om förvaltningsuppgiften behöver anförtröas någon annan än en myndighet för att kunna utföras ändamålsenligt. Grundlagsutskottet lade särskild vikt vid socialvårdstjänsterna som direktvalstjänster. I socialvården är det oftare än i hälso- och sjukvården fråga om att förvaltningsbeslut med effekter på individens ställning fattas. Kravet på ändamålsenlighet är således svårare att uppfylla än när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion (RP 1/1998 rd, s. 179/II, se även GrUU 8/2014 rd). (GrUU 26/2017 rd, s. 52—54)

Det är i praktiken svårt att från varandra skilja åt de olika delarna i den arbetssökandes serviceprocess, dvs. intervju, bedömning av servicebehovet, uppgörandet av en plan, uppföljning av planen och erbjudande av planerliga tjänster. Med tanke på ändamålsenlighetsbedömningen bildar delarna därmed också en helhet.

Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska det beaktas att det i åtgärderna i anknytning till serviceprocessen för arbetssökande endast undantagsvis ingår förvaltningsbeslut som inverkar på individens ställning. På det sätt som det konstateras i detaljmotiveringen till 14 kap. 1 § i lagförslag 1, består en serviceproducents uppgifter huvudsakligen av anordnande av service eller åtgärder, dvs. faktiska förvaltningsåtgärder. Om det av en serviceproducent har skaffats uppgifter som har samband med serviceprocessen, kan serviceproducenten dock bli tvungen att besluta att den inte utarbetar någon sysselsättningsplan för den arbetssökande, t.ex. på grund av att serviceproducenten anser att personen inte är arbetslös arbetssökande. I sådana fall ska serviceproducenten enligt förvaltningslagen fatta ett skriftligt beslut om saken. Serviceproducenten ska dessutom fatta ett förvaltningsbeslut, ett beslut om att inte erbjuda servicen, om serviceproducenten och den arbetssökande inte når samförstånd om den service som erbjuds.

De beskrivna situationerna, där serviceproducenten ska fatta ett förvaltningsbeslut, är undantag i serviceprocessen för arbetssökande. Vid bedömningen av ändamålsenligheten av de uppgifter som ges i anknytning till den arbetssökandes serviceprocess ska det beaktas att uppgifterna mer är av karaktären serviceproduktion än beslutsfattande som gäller individers och sammanslutningars centrala rättigheter.

Servicebehovet för arbetssökande är varierande. Myndigheten har begränsade möjligheter att skraddarsy sin service för de behov som olika grupper av arbetssökande har. Serviceproducenterna kan däremot specialisera sig på service till vissa grupper, vilket gör det möjligt att bättre än i dagsläget erbjuda individuella servicehelheter som bättre svarar mot de behov som olika grupper av arbetssökande har.

Syftet med propositionen är att öka den offentliga arbetskrafts- och företagsservicens kundorientering och genomslagskraft genom att ge möjlighet att inom hanteringen av serviceprocesserna och inom serviceproduktionen utnyttja marknaden. Ändamålsenligheten hos varje anskaffning bedöms av närings-, trafik- och miljöcentralen eller i begränsade fall i enlighet med statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice av arbets- och näringsbyrån. Inom varje område är det möjligt att bedöma om det är, och till vilka delar, ändamålsenligt att utnyttja serviceproducenter i serviceprocessen för arbetssökande eller vid produktionen av servicen. Propositionen gör alltså flexibla lösningar utifrån olika regioners behov möjliga.

De nya uppgifterna som överförs till arbetslöshetskassorna anknyter i hög grad till den arbetssökandes rätt till förmåner under tiden för den sysselsättningsfrämjande servicen. Om serviceproducenten inte har möjlighet att direkt till arbetslöshetskassorna meddela de uppgifter som behövs för betalningen av förmåner, måste uppgifterna skickas via arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Med beaktande av karaktären av de uppgifter som ska meddelas är detta inte ändamålsenligt. Det skulle oundvikligen medföra dröjsmål att skicka uppgifterna via någon och inte direkt. Dessutom ökar risken för fel i uppgifterna när de, ibland i onödan, överförs från ett datasystem till ett annat. Arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter har heller inte någon faktisk möjlighet att övervaka att de uppgifter som serviceproducenten skickar är korrekta.

Enligt 124 § i grundlagen får offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Enligt förarbetena till 124 § understryker bestämmelsen betydelsen av att de som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildade för ändamålet och sakkunniga samt att de ska stå under tillräcklig offentlig insyn. Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning gäller framför allt beslutsfattandet i samband med offentliga förvaltningsuppgifter. Vid beslutsfattandet ska avseende fästas vid bland annat jämlikheten (6 §), enskildas grundläggande språkliga rättigheter (17 §), rätten att bli hörd, kravet på att beslut ska motiveras och rätten att söka ändring (se GrUU 19/1996 rd). Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning ska allmänt tolkas så att grundlagens 21 § och övriga bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna beaktas. Stöd för tolkningen av bestämmelsen kan fås i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. (RP 1/1998 rd, s. 179/II—180/I)

Grundlagsutskottet ansåg vid behandlingen av förslaget till grundlag att när förvaltningsuppgifter direkt genom lag eller med stöd av lag förs över på andra än myndigheter ska rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställas genom bestämmelser. Om ett offentligt förvaltningsuppdrag kan innebära utövning av offentlig makt är det särskilt viktigt att säkerställa att den som utövar offentlig makt är tjänsteman i den mening som avses i strafflagen (GrUB 10/1998 rd, s. 33/II).

RP 62/2018 rd

I sin senare tolkningspraxis har grundlagsutskottet ansett att det för att kraven på rättssäkerhet och god förvaltning ska anses vara uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen krävs att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (bl.a. GrUU 50/2017 rd, s. 3, GrUU 33/2004 rd, s. 7/II, GrUU 46/2002 rd, s. 9/II). I allmänhet är det inte nödvändigt att på grund av 124 § i grundlagen hänvisa till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom de allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Om man trots allt anser att t.ex. tydligheten kräver det, måste hänvisningen vara omfattande för att e contrario-tolkning ska undvikas (GrUU 11/2006 rd, s. 3/II), GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Grundlagsutskottet har tidigare också fäst uppmärksamhet vid att de allmänna förvaltningslagarna med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, myndighetsdefinition eller skyldigheten för en enskild eller ett statligt affärsverk att betjäna på ett visst språk också kan tillämpas på enskilda när de fullgör faktiska förvaltningsuppgifter, om detta inte av grundad anledning uttryckligen utesluts (GrUU 16/2016 rd, s. 2—3, GrUU 27/2014 rd, s. 3/I och GrUU 26/2017 rd, s. 50).

De allmänna förvaltningslagarna ska tillämpas på serviceproducenter med stöd av lagarnas bestämmelser om tillämpningsområde och de föreslagna begränsningarna av besvärsrätten strider inte mot grundlagen. I 4 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har lagens tillämpning begränsats utöver myndigheter endast till när offentlig makt utövas. För att undvika otydligheter vid tillämpningen av offentlighetslagen på serviceproducenternas verksamhet, föreskrivs det om offentlighetslagens tillämpning på serviceproducenters verksamhet i 2 kap. 9 § i lagförslag 1. I samma bestämmelse föreskrivs också om tillämpningen av bestämmelserna om tjänsteansvar på anställda hos serviceproducenter.

Arbetslöshetskassorna sköter redan uppgifter som måste betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter, varför tillämpningen av de allmänna förvaltningslagarna på kassorna och rättskyddet vid kassornas beslutsfattande redan har ombesörjts i den befintliga lagstiftningen. Sålunda tar propositionen hänsyn till kraven på god förvaltning samt en tillräcklig rättssäkerhet vid överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter.

Det föreslås inte några bestämmelser om utbildnings- eller kompetenskrav för anställda hos serviceproducenter, eftersom det inte finns några kompetens- eller utbildningskrav för branschen. Behoven för personalens kompetens och utbildning är i hög grad beroende av hurudan service eller hurudana åtgärder som upphandlas. Kraven på kompetens för serviceproducentens personal definieras bäst i anbudsförfrågan och upphandlingskontraktet för servicen.

Regeringen anser att det i propositionen inte föreslås sådana ändringar som skulle medföra att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med anledning av sakens principiella betydelse anser regeringen det dock vara önskvärt att inhämta riksdagens grundlagsutskotts utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten, 4 § 2—4 mom., 5 och 7 § samt 8 § 2 mom., rubriken för 2 kap. samt 2 kap. 1 § och 2 § 3 mom., 4 och 5 §, 7 § 3 mom., rubriken för 8 §, 8 § 1 och 2 mom. och 9 §, 3 kap. 2 § 1 och 2 mom. samt 3 § 2 mom., 4 kap. 3 §, det inledande stycket i 4 §, det inledande stycket i 5 § 1 mom. och 5 § 2 mom., 8 § 1 mom., det inledande stycket i 9 § 1 mom. och 9 § 2 och 3 mom. samt 10 §, 6 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 9 kap. 2 § 4 mom., 10 kap. 1 § 3 mom., 12 kap. 6 §, 13 kap. 1, 2, 4 och 5 §, 14 kap. 1 § 1 mom. och 2 §,

av dem 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1371/2014 och 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1339/2014, 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 390/2014 och 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1456/2016, det inledande stycket i 4 kap. 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1375/2014, 4 kap. 10 §, 12 kap. 6 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1456/2016 samt 14 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1133/2014, och

fogas till 1 kap. 3 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1050/2013, 1366/2014, 1371/2014, 1456/2016 och 548/2017, en ny 4 a-punkt, till 1 kap. en ny 4 a §, till 12 kap. 7 § ett nytt 3 mom. och till 14 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, ett nytt 5 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4 a) *serviceproducent* en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån valt ut för att producera service enligt denna lag eller för att sköta åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande,

5) *sysselsättningsplan* en plan som en arbets- och näringsmyndighet eller en serviceproducent utarbetat tillsammans med den arbetssökande och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

4 §

Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen eller en serviceproducent samt kunden ska tillsammans bedöma

RP 62/2018 rd

kundens behov av service. Utifrån bedömningen ska kunden tillhandahållas sådan offentlig arbetskrafts- och företagsservice som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar kundens placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet. Bedömningen av servicebehovet kan även göras digitalt.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna kan använda på egen hand och som personlig service. Kundens sätt att anlita service och kontakten mellan kunden och den myndighet eller serviceproducent som tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagsservice bestäms utifrån det uppskattade servicebehovet.

Om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om serviceansvaret ligger på en annan myndighet eller aktör, ska arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen eller serviceproducenten informera kunden om andra servicemöjligheter och vid behov i samarbete med andra myndigheter eller tjänsteleverantörer hänvisa kunden till service som ordnas av dessa.

4 a §

Serviceansvar

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i fråga om den service och de övriga åtgärder som ska anordnas ansvara för

- 1) lika tillgång till service och åtgärder,
- 2) fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem,
- 3) det sätt som de produceras på,
- 4) tillsynen över produktionen.

Dessutom ska närings-, trafik- och miljöcentralen ansvara för information om de arbetssökandes rättigheter, skyldigheter och förmåner i anslutning till service och åtgärder enligt denna lag samt för vägledning och rådgivning i anslutning till användningen av service.

5 §

Produktion och anskaffning av service

Närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån kan producera service enligt denna lag själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter. När närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- eller näringsbyrån skaffar service eller åtgärder som anges i lagen av en serviceproducent kvarstår det serviceansvar som avses i 4 a § hos närings-, trafik- och miljöcentralen. Service och åtgärder kan skaffas med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (*sysselsättningsanslag*) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Av en serviceproducent kan anskaffas

- 1) åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande enligt 2 kap. 4—7 §,
- 2) arbetsförmedlingsservice enligt 3 kap. 2 §,
- 3) sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning och utbildningsprövning samt anvisande av arbetsprövning enligt 4 kap. 2—5 §,
- 4) arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. 1 § och 2 § 1 mom.,
- 5) service för utveckling av företagsverksamhet enligt 8 kap. 5 §,
- 6) sådan service som kan anses vara skäligen och som kan jämföras med service enligt 2—5 punkten.

Kommunen eller en i 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) avsedd till en kommun anknuten enhet kan vara serviceproducent endast i situationer med mark-

RP 62/2018 rd

nadsbrist. I situationer med marknadsbrist kan direktupphandling enligt 40 § i lagen om offentlig upphandling och koncession även göras av en kommun eller en till kommunen anknuten enhet.

Om serviceproducenten får statsunderstöd eller annan statlig finansiering för att producera den service eller åtgärd som anskaffas, ska den andel som motsvarar understödet eller finansieringen dras av från anskaffningspriset.

Bestämmelser om arbets- och näringsbyråns och närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter vid anskaffning av service, om förfarandet vid beslut om anskaffning och när anskaffningsavtalet ingås, om innehållet i och giltigheten för anskaffningsavtalet samt om det anskaffnings- och anbuds förfarande som föregår avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Jämlikhet

Inom offentlig arbetskrafts- och företagsservice iakttas jämlikhet och opartiskhet. Arbets tvister påverkar inte den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten ska i samband med ett arbetserbjudande eller annan personlig service informera den arbetssökande om arbetstvister.

8 §

Främjande av likabehandling och jämställdhet

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och serviceproducenten ska tillhandahålla offentlig arbetskrafts- och företagsservice på lika villkor och enligt samma principer oberoende av den enskilda kundens kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014). Arbets- och näringsmyndigheten och serviceproducenten ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att de enskilda kunderna har samma möjligheter att söka arbete, utvecklas yrkesmässigt och få utbildning oberoende av kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen.

2 kap.

Serviceprocessen för arbetssökande

1 §

Inledande av jobsökning och jobsökningens giltighet

En enskild kunds jobsökning inleds den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen på arbets- och näringsbyrån och han eller hon registreras som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Arbets- och näringsmyndigheterna kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt.

Registrering som arbetssökande förutsätter att den enskilda kunden inom den tid som arbets- och näringsmyndigheten har satt ut lägger fram de redogörelser om sin yrkeskompetens, arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga som behövs för tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice. En förutsättning för registreringen är dessutom att den arbetssökande, för mottagande av arbetserbjudanden och för annan kontakt, meddelar arbets- och näringsmyndigheten sin postadress och eventuella övriga kontaktuppgifter med hjälp av vilka han eller hon kan nås utan dröjsmål.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar arbets- och näringsmyndigheten att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft,

2) inte anlitar service hos arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten inom den tid som myndigheten eller serviceproducenten har satt ut och på det sätt dessa förutsätter,

3) inte inom den tid och på det sätt som överenskommits i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den underrättar arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten om hur han eller hon har följt planen, eller

4) inte deltar i de undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan som är nödvändiga för att klarlägga hans eller hennes servicebehov.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft dagen efter den dag då arbets- och näringsbyrån har konstaterat en i 3 mom. 2–4 punkten avsedd försummelse. Om det är en serviceproducent som ansvarar för åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, är en förutsättning för att jobbsökningen ska upphöra att vara i kraft på den grund som avses i de nämnda bestämmelserna dessutom att arbets- och näringsbyrån bedömer att de i 2 eller 3 punkten avsedda åtgärder som serviceproducenten krävde av den arbetssökande var ändamålsenliga eller att de i 4 punkten avsedda undersökningarna och bedömningarna av arbetsförmågan var nödvändiga för att utreda servicebehovet. Serviceproducenten ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om ett i de nämnda bestämmelserna avsett förfarande från den arbetssökandes sida. Närmare bestämmelser om lämnande av meddelanden och om vad som ska ingå i meddelandena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft kan jobbsökningen inledas på nytt på det sätt som anges i 1 och 2 mom. Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft på grund av ett förfarande som avses i 3 mom. 4 punkten, krävs det dessutom att en enskild kund som önskar inleda jobbsökning förbinder sig att delta i undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan.

2 §

Registrering av utlänningar som arbetssökande och jobbsökningens giltighet

Utöver vad som föreskrivs i 1 § 3–5 mom. upphör giltigheten för utländska arbetssökandes jobbsökning, om de inte längre uppfyller förutsättningarna enligt 1 eller 2 mom. för att registrera sig som arbetssökande. En serviceproducent ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om en ovan avsedd grund enligt vilken jobbsökningen upphör.

4 §

Ordnanande av intervju med arbetssökande

Arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av den arbetssökandes situation är uppenbart onödigt.

Arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten ska ge den arbetssökande möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt den arbetssökandes servicebehov. En intervju med en arbetslös arbetssökande ska dock alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

5 §

Innehållet i en intervju med en arbetssökande

I den första intervjun med en arbetssökande kontrolleras och kompletteras uppgifterna om jobsökningen, bedöms servicebehovet, utarbetas en sysselsättningsplan och avtalas om sättet att anlita service hos arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten och om kontakten mellan den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten. Som ett led i bedömningen av servicebehovet bedömer arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten arbetssökandens förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och sannolikheten för längre arbetslöshet. I de senare intervjuerna bedöms dessutom hur framgångsrik jobsökningen varit och hur sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen har följts. Samtidigt revideras planen.

I samband med att den arbetssökande intervjuas ska arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten erbjuda den arbetssökande anställningar och utbildning som lämpar sig för den arbetssökande samt annan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

7 §

Sysselsättningsplanens innehåll

Den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten ska komma överens om uppföljning av hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen har genomförts och godkänna planen. Om arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten kräver någon annan redogörelse för hur planen genomförts än den arbetssökandes eget meddelande, ska detta skrivas in i planen.

8 §

Skyldigheter för arbetslösa arbetssökande

Den som är arbetslös arbetssökande har en allmän skyldighet att söka arbete och utbildning. En arbetslös arbetssökande är också skyldig att delta i intervjuer för arbetssökande och i utarbetande och revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen. Därtill ska en arbetslös arbetssökande meddela arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten om ändringar i postadressen och andra eventuella kontaktuppgifter.

En arbetslös arbetssökande med vilken en sysselsättningsplan eller en ersättande plan har utarbetats är skyldig att följa sin plan och att söka sig till och delta i sådan service enligt planen som stöder jobsökningen och främjar arbetsmarknadsfärdigheterna och möjligheterna att få arbete. En arbetslös arbetssökande är dessutom skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som avtalats i planen underrätta arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten om hur han eller hon har genomfört planen.

9 §

Arbets- och näringsmyndighetens och serviceproducentens skyldigheter

Arbets- och näringsmyndigheten ska inom ramen för de anslag som anvisats myndigheten erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen. Myndigheten ska också följa hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider. Om en serviceproducent försummar uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, och inte rättar till sitt förfarande på uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten,

RP 62/2018 rd

är det arbets- och näringsbyrån som ansvarar för de åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande.

Om en serviceproducent sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, ska serviceproducenten i dessa uppgifter sörja för att serviceprocessen framskrider. Serviceproducenten ansvarar för de uppgifter som enligt denna lag ankommer på serviceproducenten, och som anknyter till service som serviceproducenten producerar med stöd av ett anskaffningsavtal eller uppgifter som serviceproducenten sköter med stöd av ett anskaffningsavtal. Dessutom ansvarar serviceproducenten för de övriga uppgifter som med stöd av denna lag och lagen om utkomstskydd för arbetslösa anknyter till service och åtgärder som avses i anskaffningsavtalet och produceras av serviceproducenten.

På en serviceproducents verksamhet, när den sköter uppgifter enligt denna lag, ska lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och arkivlagen (831/1994) tillämpas. På personer som är anställda hos serviceproducenter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

3 kap.

Arbetsförmedling

2 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbets- och näringsmyndigheterna och serviceproducenten ska publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag, om inte något annat föreskrivs i 3 §. Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten söker på avtalat sätt upp arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presenterar dem för arbetsgivaren.

Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten söker upp och erbjuder arbetssökandena lämpliga arbeten. Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten bedömer arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av den arbetssökandes yrkeskompetens, tidigare anställningar, utbildning och arbetsförmåga.

3 §

Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan

En serviceproducent kan överföra ett ärende som gäller publicering eller borttagande av en platsanmälan till arbets- och näringsmyndigheten för avgörande. En förutsättning för att vägra ta emot en platsanmälan eller för att ta bort en anmälan i de situationer som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten är att arbetsgivaren inte trots uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten har rättat sin platsanmälan.

4 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

3 §

Vägledning för yrkesvalet och karriären

Arbets- och näringsmyndigheterna eller serviceproducenten kan erbjuda vägledning för yrkesvalet och karriären för att stödja enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. För att utreda alternativen för enskilda kunders yrkesval och karriär, kompetens och lämplighet får med kundens samtycke lämpliga psykologiska bedömningsmetoder vid behov användas i vägledningen.

4 §

Träning

Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan erbjuda enskilda kunder träning

5 §

Prövning

Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan anvisa enskilda kunder

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner eller andra sammanslutningar, av stiftelser och av statliga ämbetsverk och inrättningar. En serviceproducent som sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande kan ordna arbetsprövning, om detta har avtalats i anskaffningsavtalet.

8 §

Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet

Den som deltar i arbetsprövning står inte i anställningsförhållande till den som ordnar arbetsprövningen och inte heller till arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten.

9 §

Avtal om arbetsprövning

Den enskilda kunden, den som ordnar arbetsprövningen och arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten ska ingå ett skriftligt tidsbegränsat avtal om arbetsprövningen. Följande ska framgå av avtalet:

I avtalet om arbetsprövning ska som villkor ingå att den som ordnar arbetsprövningen ska lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen till arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten efter arbetsprövningen och, om arbetsprövningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen.

Dessutom får arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten i avtalet ställa upp sådana villkor för den som ordnar arbetsprövningen som behövs för genomförande av arbetsprövningen eller med tanke på den som deltar i arbetsprövningen. Den som ordnar arbetsprövningen och som är avtalspart kan inte överföra skyldigheterna enligt avtalet på någon annan.

RP 62/2018 rd

10 §

Avbrytande av träning och provning

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för träningen eller provningen inte nås, fattar arbets- och näringsbyrån utifrån frånvaron beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning. Arbets- och näringsbyrån kan också av andra vägande skäl fatta beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning.

Serviceproducenten eller den som ordnar arbetsprovningen är skyldig att anmäla sådan frånvaro som avses i mom. till arbets- och näringsbyrån.

Avtalsparterna har rätt att häva avtalet om arbetsprovning av andra skäl än vad som avses i 1 mom. genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Avtalet får dock inte hävas på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller av någon annan ogrundad orsak.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

2 §

Allmänna förutsättningar och förmåner

En arbetssökande som har fyllt 25 år och som studerar frivilligt har rätt till arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på de villkor som där anges, om

3) det i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den, som utarbetats tillsammans med arbets- och näringsbyrån, har avtalats om studierna på det sätt som anges i 4 §, och

9 kap.

Kostnadsersättning

2 §

Kostnadsersättningens belopp

Arbets- och näringsmyndigheterna och serviceproducenter som sköter i 2 kap. 4—7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande ska anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten. Närmare bestämmelser om hur den kostnadsersättning som avses i 1 mom. bestäms samt om arbets- och näringsmyndigheternas och serviceproducenternas skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 kap.

Förmåner enligt provning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar

RP 62/2018 rd

1 §

Ersättning för rese- och logikostnader

Ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan beviljas en arbetslös enskild kund som på grund av skada eller sjukdom behöver färdtjänst för att kunna besöka arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten. En förutsättning för att resekostnaderna ska ersättas är att ett personligt besök till arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten är nödvändigt med tanke på serviceprocessens framskridande.

12 kap.

Genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och tillhörande samarbete

6 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, serviceproducenter och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Närings-, trafik och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av serviceproducenten avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av serviceansvaret i 1 kap. 4 a §.

En serviceproducent har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen eller sköta uppgifterna.

Arbetsgivaren har för att fullgöra skyldigheten enligt de lagar som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden att återanställa uppsagda arbetstagare och tjänsteinnehavare, oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Arbetsgivaren har dessutom, för att uppfylla den förutsättning för beviljande av lönesubvention som anges i 7 kap. 3 § 3 mom., rätt att få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12 månader som föregått ansökan om lönesubvention är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

7 §

Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Om det är uppenbart att erbjudande av arbetsförmedlingsservice eller hänvisande till arbetsprövning borde förvägras med stöd av 1 mom., ska serviceproducenten utan dröjsmål överföra ärendet till arbets- och näringsbyrån för avgörande.

13 kap.

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

1 §

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem är arbets- och näringsministeriets informationssystem för ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och för fullgörande av de uppgifter som i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet och lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivits för arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Informationssystemet innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett register över serviceproducenter. Bestämmelser om det kundinformationssystem för företagstjänster som förvaltas av arbets- och näringsministeriet finns i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på utlämnande av uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och på de i systemet införda uppgifternas offentlighet.

2 §

Personuppgiftsansvariga

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsbyråerna är gemensamt personuppgiftsansvariga för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem.

4 §

Registrering och gallring av uppgifter samt begränsning av behandlingen av uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter samt de serviceproducenter som sköter i 2 kap. 4—7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande ska registrera kunduppgifter i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Den aktör som fört in uppgifter i kundinformationssystemet ansvarar för att uppgifterna är korrekta och uppdaterade. Om en personuppgift som registreras har erhållits på något annat sätt än av den som registreras, ska det i registret antecknas var uppgiften har erhållits och vem som har antecknat den.

Sådana uppgifter som gäller en enskild kund och som avses i 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten ska gallras ur informationssystemet två år från att de registrerades. Alla uppgifter om kunden eller serviceproducenten ska gallras fem år från att kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift behöver inte avföras om den behövs för ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller på grund av ett icke avslutat ärende.

Den registrerade har inte rätt att begränsa behandlingen enligt artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

5 §

Beviljande av användarrättigheter och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter i vissa fall

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter beviljar rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Centret ska hålla uppgifterna om giltiga användarrättigheter uppdaterade.

Användarrättigheter kan beviljas de tjänstemän vid arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter eller arbets- och näringsministeriet som sköter i denna lag eller i någon annan lag avsedda uppgifter som har samband med ordnande av arbetskrafts- och företagsservice eller uppgifter som anges i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Användarrättigheter kan även beviljas sådana, hos en aktör som på uppdrag av arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen utför separat utvärdering, granskning eller utredning eller hos en serviceproducent som sköter i 2 kap. 4—7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, anställda personer som sköter uppgiften i fråga.

Den som beviljats rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i systemet, om det behövs för att ordna kundbetjäningen, utreda eller avgöra ett anhängigt ärende, utföra tillsyns-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter eller utföra ett uppdrag.

Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljande av i 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet avsett tillstånd att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning av beslut som fattats med stöd av denna lag begäras enligt vad som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003). Omprövning av en serviceproducents beslut ska dock begäras hos den myndighet som serviceproducenten har ingått ett anskaffningsavtal med.

Om en serviceproducents beslut gäller ett avgörande att inte erbjuda sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning, prövning eller i 1 kap. 5 § 2 mom. 6 punkten avsedd service, får ett beslut som har meddelats med anledning av begäran om omprövning av serviceproducentens beslut inte överklagas genom besvär.

2 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut som fattats med stöd av denna lag får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten beslutar något annat.

RP 62/2018 rd

Denna lag träder i kraft den
20.

20 . Bestämmelserna i 4 kap. 5 § träder dock i kraft den

2.

Lag

om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) det inledande stycket i 4 kap. 5 § 1 mom. och 4 kap. 5 § 2 mom. samt 12 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1456/2016, som följer:

4 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

5 §

Prövning

Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan anvisa enskilda kunder

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner eller andra sammanslutningar, av stiftelser och av statliga ämbetsverk och inrättningar. Serviceproducenten kan ordna arbetsprövning, om det har avtalats i anskaffningsavtalet.

12 §

Undantag i fråga om rekryteringsprövning

Avtalsparterna har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Avtal får dock inte hävas på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller av någon annan ogrundad orsak. Arbets- och näringsbyrån kan fatta beslut om hävande av avtalet om rekryteringsprövning, om det finns vägande skäl för detta.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 926/2012, som följer:

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande, som omfattar uppgifter som avses i 2 §, eller personen första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och arbets- och näringsmyndigheter eller serviceproducenter som ingår avtal om arbetsprövning.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 11 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 1457/2016,

ändras 1 kap. 3 § 2 mom., 4 § 3 mom. och 5 § 1 mom. 10 punkten, 2 kap. 1 § 3 mom., 2 a kap. 4 § 1 mom. 2 punkten, 9 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom. och 12 § 2 mom. 2 punkten, 5 kap. 4 a § 2 mom., 11 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, 12 kap. 1 och 9 § samt 13 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten och 1 § 2 mom.,

sådana de lyder, 1 kap. 3 § 2 mom. i lag 313/2010, 1 kap. 4 § 3 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten i lag 1554/2015, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten samt 2 a kap. 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom. i lag 1370/2014, 2 kap. 1 § 3 och 4 mom. i lag 1001/2012, 2 a kap. 4 § 1 mom. 2 punkten och 12 § 2 mom. 2 punkten i lag 1451/2016, 2 a kap. 9 § 2 mom., 12 kap. 9 § och 13 kap. 1 § 2 mom. i lag 288/2012, 5 kap. 4 a § 2 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten i lag 1457/2016 samt 12 kap. 1 § delvis ändrad i lagarna 1089/2006, 288/2012 och 1554/2015, samt

fogas till 1 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 344/2009, 1199/2009, 1388/2010, 1439/2011, 918/2012, 1001/2012, 1370/2014, 1374/2014, 1457/2016 och 550/2017, en ny 9 a-punkt samt till 11 kap. en ny 4 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att fullfölja sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen samt att vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

4 §

Verkställighet av lagen

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner och arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten lämnar ett meddelande om deltagande i sysselsättningsfrämjande service i enlighet med vad som föreskrivs i 11 kap. 4 b §.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

9 a) *serviceproducent* en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån valt ut för att producera service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, eller för att sköta åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande,

10) *sysselsättningsplan* en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetssökande betraktas de som på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

- 1) är registrerade som arbetssökande,
 - 2) har hållit sin jobbsökning i kraft,
 - 3) sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten på ett ändamålsenligt sätt så som byrån eller serviceproducenten förutsätter.
-

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

En arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner avbryts 30 dagar efter vägran att ta emot arbete

-
- 2) för 60 dagar, om den arbetssökande utan giltig orsak vägrar ta emot annat än i 1 punkten avsett arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån eller en serviceproducent eller som på något annat sätt individuellt erbjuds honom eller henne,
-

9 §

Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas

En arbetssökande som uteblir från ett möte där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under de 15 dagar som följer efter uteblivandet från mötet. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på den myndighet eller serviceproducent som är med och utarbetar eller reviderar planen.

RP 62/2018 rd

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte, om den arbetssökande uteblir från mötet på grund av sjukdom eller olycksfall eller på grund av en omständighet som inte beror på personen själv eller om personen har någon annan godtagbar anledning till att utebli. En tid utan ersättning föreläggs inte heller när den arbetssökande i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten om att han eller hon är förhindrad att komma till mötet där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras och arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten godkänner den orsak som den arbetssökande angett för att mötet ska senareläggas.

10 §

Vägran att utarbeta sysselsättningsplan

Om en arbetssökande utan giltig orsak vägrar att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den eller genom något annat förfarande än det som avses i 9 § orsakar att planen inte kan utarbetas eller revideras, har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmåner under 30 dagar efter vägran. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på den myndighet eller serviceproducent som är med och utarbetar eller reviderar planen.

12 §

Vägran att delta i service

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på annan än sysselsättningsfrämjande service, om en arbetssökande vägrar delta i

2) sådan honom eller henne erbjuden och av Arbetskraftsmyndigheten eller en serviceproducent anordnad service som ska betraktas som skälig och som är jämförbar med den service som anges i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoses i löntagarers arbetsvillkor

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som ordnats med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

RP 62/2018 rd

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 5 § 1 och 3 mom.,

4 b §

Arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens meddelande

Serviceproducenten ska lämna meddelande till arbets- och näringsbyrån om ett sådant förfarande från den arbetssökandes sida som på det sätt som avses i 2 kap. 1, 13 eller 14 § eller 2 a kap. kan påverka den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner.

Arbets- och näringsbyrån ska lämna meddelande till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Om det är en serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen för arbetssökande, är det serviceproducenten som ska lämna meddelandet.

Ett meddelande om deltagande i sysselsättningsfrämjande service lämnas på begäran från Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan och ska på deras begäran kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten eller serviceproducenten att han eller hon ansöker om arbetslöshetsförmån, kan meddelandet lämnas utan att det begärs särskilt. Meddelandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om meddelandet av arbetskraftsmyndigheten eller serviceproducenten.

Närmare bestämmelser om lämnande av meddelande och om vad som ska ingå i meddelandena får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Ändring i Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassans beslut får sökas hos besvärsnämnden för social trygghet och ändring i ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Besvärsskriften ska lämnas in till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan i fråga inom 30 dagar från det ändringssökanden fick del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut ska trots ändringssökande följas till dess ärendet avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Ändring i arbets- och näringsbyråns och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters arbetskraftspolitiska utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. och arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens meddelande till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan enligt 11 kap. 4 a och 4 b § får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen kan ålägga arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom., en underrättelse som avses i 11 kap. 4 a § eller ett meddelande som avses i 11 kap. 4 b §. Arbetskraftsmyndigheten ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1§

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna samt besvärinstanser enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland eller någon annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

4) av andra serviceproducenter och anordnare av sysselsättningsfrämjande service.

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter få

- 1) arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av arbetskraftsmyndigheten,
- 2) underrättelser enligt 11 kap. 4 a § och meddelanden enligt 11 kap. 4 b § av arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten,
- 3) uppgifter om när straff börjar och slutar av straffanstalter; straffanstalten ska lämna uppgifterna omedelbart när en person tas in till anstalten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en persons förfarande enligt 11 kap. 4 b § 1 mom., som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag, och på givande av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande, om den arbetssökande har börjat delta i sysselsättningsfrämjande service innan denna lag trädde i kraft, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 5 § 4 mom., sådant det
lyder i lag 937/2012, som följer:

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan kommunen vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice eller att arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i en i 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice avsedd intervju. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i en intervju på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska kommunen vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 3 maj 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Arbetsminister Jari Lindström

1.

Lag

om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten, 4 § 2—4 mom., 5 och 7 § samt 8 § 2 mom., rubriken för 2 kap. samt 2 kap. 1 § och 2 § 3 mom., 4 och 5 §, 7 § 3 mom., rubriken för 8 §, 8 § 1 och 2 mom. och 9 §, 3 kap. 2 § 1 och 2 mom. samt 3 § 2 mom., 4 kap. 3 §, det inledande stycket i 4 §, det inledande stycket i 5 § 1 mom. och 5 § 2 mom., 8 § 1 mom., det inledande stycket i 9 § 1 mom. och 9 § 2 och 3 mom. samt 10 §, 6 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 9 kap. 2 § 4 mom., 10 kap. 1 § 3 mom., 12 kap. 6 §, 13 kap. 1, 2, 4 och 5 §, 14 kap. 1 § 1 mom. och 2 §,

av dem 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1371/2014 och 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1339/2014, 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 390/2014 och 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1456/2016, det inledande stycket i 4 kap. 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1375/2014, 4 kap. 10 §, 12 kap. 6 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1456/2016 samt 14 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1133/2014, och *fogas* till 1 kap. 3 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1050/2013, 1366/2014, 1371/2014, 1456/2016 och 548/2017, en ny 4 a-punkt, till 1 kap. en ny 4 a §, till 12 kap. 7 § ett nytt 3 mom. och till 14 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

3 §

3 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

5) *sysselsättningsplan* en plan som en arbets- och näringsmyndighet utarbetat tillsammans med den arbetssökande och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

4 a) **serviceproducent** en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån valt ut för att producera service enligt denna lag eller för att sköta åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande,

5) *sysselsättningsplan* en plan som en arbets- och näringsmyndighet eller en serviceproducent utarbetat tillsammans med den arbetssökande och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen ska bedöma kundernas behov av service tillsammans med kunderna. Utifrån servicebehovet ska sådan offentlig arbetskrafts- och företagservice tillhandahållas som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar enskilda kunders placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet.

Offentlig arbetskrafts- och företagservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna på egen hand kan använda och som personlig service. Kunden anlitar service och håller kontakt med den myndighet som tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagservice utifrån det uppskattade servicebehovet.

Om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagservice eller om serviceansvaret ligger på en annan myndighet eller aktör, ska arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter eller närings-, trafik- och miljöcentralen informera kunden om andra servicemöjligheter och vid behov i samarbete med andra myndigheter eller tjänsteleverantörer hänvisa kunden till service som ordnas av dessa.

4 §

Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen *eller en serviceproducent* samt kunden ska tillsammans bedöma kundens behov av service. Utifrån bedömningen ska kunden tillhandahållas sådan offentlig arbetskrafts- och företagservice som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar kundens placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet. *Bedömningen av servicebehovet kan även göras digitalt.*

Offentlig arbetskrafts- och företagservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna kan använda på egen hand och som personlig service. Kundens sätt att anlita service och kontakten mellan kunden och den myndighet *eller serviceproducent* som tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagservice bestäms utifrån det uppskattade servicebehovet.

Om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagservice eller om serviceansvaret ligger på en annan myndighet eller aktör, ska arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen *eller serviceproducenten* informera kunden om andra servicemöjligheter och vid behov i samarbete med andra myndigheter eller tjänsteleverantörer hänvisa kunden till service som ordnas av dessa.

4 a §

Serviceansvar

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i fråga om den service och de övriga åtgärder som ska anordnas ansvara för

- 1) *lika tillgång till service och åtgärder,*
- 2) *fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem,*
- 3) *det sätt som de produceras på,*

Gällande lydelse

5 §

Produktion och anskaffning av service

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen kan producera service enligt denna lag själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (*sysselsättningsanslag*) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Föreslagen lydelse

4) tillsynen över produktionen.

Dessutom ska närings-, trafik- och miljöcentralen ansvara för information om de arbetssökandes rättigheter, skyldigheter och förmåner i anslutning till service och åtgärder enligt denna lag samt för vägledning och rådgivning i anslutning till användningen av service.

5 §

Produktion och anskaffning av service

Närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån kan producera service enligt denna lag själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter. När närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- eller näringsbyrån skaffar service eller åtgärder som anges i lagen av en serviceproducent kvarstår det serviceansvar som avses i 4 a § hos närings-, trafik- och miljöcentralen. Service och åtgärder kan skaffas med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (*sysselsättningsanslag*) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Av en serviceproducent kan anskaffas

1) åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande enligt 2 kap. 4–7 §,

2) arbetsförmedlingsservice enligt 3 kap. 2 §,

3) sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning och utbildningsprövning samt anvisande av arbetsprövning enligt 4 kap. 2–5 §,

4) arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. 1 § och 2 § 1 mom.,

5) service för utveckling av företagsverksamhet enligt 8 kap. 5 §,

6) sådan service som kan anses vara skälig och som kan jämföras med service enligt 2–5 punkten.

Kommunen eller en i 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) avsedd till en kommun anknuten enhet kan vara serviceproducent endast i si-

Gällande lydelse

Om den som producerar servicen får statsunderstöd eller annan statlig finansiering för att producera den service som anskaffas, ska den andel som motsvarar understödet eller finansieringen dras av från servicens anskaffningspris.

Bestämmelser om arbets- och näringsbyråns och närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter vid anskaffning av service, förfarandet vid beslut om anskaffning och när anskaffningsavtalet ingås, innehållet i anskaffningsavtalet och det anskaffnings- och anbuds-förfarande som föregår avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Jämlikhet

Inom offentlig arbetskrafts- och företags-service iakttas jämlikhet och opartiskhet. Arbetstvister påverkar inte den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Arbets- och näringsmyndigheten ska i samband med ett arbetserbjudande eller annan personlig service informera den arbetssökande om arbetstvister.

8 §

Främjande av likabehandling och jämställdhet

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen ska tillhandahålla offentlig arbetskrafts- och företags-service på lika villkor och enligt samma principer oberoende av den enskilda kundens kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014). Arbets- och näringsmyndigheten ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att de enskilda kunderna har samma möjligheter att söka arbete, utvecklas yrkesmässigt och få utbild-

Föreslagen lydelse

tuationer med marknadsbrist. I situationer med marknadsbrist kan direktupphandling enligt 40 § i lagen om offentlig upphandling och koncession även göras av en kommun eller en till kommunen anknuten enhet.

Om *serviceproducenten* får statsunderstöd eller annan statlig finansiering för att producera den service *eller åtgärd* som anskaffas, ska den andel som motsvarar understödet eller finansieringen dras av från anskaffningspriset.

Bestämmelser om arbets- och näringsbyråns och närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter vid anskaffning av service, om förfarandet vid beslut om anskaffning och när anskaffningsavtalet ingås, om innehållet i *och giltigheten för* anskaffningsavtalet samt om det anskaffnings- och anbuds-förfarande som föregår avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Jämlikhet

Inom offentlig arbetskrafts- och företags-service iakttas jämlikhet och opartiskhet. Arbetstvister påverkar inte den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* ska i samband med ett arbetserbjudande eller annan personlig service informera den arbetssökande om arbetstvister.

8 §

Främjande av likabehandling och jämställdhet

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen *och serviceproducenten* ska tillhandahålla offentlig arbetskrafts- och företags-service på lika villkor och enligt samma principer oberoende av den enskilda kundens kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014). Arbets- och näringsmyndigheten *och serviceproducenten* ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att de enskilda kunderna har samma möjligheter att

Gällande lydelse

ning oberoende av kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen.

2 kap

Arbetssökande

1 §

Inledande av jobsökning och jobsökningens giltighet

En enskild kunds jobsökning inleds den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen på arbets- och näringsbyrån och han eller hon registreras som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Arbets- och näringsmyndigheterna kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt.

Jobsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobsökning i kraft,

2) inte anlitar service hos arbets- och näringsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

3) inte inom den tid som arbets- och näringsmyndigheten har satt ut lägger fram de redogörelser om sin yrkeskompetens, arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga som behövs för tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice,

Föreslagen lydelse

söka arbete, utvecklas yrkesmässigt och få utbildning oberoende av kön och de omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen.

2 kap.

Serviceprocessen för arbetssökande

1 §

Inledande av jobsökning och jobsökningens giltighet

En enskild kunds jobsökning inleds den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen på arbets- och näringsbyrån och han eller hon registreras som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Arbets- och näringsmyndigheterna kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt.

Registrering som arbetssökande förutsätter att den enskilda kunden inom den tid som arbets- och näringsmyndigheten har satt ut lägger fram de redogörelser om sin yrkeskompetens, arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga som behövs för tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice. En förutsättning för registreringen är dessutom att den arbetssökande, för mottagande av arbetserbjudanden och för annan kontakt, meddelar arbets- och näringsmyndigheten sin postadress och eventuella övriga kontaktuppgifter med hjälp av vilka han eller hon kan nås utan dröjsmål.

Jobsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar arbets- och näringsmyndigheten att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobsökning i kraft,

2) inte anlitar service hos arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten inom den tid som myndigheten eller serviceproducenten har satt ut och på det sätt dessa förutsätter,

Gällande lydelse

4) inte inom den tid och på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den underrättar arbets- och näringsmyndigheten om hur han eller hon har följt planen, eller

5) inte deltar i de undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan som är nödvändiga för att klarlägga hans eller hennes servicebehov.

Efter att giltigheten för jobbsökningen upphört kan jobbsökningen inledas på nytt på det sätt som anges i 1 mom. Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft på grund av ett förfarande som avses i 2 mom. 5 punkten, krävs det dessutom att en enskild kund som önskar inleda jobbsökning förbinder sig att delta i undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan.

2 §

Registrering av utlänningar som arbetssökande och jobbsökningens giltighet

Sådana medborgare i andra stater som på basis av internationella avtal om arbetskraftens fria rörlighet som är förpliktande för Finland har rätt att utan arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska prövning komma

Föreslagen lydelse

3) inte inom den tid och på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den underrättar arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* om hur han eller hon har följt planen, eller

4) inte deltar i de undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan som är nödvändiga för att klarlägga hans eller hennes servicebehov.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft dagen efter den dag då arbets- och näringsbyrån har konstaterat en i 3 mom. 2—4 punkten avsedd försummelse. Om det är en serviceproducent som ansvarar för åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, är en förutsättning för att jobbsökningen ska upphöra att vara i kraft på den grund som avses i de nämnda bestämmelserna dessutom att arbets- och näringsbyrån bedömer att de i 2 eller 3 punkten avsedda åtgärder som serviceproducenten krävde av den arbetssökande var ändamålsenliga eller att de i 4 punkten avsedda undersökningarna och bedömningarna av arbetsförmågan var nödvändiga för att utreda servicebehovet. Serviceproducenten ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om ett i de nämnda bestämmelserna avsett förfarande från den arbetssökandes sida. Närmare bestämmelser om lämnande av meddelanden och om vad som ska ingå i meddelandena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft kan jobbsökningen inledas på nytt på det sätt som anges i 1 och 2 mom. Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft på grund av ett förfarande som avses i 3 mom. 4 punkten, krävs det dessutom att en enskild kund som önskar inleda jobbsökning förbinder sig att delta i undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan.

2 §

Registrering av utlänningar som arbetssökande och jobbsökningens giltighet

Gällande lydelse

till Finland för att söka arbete och förvärvsarbeta, ska registreras som arbetssökande enligt 1 §, om inte något annat följer av avtalen.

Om inte något annat följer av internationella avtal som är förpliktande för Finland, registreras andra utländska medborgare och statslösa personer som arbetssökande i enlighet med 1 §, om de har rätt att förvärvsarbeta med stöd av ett uppehållstillstånd och tillståndet inte är förenat med några begränsningar som gäller arbetsgivaren.

Utöver vad som föreskrivs i 1 § 2 och 3 mom. upphör giltigheten för utländska arbetssökandes jobbsökning, om de inte längre uppfyller de villkor för registrering av utlänningar som arbetssökande som anges i 1 eller 2 mom. i denna paragraf.

4 §

Ordnanande av intervju med arbetssökande

Arbets- och näringsmyndigheten ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av arbetssökandens situation är uppenbart onödigt.

Arbets- och näringsmyndigheten ska ge arbetssökanden möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt arbetssökandens servicebehov. En intervju med en arbetslös arbetssökande ska dock alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när arbetssökanden varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

5 §

Innehållet i en intervju med en arbetssökande

I den första intervjun med en arbetssökande kontrolleras och kompletteras uppgifterna om jobbsökningen, bedöms servicebehovet, utarbetas en sysselsättningsplan och avtalas om sättet att anlita service hos arbets- och näringsmyndigheten och om kontakten mellan myndigheterna och arbetssökanden. Som ett led i bedömningen av servicebehovet bedömer myndigheten den arbetslösa arbetssö-

Föreslagen lydelse

Utöver vad som föreskrivs i 1 § 3—5 mom. upphör giltigheten för utländska arbetssökandes jobbsökning, om de inte längre uppfyller *förutsättningarna enligt 1 eller 2 mom. för att registrera sig som arbetssökande. En serviceproducent ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om en ovan avsedd grund enligt vilken jobbsökningen upphör.*

4 §

Ordnanande av intervju med arbetssökande

Arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av den arbetssökandes situation är uppenbart onödigt.

Arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* ska ge den arbetssökande möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt den arbetssökandes servicebehov. En intervju med en arbetslös arbetssökande ska dock alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

5 §

Innehållet i en intervju med en arbetssökande

I den första intervjun med en arbetssökande kontrolleras och kompletteras uppgifterna om jobbsökningen, bedöms servicebehovet, utarbetas en sysselsättningsplan och avtalas om sättet att anlita service hos arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* och om kontakten mellan den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten*. Som ett led i bedöm-

Gällande lydelse

kandens förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och sannolikheten för förlängd arbetslöshet. I de senare intervjuerna bedöms dessutom hur framgångsrik jobbsökningen varit och hur sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen har följts. Samtidigt revideras planen.

I samband med att arbetssökanden intervjuas erbjuder arbets- och näringsmyndigheten anställningar och utbildning som lämpar sig för arbetssökanden samt annan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

7 §

Sysselsättningsplanens innehåll

Den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten ska komma överens om uppföljning av hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen har genomförts och godkänna planen. Om arbets- och näringsmyndigheten kräver någon annan redogörelse för hur planen genomförts än arbetssökandens eget meddelande, ska detta skrivas in i planen.

8 §

Allmänna skyldigheter för arbetslösa arbetssökande

Den som är arbetslös arbetssökande har en allmän skyldighet att söka arbete och utbildning. En arbetslös arbetssökande är också skyldig att delta i intervjuer för arbetssökande och i utarbetande och revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen.

En arbetslös arbetssökande som tillsam-

Föreslagen lydelse

ningen av servicebehovet bedömer arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten arbetssökandens förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och sannolikheten för längre arbetslöshet. I de senare intervjuerna bedöms dessutom hur framgångsrik jobbsökningen varit och hur sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen har följts. Samtidigt revideras planen.

I samband med att den arbetssökande intervjuas ska arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten erbjuda den arbetssökande anställningar och utbildning som lämpar sig för den arbetssökande samt annan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

7 §

Sysselsättningsplanens innehåll

Den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten ska komma överens om uppföljning av hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen har genomförts och godkänna planen. Om arbets- och näringsmyndigheten eller serviceproducenten kräver någon annan redogörelse för hur planen genomförts än den arbetssökandes eget meddelande, ska detta skrivas in i planen.

8 §

Skyldigheter för arbetslösa arbetssökande

Den som är arbetslös arbetssökande har en allmän skyldighet att söka arbete och utbildning. En arbetslös arbetssökande är också skyldig att delta i intervjuer för arbetssökande och i utarbetande och revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen. *Därtill ska en arbetslös arbetssökande meddela arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten om ändringar i postadressen och andra eventuella kontaktuppgifter.*

En arbetslös arbetssökande med vilken en

Gällande lydelse

mans med myndigheterna har utarbetat en sysselsättningsplan eller en ersättande plan är skyldig att följa sin plan och att söka sig till och delta i sådan service enligt planen som stöder jobbsökningen och främjar arbetsmarknadsfärdigheterna och möjligheterna att få arbete. En arbetslös arbetssökande är dessutom skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som avtalats i planen underrätta arbets- och näringsmyndigheten om hur han eller hon har följt planen.

Föreslagen lydelse

sysselsättningsplan eller en ersättande plan har utarbetats är skyldig att följa sin plan och att söka sig till och delta i sådan service enligt planen som stöder jobbsökningen och främjar arbetsmarknadsfärdigheterna och möjligheterna att få arbete. En arbetslös arbetssökande är dessutom skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som avtalats i planen underrätta arbets- och näringsmyndigheten *eller serviceproducenten* om hur han eller hon har genomfört planen.

9 §

Arbets- och näringsmyndighetens skyldigheter

Arbets- och näringsmyndigheten ska inom ramen för de anslag som anvisats myndigheten erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen. Myndigheten ska också följa hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider.

9 §

Arbets- och näringsmyndighetens och serviceproducentens skyldigheter

Arbets- och näringsmyndigheten ska inom ramen för de anslag som anvisats myndigheten erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen. Myndigheten ska också följa hur sysselsättningsplanen eller den ersättande planen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider. *Om en serviceproducent försummar uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, och inte rättar till sitt förfarande på uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten, är det arbets- och näringsbyrån som ansvarar för de åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande.*

Om en serviceproducent sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, ska serviceproducenten i dessa uppgifter sörja för att serviceprocessen framskrider. Serviceproducenten ansvarar för de uppgifter som enligt denna lag anknyter till service som serviceproducenten producerar med stöd av ett anskaffningsavtal eller uppgifter som serviceproducenten sköter med stöd av ett anskaffningsavtal. Dessutom ansvarar serviceproducenten för de övriga uppgifter som med stöd av denna lag och lagen om utkomstskydd för arbetslösa anknyter till service och åtgärder som avses i anskaffningsavtalet och produceras av serviceproducenten.

På en serviceproducents verksamhet, när

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den sköter uppgifter enligt denna lag, ska lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och arkivlagen (831/1994) tillämpas. På personer som är anställda hos serviceproducenter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

3 kap

3 kap.

Arbetsförmedling

Arbetsförmedling

2 §

2 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsförmedlingsservice

Arbets- och näringsmyndigheterna ska publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag, om inte något annat föreskrivs i 3 §. Arbets- och näringsbyrån söker på avtalat sätt upp arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presenterar dem för arbetsgivaren.

Arbets- och näringsmyndigheterna *och serviceproducenten* ska publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag, om inte något annat föreskrivs i 3 §. Arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* söker på avtalat sätt upp arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presenterar dem för arbetsgivaren.

Arbets- och näringsbyrån söker upp och erbjuder arbetssökandena lämpliga arbeten. Arbets- och näringsbyrån bedömer arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av arbetssökandens yrkeskompetens, tidigare anställningar, utbildning och arbetsförmåga.

Arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* söker upp och erbjuder arbetssökandena lämpliga arbeten. Arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* bedömer arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av den arbetssökandes yrkeskompetens, tidigare anställningar, utbildning och arbetsförmåga.

3 §

3 §

Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan

Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan

En förutsättning för att vägra ta mot eller för att ta bort en anmälan i de situationer som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten är att arbetsgivaren inte trots uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten har rättat sin platsanmälan.

En serviceproducent kan överföra ett ärende som gäller publicering eller borttagande av en platsanmälan till arbets- och näringsmyndigheten för avgörande. En förutsättning för att vägra ta emot en platsanmälan eller för att ta bort en anmälan i de situationer som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten är att arbetsgivaren inte trots uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten har rättat sin plat-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sanmälan.

4 kap

4 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

3 §

3 §

Vägledning för yrkesvalet och karriären

Vägledning för yrkesvalet och karriären

Arbets- och näringsmyndigheterna kan erbjuda vägledning för yrkesvalet och karriären för att stödja enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. För att utreda alternativen för enskilda kunders yrkesval och karriär, deras kompetens och deras lämplighet får man med kundens samtycke vid behov använda lämpliga psykologiska bedömningsmetoder i vägledningen.

Arbets- och näringsmyndigheterna *eller serviceproducenten* kan erbjuda vägledning för yrkesvalet och karriären för att stödja enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. För att utreda alternativen för enskilda kunders yrkesval och karriär, kompetens och lämplighet får man med kundens samtycke använda lämpliga psykologiska bedömningsmetoder vid behov användas i vägledningen.

4 §

4 §

Träning

Träning

Arbets- och näringsbyrån kan erbjuda enskilda kunder träning

Arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* kan erbjuda enskilda kunder träning

- 1) för jobsökning (*jobsökarträning*),
- 2) för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären, för sökande till yrkesutbildning och för utveckling av arbetslivsfärdigheter (*karriärträning*), och
- 3) för placering i arbete och utbildning som sker på arbetsplatsen (*arbetsträning*).

5 §

5 §

Prövning

Prövning

Arbets- och näringsbyrån kan anvisa enskilda kunder

Arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* kan anvisa enskilda kunder

- 1) utbildningsprövning vid en läroanstalt eller arbetsprövning på en arbetsplats för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären, eller
- 2) arbetsprövning på en arbetsplats för att stödja kundens möjligheter att på nytt

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

komma in på arbetsmarknaden.

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner, andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar.

8 §

Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet

Den som deltar i arbetsprövning står inte i anställningsförhållande till den som ordnar arbetsprövningen eller till arbets- och näringsbyrån.

9 §

Avtal om arbetsprövning

Arbets- och näringsbyrån, den som ordnar arbetsprövningen och den enskilda kunden ska ingå ett skriftligt tidsbegränsat avtal om arbetsprövningen. Följande ska framgå av avtalet:

I avtalet om arbetsprövning ska som villkor ingå att den som ordnar arbetsprövningen ska lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen till arbets- och näringsbyrån efter arbetsprövningen och, om arbetsprövningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen.

Dessutom får arbets- och näringsbyrån i avtalet ställa upp sådana villkor för den som ordnar arbetsprövningen som behövs för genomförande av arbetsprövningen eller med tanke på den som deltar i arbetsprövningen. Den som ordnar arbetsprövningen och som är avtalspart kan inte överföra skyldigheterna enligt avtalet på någon annan.

Föreslagen lydelse

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner eller andra sammanslutningar, av stiftelser och av statliga ämbetsverk och inrättningar. *En serviceproducent som sköter uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande kan ordna arbetsprövning, om detta har avtalats i anskaffningsavtalet.*

8 §

Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet

Den som deltar i arbetsprövning står inte i anställningsförhållande till den som ordnar arbetsprövningen och inte heller till arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten.*

9 §

Avtal om arbetsprövning

Den enskilda kunden, den som ordnar arbetsprövningen och arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* ska ingå ett skriftligt tidsbegränsat avtal om arbetsprövningen. Följande ska framgå av avtalet:

I avtalet om arbetsprövning ska som villkor ingå att den som ordnar arbetsprövningen ska lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen till arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* efter arbetsprövningen och, om arbetsprövningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen.

Dessutom får arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* i avtalet ställa upp sådana villkor för den som ordnar arbetsprövningen som behövs för genomförande av arbetsprövningen eller med tanke på den som deltar i arbetsprövningen. Den som ordnar arbetsprövningen och som är avtalspart kan inte överföra skyldigheterna enligt avtalet på någon annan.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Avbrytande av träning och provning

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för träningen eller provningen inte nås, fattar arbets- och näringsbyrån utifrån frånvaron beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning. Arbets- och näringsbyrån kan också av andra vägande skäl fatta beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen.

Serviceproducenten eller den som ordnar arbetsprovningen är skyldig att anmäla sådan frånvaro som avses i 1 mom. till arbets- och näringsbyrån.

Arbets- och näringsbyrån och den som ordnar arbetsprovningen har rätt att häva avtalet om arbetsprovning av annat skäl än det som avses i 1 mom. genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Hävandet av avtalet får dock inte basera sig på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på någon annan ogrundad orsak.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

2 §

Allmänna förutsättningar och förmåner

En arbetssökande som har fyllt 25 år och som studerar frivilligt har rätt till arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på de villkor som där anges, om

3) det i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har avtalats om studierna på det sätt som anges i 4 §, och

10 §

Avbrytande av träning och provning

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för träningen eller provningen inte nås, fattar arbets- och näringsbyrån utifrån frånvaron beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning. Arbets- och näringsbyrån kan också av andra vägande skäl fatta beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen *eller om hävande av avtalet om arbetsprovning.*

Serviceproducenten eller den som ordnar arbetsprovningen är skyldig att anmäla sådan frånvaro som avses i 1 mom. till arbets- och näringsbyrån.

Avtalsparterna har rätt att häva avtalet om arbetsprovning av andra skäl än vad som avses i 1 mom. genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Avtalet får dock inte hävas på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller av någon annan ogrundad orsak.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

2 §

Allmänna förutsättningar och förmåner

En arbetssökande som har fyllt 25 år och som studerar frivilligt har rätt till arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på de villkor som där anges, om

3) det i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den, *som utarbetats tillsammans med arbets- och näringsbyrån*, har avtalats om studierna på det sätt som anges i 4 §, och

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

9 kap

Kostnadsersättning

2 §

Kostnadsersättningens belopp

Närmare bestämmelser om hur den kostnadsersättning som avses i 1 mom. bestäms och om arbets- och näringsmyndigheternas skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

9 kap.

Kostnadsersättning

2 §

Kostnadsersättningens belopp

Arbets- och näringsmyndigheterna och serviceproducenter som sköter i 2 kap. 4—7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande ska anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten. Närmare bestämmelser om hur den kostnadsersättning som avses i 1 mom. bestäms samt om arbets- och näringsmyndigheternas och serviceproducenternas skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 kap

Förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar

1 §

Ersättning för rese- och logikostnader

Ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbets- och näringsbyrån kan beviljas en arbetslös enskild kund som på grund av skada eller sjukdom behöver färdtjänst för att kunna besöka arbets- och näringsbyrån. Ett villkor för att resekostnaderna ska ersättas är att ett personligt besök till arbets- och näringsbyrån är nödvändigt med tanke på serviceprocessens framskridande.

10 kap.

Förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar

1 §

Ersättning för rese- och logikostnader

Ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan beviljas en arbetslös enskild kund som på grund av skada eller sjukdom behöver färdtjänst för att kunna besöka arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten. En förutsättning för att resekostnaderna ska ersättas är att ett personligt besök till arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten är nödvändigt med tanke på serviceprocessens framskridande.

12 kap

Genomförande av offentlig arbetskrafts-

12 kap.

Genomförande av offentlig arbetskrafts-

Gällande lydelse

och företagsservice och tillhörande samarbete

6 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna *och andra begränsningar av rätten att få uppgifter* rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, dem som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

De som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice har oberoende av sekretessbestämmelserna *och andra begränsningar av rätten att få uppgifter* rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen.

Arbetsgivaren har för att fullgöra skyldigheten enligt de lagar som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden att återanställa uppsagda arbetstagare och tjänsteinnehavare, oberoende av sekretessbestämmelserna *och andra begränsningar av rätten att få uppgifter*, rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Arbetsgivaren har dessutom, för att uppfylla den förutsättning för beviljande av lönesubvention som anges i 7 kap. 3 § 3 mom., rätt få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12

Föreslagen lydelse

och företagsservice och tillhörande samarbete

6 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, serviceproducenter och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. *Närings-, trafik och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av serviceproducenten avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av serviceansvaret i 1 kap. 4 a §.*

En serviceproducent har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, *Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 §* få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen *eller sköta uppgifterna.*

Arbetsgivaren har för att fullgöra skyldigheten enligt de lagar som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden att återanställa uppsagda arbetstagare och tjänsteinnehavare, oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Arbetsgivaren har dessutom, för att uppfylla den förutsättning för beviljande av lönesubvention som anges i 7 kap. 3 § 3 mom., rätt att få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12 månader som föregått ansökan om lönesubvention är

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

månader som föregått ansökan om lönesubvention är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

7 §

Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen kan av orsaker som anges i 3 kap. 3 § 1 mom. vägra att

- 1) erbjuda en arbetsgivarkund arbetsförmedlingsservice,
- 2) hänvisa en enskild kund till arbetsprövning,
- 3) anskaffa arbetskraftsutbildning som gemensamt anskaffad utbildning,
- 4) bevilja lönesubvention eller startpeng, eller
- 5) erbjuda service för utveckling av företagsverksamhet.

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen ska fatta beslut om förvägran av service enligt 1 mom. skriftligen. I 14 kap. 1 § föreskrivs det om sökande av ändring i arbets- och näringsmyndigheternas beslut.

13 kap

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

1 §

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

För ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice drivs ett kundinformationssystem för arbets- och näringsbyrån. Informationssystemet innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett

Föreslagen lydelse

arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

7 §

Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Om det är uppenbart att erbjudande av arbetsförmedlingsservice eller hänvisande till arbetsprövning borde förvägras med stöd av 1 mom., ska serviceproducenten utan dröjsmål överföra ärendet till arbets- och näringsbyrån för avgörande.

13 kap.

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

1 §

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem är arbets- och näringsministeriets informationssystem för ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagservice och för fullgörande av de uppgifter som i lagen om

Gällande lydelse

register över serviceproducenter. I lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (240/2007) föreskrivs det om det kundinformationssystem för företagstjänster som drivs av arbets- och näringsministeriet.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) på utlämnande av uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och på de i systemet införda uppgifternas offentlighet. *På behandlingen av personuppgifter som förts in i systemet tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).*

2 §

Registeransvarig

Arbets- och näringsministeriet svarar som registeransvarig för att arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem är allmänt funktionsdugligt och registerfunktionerna enhetliga. Arbets- och näringsbyråerna fullgör övriga uppgifter som ålagts den registeransvarige, om inte arbets- och näringsministeriet bestämmer något annat.

4 §

Registrering, gallring och arkivering av uppgifter

En enskild kund ska underrättas om att kunduppgifterna registreras i informationssystemet. Om en personuppgift som registreras har erhållits på något annat sätt än av den som registreras, ska det i registret antecknas var uppgiften har erhållits och vem som har antecknat den.

Föreslagen lydelse

arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet och lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs för arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Informationssystemet innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett register över serviceproducenter. Bestämmelser om det kundinformationssystem för företagstjänster som förvaltas av arbets- och näringsministeriet finns i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på utlämnande av uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem och på de i systemet införda uppgifternas offentlighet.

2 §

Personuppgiftsansvariga

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsbyråerna är gemensamt personuppgiftsansvariga för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem.

4 §

Registrering och gallring av uppgifter samt begränsning av behandlingen av uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter samt de serviceproducenter som sköter i 2 kap. 4—7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetsökande ska registrera kunduppgifter i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Den aktör som fört in uppgifter i

Gällande lydelse

Sådana uppgifter som gäller en enskild kund och som avses i 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten ska gallras ur informationssystemet när två år har förflutit från den dag när uppgiften infördes. Alla uppgifter om kunden eller serviceproducenten ska gallras när fem år har förflutit från den dag då kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift avförs inte om den behövs för ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller på grund av ett icke avslutat ärende.

Bestämmelser om arkivering av uppgifter finns i arkivlagen (831/1994).

5 §

Beviljande av användarrättigheter och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter i vissa fall

En tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter eller arbets- och näringsministeriet som beviljats rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i systemet, om det är nödvändigt för att ordna kundbetjäningen, utreda eller avgöra ett anhängigt ärende eller utföra tillsyns-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter.

Arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja någon utanför arbets- och näringsförvaltningen rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem, om denne på uppdrag av ministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen utför en separat ut-

Föreslagen lydelse

kundinformationssystemet ansvarar för att uppgifterna är korrekta och uppdaterade. Om en personuppgift som registreras har erhållits på något annat sätt än av den som registreras, ska det i registret antecknas var uppgiften har erhållits och vem som har antecknat den.

Sådana uppgifter som gäller en enskild kund och som avses i 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten ska gallras ur informationssystemet två år från att de registrerades. Alla uppgifter om kunden eller serviceproducenten ska gallras fem år från att kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift *behöver inte avföras* om den behövs för ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller på grund av ett icke avslutat ärende.

Den registrerade har inte rätt att begränsa behandlingen enligt artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

5 §

Beviljande av användarrättigheter och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter i vissa fall

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter beviljar rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Centret ska hålla uppgifterna om giltiga användarrättigheter uppdaterade.

Användarrättigheter kan beviljas de tjänstemän vid arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter eller arbets- och näringsministeriet som sköter i denna lag eller i någon annan lag avsedda uppgifter som har samband med ordnande av arbetskrafts- och företagservice eller uppgifter som anges i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om alterneringsledighet eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Använder

Gällande lydelse

värdering, granskning eller utredning eller utför en särskilt specificerad serviceuppgift. Närings-, trafik- och miljöcentralen är skyldig att till arbets- och näringsministeriet anmäla de användarrättigheter som den beviljat en utomstående.

Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljande av tillstånd enligt 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem för statistikföring, vetenskaplig forskning eller myndigheters planerings- eller utredningsarbete.

14 kap

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning av beslut som *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter* fattat enligt denna lag begäras enligt vad som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Föreslagen lydelse

darrättigheter kan även beviljas sådana, hos en aktör som på uppdrag av arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen utför separat utvärdering, granskning eller utredning eller hos en serviceproducent som sköter i 2 kap. 4–7 § avsedda uppgifter som har samband med serviceprocessen för arbetssökande, anställda personer som sköter uppgiften i fråga.

Den som beviljats rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i systemet, om det behövs för att ordna kundbetjäningen, utreda eller avgöra ett anhängigt ärende, utföra tillsyns-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter eller utföra ett uppdrag.

Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljande av i 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet avsett tillstånd att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning av beslut som *fattats med stöd av denna lag* begäras enligt vad som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003). *Omprövning av en serviceproducents beslut ska dock begäras hos den myndighet som serviceproducenten har ingått ett anskaffningsavtal med.*

Om en serviceproducents beslut gäller ett avgörande att inte erbjuda sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning, prövning eller i 1 kap. 5 § 2 mom. 6 punkten avsedd service, får ett beslut som har meddelats med anledning av begäran om omprövning av serviceproducentens beslut inte överklagas genom besvär.

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

2 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut som *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen eller närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter* fattat med stöd av denna lag får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Föreslagen lydelse

2 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut som *fattats* med stöd av denna lag får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten beslutar något annat.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 4 kap. 5 § träder dock i kraft den 20.
—————

2.

Lag

om ändring av 4 kap. 5 och 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) det inledande stycket i 4 kap. 5 § 1 mom. och 4 kap. 5 § 2 mom. samt 12 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1456/2016, som följer:

Gällande lydelse

4 kap.

**Information och rådgivning, sakkunnig-
bedömningar, vägledning för yrkesval och
karriär samt träning och prövning**

5 §

Prövning

Arbets- och näringsbyrån kan anvisa enskilda kunder

1) utbildningsprövning vid en läroanstalt eller arbetsprövning på en arbetsplats för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären,

2) arbetsprövning på en arbetsplats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden,

3) på gemensam begäran av kunden och arbetsgivaren arbetsprövning på en arbetsplats för en bedömning av lämpligheten (*rekryteringsprövning*).

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner, andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar.

12 §

Undantag i fråga om rekryteringsprövning

Arbets- och näringsbyrån och den som ordnar rekryteringsprövning har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning genom att

Föreslagen lydelse

4 kap.

**Information och rådgivning, sakkunnig-
bedömningar, vägledning för yrkesval och
karriär samt träning och prövning**

5 §

Prövning

Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten kan anvisa enskilda kunder

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner *eller* andra sammanslutningar, av stiftelser *och* av statliga ämbetsverk *och* inrättningar. *Serviceproducenten kan ordna arbetsprövning, om det har avtalats i anskaffningsavtalet.*

12 §

Undantag i fråga om rekryteringsprövning

Avtalsparterna har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Avtal

RP 62/2018 rd

meddela detta skriftligt till de andra parterna. Hävande av avtal får dock inte basera sig på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på något annat osakligt skäl.

får dock inte hävas på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller av någon annan ogrundad orsak. *Arbets- och näringsbyrå kan fatta beslut om hävande av avtalet om rekryteringsprövning, om det finns vägande skäl för detta.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 926/2012, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande som omfattar uppgifter som avses i 2 § eller första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och arbets- och näringsmyndigheter som ingår avtal om arbetsprövning.

Föreslagen lydelse

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande, som omfattar uppgifter som avses i 2 §, eller *personen* första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och arbets- och näringsmyndigheter *eller serviceproducenter* som ingår avtal om arbetsprövning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 11 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 1457/2016,
ändras 1 kap. 3 § 2 mom., 4 § 3 mom. och 5 § 1 mom. 10 punkten, 2 kap. 1 § 3 mom., 2 a kap. 4 § 1 mom. 2 punkten, 9 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom. och 12 § 2 mom. 2 punkten, 5 kap. 4 a § 2 mom., 11 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, 12 kap. 1 och 9 § samt 13 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten och 1 § 2 mom.,
 sådana de lyder, 1 kap. 3 § 2 mom. i lag 313/2010, 1 kap. 4 § 3 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten i lag 1554/2015, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten samt 2 a kap. 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom. i lag 1370/2014, 2 kap. 1 § 3 och 4 mom. i lag 1001/2012, 2 a kap. 4 § 1 mom. 2 punkten och 12 § 2 mom. 2 punkten i lag 1451/2016, 2 a kap. 9 § 2 mom., 12 kap. 9 § och 13 kap. 1 § 2 mom. i lag 288/2012, 5 kap. 4 a § 2 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten i lag 1457/2016 samt 12 kap. 1 § delvis ändrad i lagarna 1089/2006, 288/2012 och 1554/2015, samt
fogas till 1 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 344/2009, 1199/2009, 1388/2010, 1439/2011, 918/2012, 1001/2012, 1370/2014, 1374/2014, 1457/2016 och 550/2017, en ny 9 a-punkt samt till 11 kap. en ny 4 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

3 §

3 §

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att till arbets- och näringsbyrån lämna uppgifter och redogörelser om sitt yrkeskunnande, sin arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga, att fullfölja den i samarbete med arbets- och näringsbyrån utarbetade sysselsättningsplanen samt vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att fullfölja sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen samt att vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

4 §

4 §

Verkställighet av lagen

Verkställighet av lagen

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10) *sysselsättningsplan* en plan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service som arbets- och näringsbyrån utarbetat tillsammans med arbetssökanden och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetslös betraktas de som meddelar sin postadress och eventuella andra kontaktuppgifter till arbets- och näringsbyrån för att ta emot arbetserbjudanden och för eventuell annan kontakt så att de kan nås utan dröjsmål, och som på det sätt som bestäms i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service

Föreslagen lydelse

näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner *och arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten lämnar ett meddelande om delta-gående i sysselsättningsfrämjande service i enlighet med vad som föreskrivs i 11 kap. 4 b §.*

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

9 a) *serviceproducent* en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån valt ut för att producera service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, eller för att sköta åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökande,

10) *sysselsättningsplan* en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetslös betraktas de som på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

- 1) är registrerade som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformations-system,
 - 2) har hållit sin jobsökning i kraft vid arbets- och näringsbyrån,
 - 3) sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån så som byrån förutsätter.
-

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

En arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner avbryts 30 dagar efter vägran att ta emot arbete

2) för 60 dagar, om den arbetssökande utan giltig orsak vägrar ta emot annat än i 1 punkten avsett arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån eller som på något annat sätt individuellt erbjuds honom eller henne,

9 §

Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas

En arbetssökande som uteblir från ett möte där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under de 15 dagar som följer efter uteblivandet från mötet. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på en myndighet som är med och utarbetar eller reviderar planen.

Det som sägs i 1 mom. tillämpas inte, om arbetssökanden uteblir från mötet på grund av sjukdom eller olycksfall eller av en orsak som inte beror på personen själv eller om

Föreslagen lydelse

- 1) är registrerade som arbetssökande,
 - 2) har hållit sin jobsökning i kraft,
 - 3) sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten på ett ändamålsenligt sätt så som byrån eller serviceproducenten förutsätter.
-

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

En arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner avbryts 30 dagar efter vägran att ta emot arbete

2) för 60 dagar, om den arbetssökande utan giltig orsak vägrar ta emot annat än i 1 punkten avsett arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån eller en serviceproducent eller som på något annat sätt individuellt erbjuds honom eller henne,

9 §

Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas

En arbetssökande som uteblir från ett möte där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under de 15 dagar som följer efter uteblivandet från mötet. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på den myndighet eller serviceproducent som är med och utarbetar eller reviderar planen.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte, om den arbetssökande uteblir från mötet på grund av sjukdom eller olycksfall eller

Gällande lydelse

det finns någon annan godtagbar anledning för att utebli. En tidsperiod utan ersättning föreläggs inte heller när arbetssökanden i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån om att han eller hon är förhindrad att komma till mötet där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras och arbets- och näringsbyrån godkänner den orsak som arbetssökanden angett för att mötet ska senareläggas.

10 §

Vägran att utarbete sysselsättningsplan

Om en arbetssökande utan giltig orsak vägrar att utarbete eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den eller genom något annat förfarande än det som avses i 9 § orsakar att planen inte kan utarbetas eller revideras, har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmåner under 30 dagar efter vägran. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på en myndighet som är med och utarbetar eller reviderar planen.

12 §

Vägran att delta i service

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på annan än sysselsättningsfrämjande service, om en arbetssökande vägrar delta i

2) sådan honom eller henne erbjuden och av Arbetskraftsmyndigheten anordnad service som ska betraktas som skälig och som är jämförbar med den service som anges i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

Föreslagen lydelse

på grund av en omständighet som inte beror på personen själv eller om personen har någon annan godtagbar anledning till att utebli. En tid utan ersättning föreläggs inte heller när den arbetssökande i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* om att han eller hon är förhindrad att komma till mötet där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras och arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* godkänner den orsak som den arbetssökande angett för att mötet ska senareläggas.

10 §

Vägran att utarbete sysselsättningsplan

Om en arbetssökande utan giltig orsak vägrar att utarbete eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den eller genom något annat förfarande än det som avses i 9 § orsakar att planen inte kan utarbetas eller revideras, har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmåner under 30 dagar efter vägran. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på den myndighet *eller serviceproducent* som är med och utarbetar eller reviderar planen.

12 §

Vägran att delta i service

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på annan än sysselsättningsfrämjande service, om en arbetssökande vägrar delta i

2) sådan honom eller henne erbjuden och av Arbetskraftsmyndigheten *eller en serviceproducent* anordnad service som ska betraktas som skälig och som är jämförbar med den service som anges i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

Gällande lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av *sådan* sysselsättningsfrämjande service som *arbets- och näringsbyrån ordnar* med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1—3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,

Föreslagen lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som *ordnats* med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 5 § 1 och 3 mom.,

4 b §

Arbets- och näringsbyråns och serviceproducentens meddelande

Serviceproducenten ska lämna meddelande till arbets- och näringsbyrån om ett sådant förfarande från den arbetssökandes sida som på det sätt som avses i 2 kap. 1, 13 eller 14 § eller 2 a kap. kan påverka den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner.

Arbets- och näringsbyrån ska lämna meddelande till den som betalar ut arbetslös-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hetsförmånen om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Om det är en serviceproducent som ansvarar för serviceprocessen för arbetssökande, är det serviceproducenten som ska lämna meddelandet.

Ett meddelande om deltagande i sysselsättningsfrämjande service lämnas på begäran från Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan och ska på deras begäran komplett-eras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat Arbetskraftsmyndigheten eller serviceproducenten att han eller hon ansöker om arbetslöshetsförmån, kan meddelandet lämnas utan att det begärs särskilt. Meddelandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om meddelandet av Arbetskraftsmyndigheten eller serviceproducenten.

Närmare bestämmelser om lämnande av meddelande och om vad som ska ingå i meddelandena får utfärdas genom förordning av Arbets- och näringsministeriet.

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut får söka ändring i det hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden och den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Besvärsskriften skall lämnas in till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan i fråga inom 30 dagar från det ändringsökanden fick del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut skall trots att ändring har sökts följas till dess ärendet avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Ändring i Arbetskraftsmyndighetens bindande utlåtande får inte sökas särskilt genom besvär.

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Ändring i Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassans beslut får sökas hos besvärsnämnden för social trygghet och ändring i ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Besvärsskriften ska lämnas in till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan i fråga inom 30 dagar från det ändringsökanden fick del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut ska trots ändringsökande följas till dess ärendet avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Ändring i Arbets- och näringsbyråns och Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters Arbetskraftspolitiska utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. och Arbets- och nä-

Gällande lydelse

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden och försäkringsdomstolen kan ålägga Arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom. Arbetskraftsmyndigheten ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna samt be-svärsinstanser enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa upp-drag enligt denna lag eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland eller någon annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

4) andra anordnare av sysselsättningsfrämjande service.

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter få

Föreslagen lydelse

ringsbyråns och serviceproducentens meddelande till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan enligt 11 kap. 4 a och 4 b § får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärnämnden för *social trygghet och försäkringsdomstolen* kan ålägga Arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslös-hetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom., *en underrättelse som avses i 11 kap. 4 a § eller ett meddelande som avses i 11 kap. 4 b §.* Arbetskraftsmyndigheten ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna samt be-svärsinstanser enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa upp-drag enligt denna lag eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland eller någon annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

4) av andra *serviceproducenter och* anordnare av sysselsättningsfrämjande service.

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter få

RP 62/2018 rd

Gällande lydelse

1) arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av Arbetskraftsmyndigheten,

2) uppgifter om när straff börjar och slutar av straffanstalter; straffanstalten ska lämna uppgifterna omedelbart när en person tas in till anstalten.

Föreslagen lydelse

1) arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av Arbetskraftsmyndigheten,

2) underrättelser enligt 11 kap. 4 a § och meddelanden enligt 11 kap. 4 b § av Arbets- och näringsbyrån eller serviceproducenten,

3) uppgifter om när straff börjar och slutar av straffanstalter; straffanstalten ska lämna uppgifterna omedelbart när en person tas in till anstalten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en persons förfarande enligt 11 kap. 4 b § 1 mom., som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag, och på givande av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande, om den arbetssökande har börjat delta i sysselsättningsfrämjande service innan denna lag trädde i kraft, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 5 § 4 mom., sådant det lyder i lag 937/2012, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Föreslagen lydelse

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan kommunen vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller att arbets- och näringsbyrån har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i en intervju med arbetssökande enligt 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i en intervju med arbetssökande på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska kommunen vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan kommunen vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller att arbets- och näringsbyrån *eller serviceproducenten* har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i en intervju på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska kommunen vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Denna lag träder i kraft den 20 .
